

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY LIDZBARK**

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	4
II. STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE W ODNIESIENIU DO ETAPÓW PROCEDURY PLANISTYCZNEJ.....	4
III. CEL SPORZĄDZANIA PROGNOZY I METODY WYKORZYSTANE W TRAKCIE SPORZĄDZANIA PROGNOZY.....	6
III.I. Cel sporządzania prognozy.....	6
III.II. Metody wykorzystane w trakcie sporządzania prognozy.....	6
III.III. Wykorzystane opracowania i akty prawne.....	7
IV. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	8
V. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH, POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	9
V.I. Zawartość dokumentu.....	9
V.II. Główne cele polityki przestrzennej.....	10
V.III. Charakterystyka ustaleń studium.....	12
VI. POWIĄZANIE DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	17
VI.I. DOKUMENTY EUROPEJSKIE.....	17
VI.II. DOKUMENTY KRAJOWE.....	17
VI.IV. REGIONALNE.....	24
VI.V. LOKALNE.....	25
VI.VI. POZOSTAŁE DOKUMENTY.....	27
VII. OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE I GMINE LIDZBARK.....	27
VIII. ISTNIĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	29
VIII.I. Budowa geologiczna i rzeźba terenu.....	29
VIII.II. Gleby.....	30
VIII.III. Klimat.....	31
VIII.IV. Fauna i flora.....	32
VIII.V. Zasoby wód powierzchniowych.....	35
VIII.VI. Wody podziemne.....	38
VIII.VII. Kopaliny.....	40
VIII.VIII. STAN AEROSANITARNY.....	41

VIII.IX. Hałas.....	41
VIII.X. Gospodarka komunalna.....	43
VIII.XI. Pochodzenia antropogenicznego.....	45
VIII.XII. Pochodzenia naturalnego.....	47
VIII.VIII. Krajobraz i zabytki.....	48
IX.STAN ISTNIEJĄCY NA OBSZARACH PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE W MYŚL USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY OBJĘTYCH STUDIUM.....	51
X.POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU (WARIANT ZEROWY).....	69
XI.ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ.....	71
XII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE DLA REALIZACJI ZAMIERZEŃ „STUDIUM” W ASPEKCIE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	84
XIII. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, WYWOŁANE REALIZACJĄ USTALEŃ STUDIUM ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEDSTAWIONYCH W STUDIUM	87
XIV. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH W STOSUNKU DO PRZEWIDYWANYCH W PROJEKCIE ZMIANY CZĘŚCI STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU.....	89
XV. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO.....	89
XVI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	90

I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko (zwana dalej „prognozą”) została sporządzona w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016 poz. 353 ze zm.). Obowiązek sporządzania prognozy wynika z działu IV **Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko** ww. ustawy.

Zgodnie z treścią przedmiotowej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W **art. 3 ust. 1 pkt 14** ustawy zdefiniowano pojęcie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jako „postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planu lub programu obejmującego w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii, zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu”.

Zgodnie z **art. 46 pkt 1** przedmiotowej ustawy, pod pojęciem dokumentów, wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, rozumie się *projekty koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju regionalnego*.

Brak jest podstaw prawnych do odstąpienia od sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

II. STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE W ODNIESIENIU DO ETAPÓW PROCEDURY PLANISTYCZNEJ

Zgodnie z **art. 53** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Burmistrz Miasta i Gminy Lidzbark, uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo znak: WOŚ.411.15.2013.AB),
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Działdowie (pismo znak: ZNS.9082.6.2013).

W dalszej kolejności prognoza wymagać będzie zaopiniowania przez następujące organy:

- z **art. 11 pkt 6** ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.) w związku z **art. 57 ust. 1 pkt**

2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2016, poz. 353, z późn.zm) – z **Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie**;

- z **art. 54 ust. 1** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – z **Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Działdowie**.

W przypadku, gdy organy opiniujące lub uzgadniające przedmiotową prognozę zgłoszą uwagi lub wnioski, zostaną one rozpatrzone i wprowadzone do prognozy łącznie, dopiero po zakończeniu obydwu wyżej wymienionych etapów procedury. Zgodnie z art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informacja o ewentualnych zmianach wprowadzonych do prognozy, a wynikających z uzyskanych uzgodnień i opinii, zostanie przekazana do RDOŚ i PPIS w podsumowaniu, o którym mowa w art. 55 ust. 3 tejże ustawy.

Zakres informacji zawartych w prognozie

Zakres informacji zawartych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko wynika z **art. 51 ust. 2** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko zawiera informacje na temat:

- zakresu oraz celu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta gminy Lidzbark;
- metod zastosowanych przy opracowaniu prognozy;
- proponowanych metod analizy skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie zmiany studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- oceny stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i antropogenicznego oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanych zmian zawartych w projekcie zmiany studium;
- położenia administracyjnego, regionalizacji fizjograficznej i topografii;
- rzeźby terenu;
- hydrografii;
- surowców mineralnych;
- klimatu;
- gleb;
- fauny i flory;

- aktualnego sposobu zagospodarowania;
- analizy stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym przewidywanym oddziaływaniem ustaleń projektu zmiany studium;
- problemów ochrony środowiska istotnych dla realizacji zamierzeń projektu zmiany studium, w aspekcie obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2013r. poz. 627, z późn. zm.);
- przewidywanych znaczących oddziaływań realizacji ustaleń projektu zmiany studium na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi,
- proponowanych rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, wywołane realizacją ustaleń zmiany studium.

Prognoza zawiera także streszczenie zawartych w niej informacji, sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Dnia 6.03.2014 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uzgodnił zakres i stopień szczegółowości prognozy. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska uzgodniła zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pismem z dnia 15 lutego 2013 r.

III. CEL SPORZĄDZANIA PROGNOZY I METODY WYKORZYSTANE W TRAKCIE SPORZĄDZANIA PROGNOZY

III.I. Cel sporządzania prognozy

Celem sporządzania prognozy jest analiza i ocena rozwiązań zawartych w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do stanu środowiska przyrodniczego terenu, w granicach, którego projekt zmiany studium jest sporządzany. W prognozie zawarto uwarunkowania wynikające z faktu lokalizacji terenu, który jest objęty projektem studium, w granicach poszczególnych form ochrony przyrody, wymienionych w ustawie o ochronie przyrody.

III.II. Metody wykorzystane w trakcie sporządzania prognozy

W trakcie prac nad sporządzaniem prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lidzbark kilkakrotnie odbyły się wizje terenowe na obszarze objętym projektem Studium (zwane dalej Studium), w różnych okresach roku. W celu dokonania właściwej oceny zagadnień, będących przedmiotem prognozy, dokonano szczegółowej analizy uwarunkowań określonych w Opracowaniu ekofizjograficznym, sporządzonym na potrzeby projektu Studium pod kątem wprowadzonych w projekcie Studium zmian. W trakcie pracy nad dokumentem zgłębiano literaturę na temat omawianego terenu. Poszczególne jego składniki potraktowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych pomiędzy nimi oddziaływań.

Podstawową metodą zastosowaną w opracowaniu jest opisywanie prognozowanych oddziaływań - metoda opisowa.

W prognozie wykorzystano uproszczoną matrycę Leopolda. Przy wykorzystaniu tej metody w pierwszej kolejności zidentyfikowano tereny funkcjonalne wskazane w studium (górną tabeli nr 2), na boku istniejące cechy i stan środowiska). „-„ umieszczono przed oddziaływaniem negatywnym, zaś brak „-„ oznacza oddziaływanie pozytywne. Liczba od 1 do 10 oznaczała stopień oddziaływania, 10 odpowiada największemu znaczeniu, a 1 najmniejszemu.

III.III. Wykorzystane opracowania i akty prawne

W trakcie prac nad niniejszą prognozą wykorzystano m.in. następujące opracowania jak i akty prawne:

- Ministerstwo Środowiska, KZGW, 2010 Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych- AKPOŚK 2010, Warszawa;
- Cichocki Z., 2006, Problematyka opracowań ekofizjograficznych do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa;
- Czerwieniec M., Lewińska J., 2000, Zieleń w mieście, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków;
- Eisenreich W., Hndel A., Zimmer U., Przewodnik do rozpoznawania zwierząt i roślin, Delta, Warszawa;
- Juda-Rezler K., 2006, Oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza na środowisko, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa;
- Kapuściński R., Ochrona przyrody w lasach, Państwowe Wydawnictwo Leśne;
- Kondracki J., 2009, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN;
- Kostrzewski W., 2001, Parametry geotechniczne gruntów budowlanych oraz metody ich oznaczania, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań;
- Kozłowski S., 1994, Atlas środowiska geograficznego Polski, Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Warszawa;
- Kowalczyk R., Szulczewska B., 2002, Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego, EKOKONSULT, Gdańsk;
- Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, 2009, Włocławek;
- Mayer J., Heinz-Werner S., 2007, Wielki atlas drzew i krzewów, Delta, Warszawa;
- Mocek A., Drzymała S., Maszner P., 2004, Geneza, analiza i klasyfikacja gleb, Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań;
- Nitko K., 2007, Oceny oddziaływania na środowisko, Politechniki Białostockiej, Białystok;
- Nowakowski T. 2008, Zakres i metodyka sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięć z zakresu gospodarki ściekowej, Warszawa;
- Obidziński A., Żelazo J, 2009, Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza, Wydawnictwo SGGW, Warszawa;
- Pawłowska K., Słysz K., 2002, Zagrożenia i ochrona przed powodzią w planowaniu przestrzennym, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie, Kraków;
- Piotrowski J., 2006, Podstawy toksykologii, Wydawnictwa Naukowo Techniczne, Warszawa;

- Sołowiej D., 1992, Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań;
- Szponar A., 2003, Fizjografia urbanistyczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
- Szymańska U., Zębek E., 2008, Prawo i ochrona środowiska – prawne, ekonomiczne, ekologiczne i techniczne aspekty ochrony środowiska naturalnego, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn;
- Zawadzki S., 2002, Podstawy gleboznawstwa, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i leśne, Warszawa;
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2016 poz. 672, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 poz. 1651, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2016 poz. 353 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. 2015 poz. 909);
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tj. Dz. U. 2015 poz. 469 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2008 nr 47 poz. 281);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 1031);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2015 poz. 139 z późn. zm.).

IV. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji Studium powinna wynikać z obowiązku zachowania zgodności pomiędzy obowiązującym SUIKZP, a miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, o czym mowa w art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ponadto, zgodnie z art. 32 w/w ustawy Wójt zobowiązany jest do przeprowadzenia oceny aktualności studium i planów miejscowych poprzez analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz ocenę postępu w opracowywaniu planów miejscowych. Wynikiem tego powinno być opracowanie wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych w nawiązaniu do ustaleń Studium.

Analiza zmian stanu środowiska powstałych w wyniku realizacji ustaleń Studium oraz realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska może być przeprowadzana na podstawie zużycia wody na jednego mieszkańca, procentu mieszkań podłączonych do sieci kanalizacyjnej, ilości odpadów wyprodukowanych przez jednego mieszkańca. Ponadto, stan jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych sprawdzany będzie podczas badań państwowego monitoringu środowiska.

V. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH, POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

V.I. Zawartość dokumentu

Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lidzbark zwany dalej „Studium...” został opracowany w Biurze Planowania Przestrzennego „Planisfera” w Grudziądzu, przez specjalistyczny zespół projektowy pod kierunkiem Pana Łukasza Piskurewicza.

„Studium ...” zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zawartość studium jest zgodna z zakresem przedmiotowym określonym w art. 10 ust. 1 i 2 przywołanej wyżej ustawy oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy (Dz. U. 2004 poz. 118 z późn. zm.).

Na treść dokumentu przedłożonego do oceny składają się dwie główne części:

1) Uwarunkowania zawierające takie informacje jak:

- ❖ cel, zakres i metody opracowania;
- ❖ dotychczasowe przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- ❖ stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- ❖ stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- ❖ stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- ❖ rekomendacja i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- ❖ warunki i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- ❖ zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- ❖ potrzeby i możliwości rozwoju gminy;
- ❖ stan prawny gruntów;
- ❖ występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- ❖ występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- ❖ występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- ❖ występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- ❖ stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno -ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- ❖ zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- ❖ wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej;
- ❖ schematy kartograficzne.

2) Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy zawierające:

- ❖ kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- ❖ kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy;
- ❖ obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- ❖ obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- ❖ kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- ❖ obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- ❖ obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ❖ obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznych;
- ❖ obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- ❖ obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- ❖ kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- ❖ obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- ❖ obszary pomników zglądy i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia;
- ❖ obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- ❖ obszary zdegradowane;
- ❖ granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- ❖ obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

V.II. Główne cele polityki przestrzennej

Jak wskazano w Studium *głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta i gminy oraz w przeznaczeniu terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój turystyki w terenach o wysokich walorach przyrodniczych, rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów*

przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń¹.

Po przeanalizowaniu istniejących uwarunkowań przyrodniczych zaproponowano podstawowe kierunki polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w gminie tj.: zachowanie, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych, właściwe respektowanie zasad ochrony środowiska, ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ekologizacja przestrzeni osadniczej.

Na etapie zawiadomień o przystąpieniu do sporządzenia zmiany SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark wpłynęły wnioski wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wnioski do zmiany SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark.

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwisko i imię nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy wniosek
1.	31.01.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie działki pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	działka nr 114/1 o pow. 1,3999 ha obręb Bek
2.	4.02.2013	Przedsiębiorstwo Turystyczno-Usługowe „	Przeznaczenie terenu Ośrodka Kolonijnego „Danusia II” na usługi turystyczne	Klonowo 81, leśnictwo Klonowo części działki nr 3234/1
3.	6.02.2013	Przedsiębiorstwo Turystyczno-Usługowe „	Przeznaczenie terenu Ośrodka Kolonijnego „Danusia I” na usługi turystyczne	Klonowo 82, leśnictwo Klonowo obręb 234b, 235a obręb leśny Lidzbark w części działki 3234/1 oraz 3235/1
4.	7.02.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie terenu pod budownictwo mieszkaniowe	Działki 158/38, 146/10
			Przeznaczenie terenu pod zabudowę przemysłowo-usługową	Działki nr 169/1, 169/2, 169/3, 169/4, 169/5
5.	11.02.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie działki pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	Działka nr 577 obręb Cibórz gm. Lidzbark
6.	11.02.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie terenu pod budownictwo mieszkaniowe	11/32 obręb Cibórz
			Przeznaczenie terenu pod zabudowę przemysłowo-usługową	11/33 obręb Cibórz
7.	12.02.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie działki pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	Działka 114/3 obręb Bek
				Działka 188 obręb Jamielnik
8.	13.02.2013	Osoba prywatna	Przeznaczenie działki pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	Działka 114/2 obręb Bek
9.	19.02.2014	Przedsiębiorstwo Turystyczno-Usługowe „	Przeznaczenie terenu Ośrodka Wczasowego „LECH” na usługi turystyczne	Część działki nr 3234/2 obręb leśny Lidzbark Część działki nr 3235/1 obręb leśny Konopaty
10.	18.02.2014	Osoba prywatna	Budowa elektrowni wiatrowych	Działka 33 i 265 obręb Nowe Dłutowo
11.	20.02.2014	Osoba prywatna	Teren pod lokalizację fermy drobiu i zabudowy towarzyszącej	Działka 175/6, 175/10, 175/11, 194/3, 1982, 228/1, 228/2 obręb Jamielnik

Źródło: Urząd Miasta i Gminy LIDZBARK

Wyżej wskazane wnioski zostały rozpatrzone, w całości lub w części uwzględnione oraz nieuwzględnione w Studium.

¹ Prawo ochrony środowiska art. 3 pkt 50 (t.j. Dz. U. 2016 poz. 672 z późn. zm.)

Odrzucono wnioski 1, 6, 7, 8 oraz 10 uwzględniając zasady ochrony krajobrazów, w tym krajobrazów kulturowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez zapobieganie rozproszenia zabudowy². Ponadto z racji na wysoką wartość przyrodniczą terenów, położenie w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki zrezygnowano z możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych. Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki jest ostoją, co najmniej 24 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej m.in. błotniaka łąkowego i derkacza, których liczebności spełniają kryteria wyznaczania ostoi ptaków wprowadzone przez BirdLife International. Ponadto 10 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Bliskość obszaru, na którym wnioskuje się o lokalizację, mogłaby negatywnie wpłynąć na gatunki występujące we wskazanych obszarze.

Wnioskiem 4 został uwzględniony częściowo – pozwolono na lokalizację usług, jednakże nie dopuszczono do lokalizacji zabudowy przemysłowej. Jednym z kierunków zagospodarowania jest strefowość funkcji oraz lokalizacja funkcji przemysłowej, produkcyjnej po wschodniej części miasta Lidzbark.

Studium dzieli gminę na dwie strefy osadniczą i rolniczą.

V.III. Charakterystyka ustaleń studium

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dzieli gminę na strefy rozwoju, strefy funkcjonalne oraz tereny funkcjonalne. Strefy te wyodrębniono na podstawie istniejących uwarunkowań przyrodniczych, społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych, infrastrukturalnych i rolniczych, struktury zagospodarowania przestrzennego, złożonych wniosków do niniejszej zmiany studium oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2008 – 2012.

Wyróżniono strefy:

 STREFA ROZWOJU - MIEJSKA – oznaczona na rysunku studium symbolem „A” obejmująca miasto Lidzbark – główny ośrodek gminny. Strefa ta podzielona jest na *strefy funkcjonalne w oparciu o przeważającą funkcje w terenie:*

- *Centralną* - obejmującą centralną część miasta, w której dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna z usługami centro twórczymi oraz usługami publicznymi.
- *Zabudowy mieszkaniowej i usługowej* - obejmującej północno-wschodnią, południową oraz niewielki fragment północno-zachodniej części miasta. Przeważającą funkcją strefy jest zabudowa mieszkaniowa uzupełniona zabudową usług publicznych, zabudową usługową, usług sportu i rekreacji oraz tereny zieleni urządzonej.
- *Produkcji, składów i magazynów* - Strefa ta obejmuje wschodnią część miasta, linie kolejową oraz niewielki fragment centralnej części miasta. W strefie zlokalizowane są istniejące zakłady produkcyjne, składy i magazyny. Rozwój funkcji produkcyjnej, składów i magazynów w strefie jest zdeteminowany lokalizacją obejścia drogowego miasta Lidzbark w ciągu drogi wojewódzkiej 544, jak i istniejącymi zakładami.
- *Przyrodniczą, rekreacji turystyki i sportu* - obejmująca zachodnią część miasta, pas zieleni wzdłuż rzeki Wel wraz z terenami cmentarza oraz ogrodami działkowymi oraz ogrody działkowe w północnej części miasta. W strefie zlokalizowane są tereny

² PLAN OCHRONY DLA WELSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO (projekt), 2012 (str.6).

lasów, zieleni naturalnej otwartej, zieleni urządzonej, cmentarzy oraz tereny rekreacji indywidualnej i zbiorowej oraz usługi sportu i rekreacji.

- **STREFA ROZWOJU PODMIEJSKA** – oznaczona na rysunku studium symbolem „B” - obejmująca swym zasięgiem tereny położone po północno-wschodniej zachodniej i południowo-zachodniej stronie miasta Lidzbark. Po północno-wschodniej części miasta wyznaczono tereny aktywizacji gospodarczej obejmującej funkcje przemysłowe, składów, magazynów i usług oraz wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Po południowo-zachodniej stronie miasta wyznaczono tereny do rozwoju zabudowy mieszkaniowej z usługami, natomiast po zachodniej stronie miasta - tereny rozwoju funkcji turystycznej.

- **STREFA SUBLOKALNYCH OŚRODKÓW GMINNYCH** – oznaczona na rysunku studium symbolem „C” - obejmująca miejscowości Kiełpiny, Wąpiersk, Słup, Jeleń, Klonowo, Dłutowo. W miejscowościach wyznaczono tereny uzupełnienia i rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Miejscowości charakteryzują się wysokim potencjałem rozwoju determinowanym przez czynniki lokalizacyjne, środowiskowe oraz komunikacyjne.

- **STREFA OŚRODKÓW INTEGRALNYCH** – oznaczona na rysunku studium symbolem „D” - obejmująca pozostałe miejscowości gminne, które wyznaczono w oparciu o istniejącą zwartą zabudowę. Zagospodarowanie strefy polegać powinno na uzupełnieniu istniejącej zabudowy.

- **STREFA ROLNICZO – PRZYRODNICZA** – oznaczona na rysunku studium symbolem „E” - obejmująca pozostałą część gminy, głównie tereny rolnicze, lasy oraz wody powierzchniowe. W strefie znajduje się zabudowa zagrodowa w znacznej mierze rozproszona. Należy dążyć do minimalizacji przekształceń terenów rolniczych oraz dalszego rozproszenia zabudowy poprzez jej koncentrację w ramach strefy, wskazanych do zabudowy.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej w ww. strefach wyznaczono w oparciu o trzy podstawowe funkcje:

- ✓ tereny rozwoju mieszkalnictwa i usług,
- ✓ tereny rozwoju turystyki,
- ✓ tereny aktywizacji gospodarczej.

Na terenie gminy Lidzbark wskazano obszary wyłączone z zabudowy. Są to:

- ✓ *tereny lasów oraz tych wskazanych do zalesienia, z wyłączeniem terenów zabudowanych Lasów Państwowych i pasów infrastruktury technicznej oraz budowy obiektów i urządzeń służących gospodarce leśnej oraz realizacji inwestycji celu publicznego;*
- ✓ *użytki ekologiczne zgodnie z przepisami odrębnymi;*
- ✓ *tereny wód powierzchniowych za wyjątkiem budowy obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej;*

- ✓ *tereny rezerwatów przyrody Jar Brynicy, Bagno Koziana, Rezerwat przyrody Klonowo;*
- ✓ *tereny cmentarzy, obejmujące cmentarze czynne i nieczynne za wyjątkiem budowy obiektów małej architektury i kultu religijnego;*
- ✓ *pasy technologiczne linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia;*
- ✓ *obszary szczególnego zagrożenia powodzią zgonie z przepisami odrębnymi;*
- ✓ *strefy kontrolowane gazociągów wysokiego ciśnienia wynikające z przepisów odrębnych;*
- ✓ *obszar udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych za wyjątkiem obiektów służących do obsługi tych terenów;*
- ✓ *tereny zieleni naturalnej za wyjątkiem szlaków rowerowych, szlaków pieszych oraz obiektów małej architektury;*
- ✓ *strefa ochronna zbiorników wodnych zgodnie z przepisami odrębnymi.*
- ✓ *stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków w Nowym Dworze (I/ 11 data wpisu do rejestru zabytków 29.12.1969 r.) zgodnie z przepisami odrębnymi.*

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe oraz społeczne oraz ich obecne wykorzystanie Studium wskazuje na kontynuację i wzmacnianie roli turystyki, jako jednego ze źródeł utrzymania mieszkańców gminy. Biorąc jednak pod uwagę wzrost bezrobocia na terenie gminy (od roku 2007) szansą dla jego spadku są nowe miejsca pracy, a tym samym rozwój terenów aktywizacji gospodarczej w pobliżu obwodnicy miasta Lidzbark.

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców. Do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

1) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:

- **ochrona powietrza:**
  - termomodernizacja obiektów w celu oszczędności energii cieplnej;
  - modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą;
- **ochrona przed hałasem:**
  - budowa obwodnicy miasta Lidzbark;
  - remonty dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich;
  - budowa ciągów pieszo – rowerowych;

- ochrona powierzchni ziemi:
  - prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi;
  - likwidacja „dzikich” wyrobisk pisku;
  - sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
  - monitorowanie stanu środowiska;

2) właściwa gospodarka wodno – ściekowa w celu ochrony wód:

- właściwa gospodarka ściekowa:
  - modernizacja, budowa i rozbudowa oraz usprawnienie funkcjonowania oczyszczalni ścieków;
  - rozbudowa sieci kanalizacyjnej w pierwszej kolejności w granicach aglomeracji Lidzbark oraz wyznaczonych na rysunku studium, w dalszej kolejności na pozostałych terenach gminy;
  - budowa urządzeń oczyszczających wody deszczowe wprowadzane siecią kanalizacyjną do odbiorników;
  - budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie;
- zaopatrzenie w wodę:
  - rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej zgodnie z rysunkiem studium;
  - sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej;
  - modernizacja i renowacja ujęć i stacji uzdatniania wody zgodnie z przepisami odrębnymi;
- właściwa gospodarka wodna:
  - inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji;
  - wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych;

3) rozwój obszarów zalesionych:

- nadzór nad gospodarką leśną;
- zalesianie gruntów rolnych najniższych klas po sporządzeniu min. ogólnej dokumentacji przyrodniczej;
- prowadzenie zalesienia równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;

- wdrożenie programu ochrony Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych – Natura 2000;
  - dążenie do opracowania planu ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego;
  - ujednoczenie zasad ochrony i zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu;
  - objęcie ochroną enklaw leśnych, terenów bagiennych i podmokłych oraz mokradeł (użytki ekologiczne);
- 4) gospodarka odpadami i zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:**
- gospodarka odpadami:
    - prowadzenie działalności edukacyjnej;
    - pomoc w uzyskaniu dofinansowania usuwania azbestu;
  - zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
    - zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych przez kontrole przewozów i stanu technicznego;
    - realizacja programu bezpieczeństwa powodziowego;
    - preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych;
- 5) edukacja ekologiczna:**
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju;
  - promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym: organizowanie konkursów ekologicznych dla szkół, sołectw i mieszkańców gminy;
  - rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego obszarów leśnych (ścieżki edukacyjne, szlaki, tablice informacyjne itp.);
  - wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez samorządy i lokalne organizacje pozarządowe, wspieranie szkolnych kół zainteresowań, konkursów ekologicznych;
  - wspieranie działań stowarzyszeń w zakresie edukacji ekologicznej;
- 6) gospodarczy i rolniczy rozwój regionu z zachowaniem zasad trwałego rozwoju:**
- rozwój rolnictwa ekologicznego – promowanie rolnictwa ekologicznego,
  - wdrażanie programów rolno – środowiskowych,
  - rozwój bazy agroturystycznej,
  - monitoring ruchu turystycznego,
  - bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez właściwą politykę gospodarki przestrzennej.

Ponadto do działań minimalizujących zagrożenia środowiska zaliczono:

- dostosowanie struktur obszarów wiejskich i rolnictwa w związku z naszą obecnością w Unii Europejskiej z zachowaniem regionalnego charakteru produkcji rolniczej;
- racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych;
- zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia;
- poprawa dostępności komunikacyjnej oraz tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się ludzi oraz towarów przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływu na środowisko naturalne;
- poprawa stanu zdrowotnego lasów prywatnych.

VI. POWIĄZANIE DOKUMENUTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

VI.I. DOKUMENTY EUROPEJSKIE

- **Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko**

Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko. Ocenę wpływu na środowisko przeprowadza się w odniesieniu do wszystkich planów i programów, które są przygotowane m.in. dla planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntu, i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącą projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 85/337/EWG, lub które, ze względu na potencjalny wpływ na tereny, zostały uznane za wymagające oceny na podstawie art. 6 lub 7 dyrektywy 92/43/EWG.

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (DZ.U.UE I z dnia 22 lipca 1992 r.),
- Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne 85/337/EWG (DZ.U.UE I z dnia 5 lipca 1985 r.).

VI.II. DOKUMENTY KRAJOWE

- **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju**

Dnia 13 stycznia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych

potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Poniżej przedstawiono aspekty zawarte i odnoszące się w sposób pośredni lub bezpośredni do gminy Lidzbark:

- wewnętrzne powiązania funkcjonalne:
  - siła i kierunki ciężarów społeczno – gospodarczych według modelu grawitacyjnego na poziomie 0,5 – 1,0 promili,
  - powiatowe saldo migracji na poziomie (-2) – (-1);
- struktura demograficzna:
  - wyższy od przeciętnego udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym;
  - przewidywane zmiany zaludnienia – słaby spadek;
  - od 60 do 80 podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców;
- sieć transportowa:
  - wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej na poziomie 0,30 – 0,35 według metodyki Instytutu Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (T. Konarski z zespołem 2010);
- gospodarka ropą naftową i gazem ziemnym:
  - gęstość sieci gazowej około 30 - 50 km/100 km;
- gospodarka wodna:
  - gęstość sieci wodociągowej 50 – 100 km/100 km²,
  - pobór wody w przemyśle z wód podziemnych;
- elektroenergetyka:
  - zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca 600 – 700 kWh;
- obszarowa ochrony przyrody:
  - udział obszarów chronionych w powierzchni gminy na poziomie 75 – 90%;
- krajobraz kulturowy:
  - nasycenie zabytkami nieruchomymi (według danych Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków z 2010 r.) na poziomie 15 – 20 na 1 000 ha;
- występowanie złóż kopalin i zasoby bilansowe w złożach:
  - nie występują (według P. Poprawy, 2010);
- zasoby energii odnawialnej:
  - energia wodna:
    - średni rzeczny odpływ jednostkowy na poziomie 4 – 5 l/s/km² (według J. Stachy'ego i B. Biernata);
  - energia wiatrowa:
    - gmina Lidzbark położona jest w III korzystnej strefie energetycznej wiatru oraz minimalnie w strefie II – bardzo korzystnej;

- energia słoneczna:
  - średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku na poziomie 9,75 – 10,00 MJ/m² x doba (według J. Paszyńskiego i K. Miary, 1994);
- zagrożenia utrudnienia naturalne:
  - zagrożenia i utrudnienia klimatyczne:
    - bonitacja klimatyczna dla rolnictwa (najlepsze warunki w Polsce – 100) na poziomie 85 – 90 (według Górskiego, 1994);
    - obszary, na których prawdopodobieństwo utrzymywania się pokrywy śnieżnej 80 dni i więcej wynosi 50 % (według T. Niedźwiedzia, D. Czekierdy i D. Limanówki, 1994);
  - zagrożenia i utrudnienia hydrologiczne:
    - przeważające rodzaje wezbrań określono jako roztopowe (według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie);
  - zagrożenia glebowe i geomorfologiczne:
    - gmina Lidzbark położona jest w obszarach o średnim i silnym nasileniu spłukiwania potencjalnego gleby;
    - obszary zagrożone potencjalną erozją wietrzną (według różnych źródeł);
- zagrożenia i ochrona przeciwpowodziowa:
  - udział powierzchni gminy zagrożonych powodzią lub podtopieniami na poziomie 0 – 10% (szacunek na podstawie mapy roślinności potencjalnej J.M. Matuszkiewicza – Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz bazy mokradeł Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych).

o II Polityka ekologiczna państwa³

II Polityka ekologiczna państwa wskazuje, iż przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska **zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju** (art. 5 Konstytucji RP, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r.), ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74). Nowy porządek konstytucyjny wymaga więc, aby przygotować również dostosowaną do niego **nową politykę ekologiczną państwa** oraz dostosowane do tej polityki strategie branżowe i plany działania. **Zasadami polityki ekologicznej są:**

- **zasada zrównoważonego rozwoju;**
- **zasada przezorności** zakłada, iż odpowiednie działania powinny być podejmowane już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie;

³ www.mos.gov.pl

- **zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska** zakłada, że stosowanie zasad prewencji i przezorności powinno być ukierunkowane na wysoki i bezpieczny dla zdrowia ludzkiego poziom ochrony środowiska;
- **zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi polega na uwzględnieniu w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi;**
- **zasady równego dostępu do środowiska przyrodniczego** m.in. poprzez zaspokajanie potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń;
- **zasada regionalizacji;**
- **zasada uspołecznienia** poprzez udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju;
- **zasada "zanieczyszczający płaci";**
- **zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT);**
- **zasada subsydiarności** wynika m. in. z Traktatu o Unii Europejskiej stopniowe przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny (wojewódzki, powiatowy, gminny),
- **zasada klauzul zabezpieczających** np. poprzez stosowanie norm emisji;
- **Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej** polegająca na minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet będzie miało stosowanie tzw. **dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego**. Metody te zostały uwzględnione w studium, należą do nich m.in. poprawa efektywności energetycznej, a także stosowanie alternatywnych surowców oraz alternatywnych i odnawialnych źródeł energii, doskonalenie procesów planowania z uwzględnieniem ocen oddziaływania na środowisko ograniczenie poziomów hałasu ze środków transportu drogowego i pozadrogowego; stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska. W **rolnictwie** stosowanie tzw. dobrych praktyk rolniczych, zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin, wprowadzanie mechanizmów zachęcających do wykorzystania pod zalesienie gruntów rolnych o słabych glebach, gruntów podatnych na erozję, w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. W **leśnictwie** - wzrost lesistości kraju i rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych, w tym renaturalizacji znajdujących się na terenach leśnych obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo; doskonalenie metod prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej; poprawa stanu zdrowotnego lasów; ochrona przed pożarami. W **budownictwie i gospodarce komunalnej** unowocześnienie systemów grzewczych z wykorzystaniem lokalnych zasobów energii odnawialnej, termomodernizację zasobów budowlanych, modernizację sieci ciepłowniczych i wodociągowych, racjonalizację

zużycia wody, segregację śmieci i odzysk surowców. W **zagospodarowaniu przestrzennym** korzystne dla środowiska przyrodniczego kształtowanie przestrzenne w osadnictwie i poszczególnych dziedzinach działalności, a także zabezpieczenie ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych oraz funkcji ekologicznych poszczególnych obszarów poprzez uwzględnianie warunków ich zachowania w planach zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzenie planów miejscowych na terenach zabudowanych przyległych do jezior. W **turystyce** zmniejszenie natężenia ruchu turystycznego w miejscowościach i na terenach najbardziej uczęszczanych, rozbudowę bazy turystycznej i zwiększenie zakresu turystycznej promocji rejonów i miejsc dotychczas mniej popularnych, a również atrakcyjnych (zabudowa w sąsiedztwie jeziora Kiepińskiego).

Występujące na terenie gminy warunki przyrodnicze i ich ochrona prawna, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie stwarzają istotnych problemów dla realizacji zaprojektowanych w studium zamierzeń.

W tabeli poniżej zostały wymienione cele, które wspierane są przez II Politykę Ekologiczną Państwa oraz Dyrektywę Rady 2001/42. Cele odzwierciedlają główne zagrożenia, jakie skierowane są przeciwko integralności, spójności i celom ochrony obszarów chronionych ogólnie, a obszarów Natura 2000 w szczególności.

Ocena wypełniania przez projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych kryteriów zawartych w dokumentach wyższej rangi oraz ocena wpływu tych zapisów na środowisko w ramach poszczególnych kryteriów została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 2. Ocena wypełniania przez projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych kryteriów zawartych w dokumentach wyższej rangi oraz ocena wpływu tych zapisów na środowisko w ramach poszczególnych kryteriów.

Temat wg Dyrektywy 2001/42 i II PEP	Cele (kryteria) OOŚ	Ocena wypełnienia kryterium przez projekt studium oraz ocena skutków zapisów dla środowiska				
		pozytywna		neutralna	negatywna	
		bezpośrednia	pośrednia		pośrednia	bezpośrednia
I. ŚRODOWISKO						
Powierzchnia ziemi	- poprawa struktury użytkowania,	X				
	- unikanie budowy obiektów w obszarach narażonych na procesy morfogenetyczne,	X				
	- przeciwdziałania procesom erozji wodnej i wietrznej	X				
Ochrona przyrody Różnorodność biologiczna fauna, flora	- zwiększenie powierzchni obszarów chronionych,	X				
	- zahamowanie procesu fragmentacji krajowego systemu przyrodniczego,	X				
	- zachowanie i wzbogacenie bioróżnorodności charakterystycznych siedlisk miejscowych,	X				
	- ochrona powierzchni terenów przewidzianych do włączenia w sieć Natura 2000,	X				
	- lista endemicznych gatunków roślin wyższych			X		
Lasy	- zwiększenie lesistości,	X				
	- zwiększenie udziału drzewostanów ochronnych			X		

Populacja i zdrowie ludzi	- ochrona i wzbogacenie powierzchni sprzyjających zdrowiu (aktywnego ruchu, sportowych itp.),	x				
	- dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do zróżnicowanej pojemności i wrażliwości środowiska,		x			
	- zmniejszenie narażenia na hałas i wibracje	x				
	- możliwość powstania zakładów umożliwiających powstanie poważnych awarii		x			
Zasoby kopalin	- zużycie surowców mineralnych,			x		
	- zwiększenie recyklingu surowców			x		
Jakość wód	- uzyskanie standardów jakości wód do poziomów bezpiecznych dla systemu przyrodniczego oraz zdrowia ludzi	x				
Gleby	- ochrona gleb I-III klasy, utrzymanie i wzmocnienie ich produktywności,	x				
	- ochrona gleb przed erozją wietrzną		x			
Czynniki klimatyczne	- redukcja emisji gazów cieplarnianych	x				
	- poprawa klimatu lokalnego aglomeracji (tutaj większych miejscowości)	x				
Jakość powietrza	- osiągnięcie jakości powietrza na poziomach bezpiecznych dla systemów przyrodniczych i osadniczych		x			
Obszary posiadające status ochrony	- uwzględnienie zasad obowiązujących w formach ochrony przyrody znajdujących się analizowanym terenie	x				
Dziedzictwo kulturowe (architektoniczne i archeologiczne)	- zachowanie historycznych układów przestrzennych i obiektów historycznych,	x				
	- zachowanie stanowisk archeologicznych	x				
Krajobraz	- utrzymanie odrębności zróżnicowania lokalnego i regionalnego,	x				
	- renaturalizacja obszarów cennych krajobrazowo,		x			
	- rozwój obszarów o ukształtowanym charakterze miejskim i wiejskim,	x				
	- ograniczenie procesu zabudowy rozproszonej i koncentracja na terenach zurbanizowanych	x				
II. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY, ENERGII I TRANSPORTU (elementy równoważenia)						
Materiałochłonność	- zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości w przemyśle		x			
	- zarządzanie cyklem życiowym produktów, odzysku surowców i materiałów z wykorzystaniem odpadów	x				
Wodochłonność	- racjonalne wykorzystanie wody w przemyśle i gospodarce komunalnej		x			
	- rozwój zrównoważonego modelu gospodarki wodnej		x			

Energochłonność	- zmniejszenie energochłonności gospodarki	x				
Energia odnawialna	- zwiększenie udziału energii odnawialnej w strukturze energii pierwotnej		x			
Stosunki wodne i ochrona przed powodzią	- zmniejszenie narażenia przed skutkami powodzi	x				
Struktura i czynniki transportu	- zmniejszenie udziału transportu drogowego w przewozach,			x		
	- zbliżenie źródeł produkcji i konsumpcji,	x				
	- poprawa dostępności miejsc pracy i zamieszkania,	x				
	- preferencje dla transportu zbiorowego			x		
Gospodarowanie odpadami	- zmniejszenie strumienia odpadów składowanych na składowiskach,	x				
	- wzrost wykorzystania lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,			x		
	- zwiększenie selekcji odpadów wtórnych,	x				
Chemikalia w środowisku	- likwidacja mogiłników,			x		
Poważne awarie przemysłowe	- zmniejszenie narażenia ludności na poważne awarie		x			
Oddziaływanie hałasu	- zahamowanie zwiększenia obszarów uciążliwych ze względu na hałas komunikacyjny	x				
Pola elektromagnetyczne	- ograniczenie zasięgu narażenia ludzi		x			
Biotechnologia i organizmy zmodyfikowane genetycznie	- ochrona obszarów rolnych przed organizmami zmodyfikowanymi genetycznie			x		

Źródło: OPRACOWANIE WŁASNE

Tabela przedstawia listę wypełniania kryteriów wyszczególnionych w Dyrektywie 2001/42/EC (DYREKTYWA 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko) oraz w II Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku. W kolejnych kolumnach oceniono stopień realizacji poszczególnych kryteriów zawartych w projekcie Studium oraz sposób w jaki zapisy realizują poszczególne kryteria. Znak w którejkolwiek z kolumn oznacza, że projekt Studium wspomina o konkretnym zagadnieniu. Wskazuje na sposób realizacji konkretnego kryterium, który może być z nim np. sprzeczny (pozytywne - negatywne). Kryteria te mogą w sposób bezpośredni lub pośredni zostać opisane w Studium, dlatego też dokonano ich podziału o te kryterium. Ostatecznie ocena pozytywna bezpośrednia dotyczy kryteriów, które zostały ujęte w Studium i ustanowione zostały wyraźne zapisy precyzyjnie regulujące daną kwestię. W przypadku oceny pozytywnej pośredniej cele SOOŚ zostały poruszone w studium, ale ich zapisy obejmują warunkowość realizacji zapisu lub w przypadku, gdy realizacja spowodowana będzie przez pośrednie oddziaływanie na środowisko, jako całość lub jeden z komponentów. Ocena neutralna odnosi się

do celu/kryterium, które zostało wspomniane w Studium, jednakże nie jest regulowane szczegółowymi zapisami. Ocena negatywna pośrednia oznacza, że cel został opisany, ale jego osiągnięcie stoi pod znakiem zapytania, ze względu na inne zapisy dotyczące innych celów lub tematów planu. Ocena negatywna bezpośrednia sprawia, że zapisy w projekcie stoją w sprzeczności z celem polityki sektorowej lub z zapisami w Dyrektywie 2001/42/EC oraz w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012.

Dla większości kryteriów wystawiona została ocena pozytywna. Oznacza to, że projekt Studium odnosi się do konkretnego zagadnienia zawartego w dokumentach wyższej rangi i realizuje je w sposób pozytywny, uwzględniając je w zapisach szczegółowych lub w ogólnym kontekście projektu Studium.

Na tym przykładzie widać, że Studium kompleksowo zabezpiecza i realizuje zagadnienia zawarte w dokumentach wyższej rangi.

VI.4. REGIONALNE

o Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/505/02 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lutego 2002 r. dokument ten porusza najważniejsze aspekty polityki przestrzennej w wymiarze wojewódzkim.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego obszar miasta i gminy Lidzbark położony jest w obszarze południowym – tj. w południowej części województwa Warmińsko-Mazurskiego. Obszar ten cechuje wysoka lesistość, niska jeziorność oraz wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. Jako główną funkcję gospodarczą tego obszaru wskazano rolnictwo. Obszar ten z uwagi na korzystne uwarunkowania predysponowany jest do rozwoju gospodarczego wielofunkcyjnego z preferencjami dla leśnictwa.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyszczególniono zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne. Do zadań tych, odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do gminy Lidzbark, zaliczono:

- zadania o znaczeniu krajowym:
  - zwiększenie lesistości – zalesienie gruntów o ogólnej powierzchni ok. 50 tys. ha;
- zadania o znaczeniu wojewódzkim:
  - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 541 Lubawa – Żuromin do parametrów technicznych klasy G,
  - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 544 Brodnica – Działdowo – Mława do parametrów technicznych klasy G – budowa obejść miejscowości Lidzbark Welski, Iłowo, budowa skrzyżowania dwupoziomowego z magistralą kolejową w Działdowie,
  - modernizacja dróg układu uzupełniającego do wymaganych klas technicznych,
  - modernizacja linii kolejowych Działdowo – Chojnice i Działdowo – Nidzica – Wielbark – Ostrołęka;
- zadania z zakresu: *zachowania równowagi przyrodniczej w środowisku naturalnym, ochrony walorów i warunków funkcjonowania oraz ciągłości przestrzennej systemów ekologicznych, ochrony jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w niezmienionym*

stanie dla przyszłych pokoleń, zwiększenie lesistości regionu w celu utrzymania ciągłości systemów ekologicznych oraz zagospodarowania gruntów mało przydatnych dla rolnictwa:

- wdrożenie programu ochrony Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych – Natura 2000,
  - opracowanie planu ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego,
  - ujednolicenie zasad ochrony i zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu;
- zadania z zakresu: *utrzymania tożsamości kulturowej regionu przez zachowanie istniejących wartości kulturowych:*
    - poszerzenie rozpoznania dorobku kulturowego na terenie województwa i uporządkowanie ewidencji;
  - zadania z zakresu: *poprawy warunków życia ludności na całym obszarze województwa poprzez zapewnienie odpowiedniej jakości i ilości infrastruktury technicznej:*
    - budowa ponadlokalnych urządzeń infrastruktury technicznej.

Projekt Studium Uwzględnia wyżej wymienione zadania ponadlokalne.

VI.V. LOKALNE

Strategia rozwoju miasta i gminy

Strategia rozwoju miasta i gminy stanowi aktualizację strategii z 1997 roku. „Strategia rozwoju miasta i gminy Lidzbarsk” powstała w okresie kiedy Polska była krajem wychodzącym z ustroju gospodarki centralnie zarządzanej do gospodarki wolnorynkowej opartej na prawach popytu i podaży oraz konkurencji.

Misja będzie realizowana przy pomocy kierunkowych celów uzupełniających, które zostały ułożone w następującym układzie hierarchicznym:

- Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności ekonomicznej miasta i gminy w regionie;
- Poprawa warunków życia mieszkańców miasta i gminy;
- Restrukturyzacja funkcjonowania sektora turystycznego miasta i gminy;
- Rozwój i wzbogacanie oferty podmiotów produkcyjnych i usługowych;
- Sprostanie konkurencji ze strony innych gmin turystycznych poprzez: zachowanie istniejących i odtworzenie zdegradowanych walorów przyrodniczych i kulturowych;
- Zapewnienie oryginalnej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o własny, lokalny produkt turystyczny;
- Skuteczna promocja miejscowych walorów i lokalnego produktu turystycznego;
- Poprawa standardów społecznych, technicznych i ekonomicznych miasta;
- Poprawa ładu przestrzennego w aspektach: ekologicznym, społecznych warunków życia, ekonomicznym, funkcjonalno-organizacyjnym i estetycznym.

Projekt Studium uwzględnia wyżej wymienione zadania lokalne.

Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Lidzbark na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011

W chwili obecnej „Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Lidzbark na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011, wymaga aktualizacji.

- Cel 1** Restrukturyzacja sektora żywnościowego w sferze technologicznej i organizacyjnej.
- Cel 2** Rozwój i wzbogacanie struktury podmiotów produkcyjnych i usługowych.
- Cel 3** Sprostanie konkurencji ze strony innych gmin turystycznych poprzez: zachowanie istniejących i odtworzenie zdegradowanych walorów przyrodniczych i kulturowych.
- Cel 4** Zapewnienie oryginalnej i atrakcyjnej oferty turystycznej.
- Cel 5** Skuteczna promocja miejscowych walorów i produktu turystycznego.
- Cel 6** Poprawa standardów społecznych, technicznych i ekonomicznych miasta.
- Cel 7** Poprawa ładu przestrzennego w aspektach: ekologicznym, społecznych warunków życia, ekonomicznym, funkcjonalno-organizacyjnym i estetycznym.

Projekt Studium uwzględni wyżej wymienione cele.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Lidzbark na lata 2009 – 2032

Podstawowym, długoterminowym celem Programu Usuwania Wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Lidzbark jest likwidacja skutków oddziaływania azbestu na środowisko i zdrowie mieszkańców gminy.

Celem programu jest:

1. spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest;
2. wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;
3. spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
4. stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
5. pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Projekt Studium uwzględni wyżej wymienione cele m.in. poprzez pomoc w uzyskaniu dofinansowania usuwania azbestu.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Lidzbark na lata 2007-2015

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który umożliwia ogólne spojrzenie na procesy towarzyszące odnowie miasta w oparciu o tradycje historyczno-kulturowe. Program wyznacza następujące cele:

- Wzrost atrakcyjności turystycznej Lidzbarka;
- Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych miasta i humanizacja blokowisk;
- Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej;
- Tworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej oraz poprawa estetyki;
- Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej;
- Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji mieszkańców.

Projekt Studium uwzględnia w/w cele oraz uwzględnia projekty zawarte w Programie, m.in. adaptacje terenu po byłym Wojskowym Ośrodku Kolonijnym w Lidzbarku na cele społeczne, zagospodarowanie pustych przestrzeni nad jeziorem Lidzbarskim wraz z budową systemu monitoringu oraz rewitalizację terenu i budynku byłej przystani Ośrodka Danusia II wraz z molo widokowym jako element planu zagospodarowania Jeziora Lidzbarskiego.

VI.VI. POZOSTAŁE DOKUMENTY

- ❖ Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby zmiany Studium,
- ❖ Projekt Planu Ochrony dla Welskiego Parku Krajobrazowego,
- ❖ Plan Ochrony Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do roku 2030 (Toruń – Górzno – Czarny Bryńsk, listopad 2008 r.),
- ❖ Wstępna inwentaryzacja fauny bezkręgowej (ze szczególnym uwzględnieniem *Lepidoptera*, *Trichoptera*, *Coleptera*, *Odonata*) Welskiego Parku Krajobrazowego, Brulińska E., Kalinowska Pa., Krejckant M., Olsztyn-Jeleń, 2005).

VII. OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE I GMINIE LIDZBARK

Gmina miejsko – wiejska Lidzbark położona jest w południowo – zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu działdowskiego, w tym jedyną gminę miejsko – wiejską. Gmina Lidzbark sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi: od północy z gminą wiejską Grodziczno (województwo warmińsko-mazurskie, powiat nowomiejski) oraz gminą wiejską Rybno (województwo warmińsko-mazurskie, powiat działdowski); od zachodu z gminą wiejską Brzozie (województwo kujawsko-pomorskie, powiat brodnicki), gminą wiejską Bartniczka (województwo kujawsko-pomorskie, powiat brodnicki) oraz gminą miejsko – wiejską Górzno (województwo kujawsko-pomorskie, powiat brodnicki); od wschodu z gminą wiejską Płońnica (województwo warmińsko-mazurskie, powiat

działdowski), od południowego wschodu z gminą wiejską Kuczbork-Osada (województwo mazowieckie, powiat żuromiński); zaś od południa z gminą wiejską Lubowidz (województwo mazowieckie, powiat żuromiński).

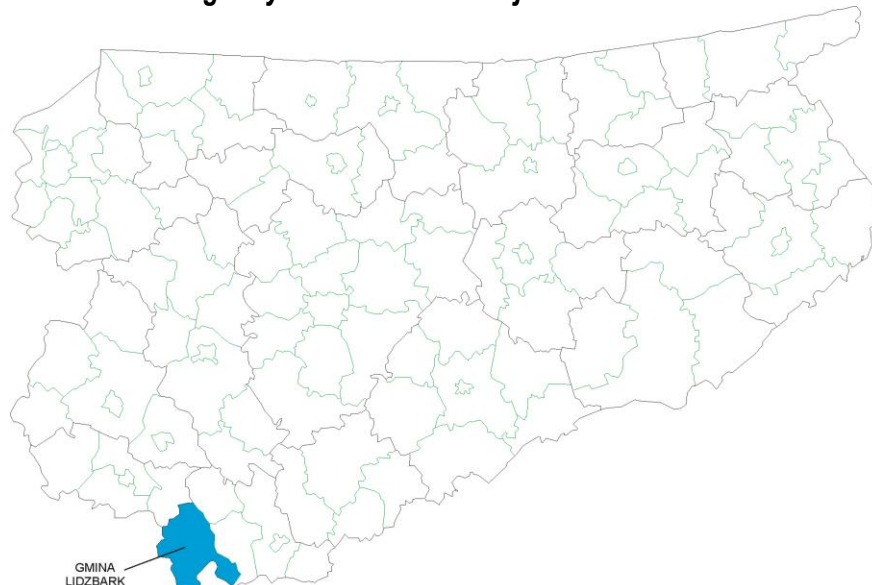
Rysunek 1. Położenie gminy Lidzbark na tle powiatu działdowskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Lidzbark położona jest przy drodze wojewódzkiej nr 541 prowadzącej z Lubawy do Dobrzynia nad Wisłą oraz przy drodze wojewódzkiej nr 544 łączącej Brodnicę z Ostrołęką. W układzie administracyjnym województwa gmina ma peryferyjne położenie. Potwierdzeniem tej tezy jest zamieszczona poniżej mapa przedstawiająca podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Lidzbark na tle województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gminę zamieszkuje 14 732 osób na obszarze 254,88 km², stanowi 1,054 % powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. W roku 2010 ludność gminy wyniosła 14 732 osoby.

Tabela 3. Ogólna struktura użytkowania gruntów w gminie Lidzbark.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia geodezyjna w ha	
	Obszar wiejski	Obszar miejski
użytki rolne	11355	220
lasy i grunty leśne	12259	92
pozostałe grunty	1306	256
RAZEM	24920	568

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Działdowie na 2012 r.

VIII. ISTNIĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

INFORMACJE O ISTNIEJĄCYM STANIE ŚRODOWISKA

VIII.I. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Teren gminy położony jest w obrębie rozległego obniżenia erozyjno-egzaracyjnego (depresji Lidzbarka Welskiego), które zostało utworzone w podłożu utworów czwartorzędowych. Na dnie depresji nawiercono osady starszego trzeciorzędu. Utwory młodszego trzeciorzędu stwierdzono w obrębie elewacji i stokach depresji. Osady trzeciorzędu wykształcone są jako piaski i margle piaszczyste z mikrofauną paleocenu oraz jako piaski margliste i piaski kwarcowo-glaukonitowe oligocenu. Osady czwartorzędu posiadają miąższość 297,7 m w okolicy Lidzbarka Welskiego, osady plejstocenu zaliczono do czterech zlodowaceń.

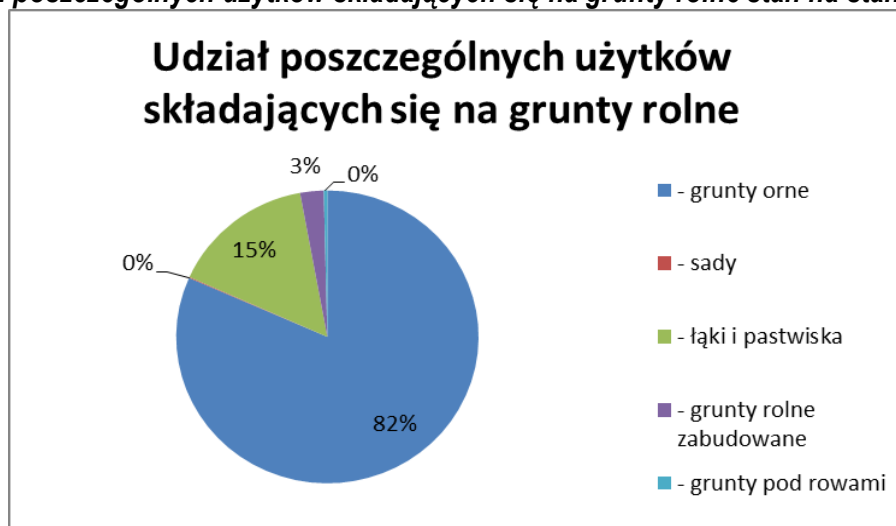
Rzeźba terenu została ukształtowana głównie po stadiale górnym zlodowacenia Warty. Podczas stadiału Świecia lądolód prawdopodobnie dotarł po okolice Klonowa, Bryńska Kolonii i Lidzbarka. Podczas zasięgu lądolodu w stadiale górnym ukształtowały się dwa loby lodowcowe: lob Bryńska oraz lob Lidzbarka Welskiego. Na kontakcie z czołem lądolodu lobu Bryńska oraz lobu Lidzbarka Welskiego uformowały się skarpy kontaktu lodowego. W tym okresie powstały rynny subglacjalne (m.in. Jeziora Bryńskich oraz Jeziora Lidzbarskiego), a także I poziom sandrowy na wschód od Bryńska Kolonii i na południe od Lidzbarka. Z niewielką oscylacją lądolodu w zachodniej części lobu Lidzbarka Welskiego związane było powstanie spiętrzonych moreny czołowej na południe od Lidzbarka. Podczas postojów lądolodu w subfaziedobrzyńskiej powstała morena czołowa akumulacyjna w okolicy Słupa oraz skarpy kontaktu lodowego na zachód od Chełst. Po degradacji tego obszaru, u schyłku zlodowacenia Wisły powstały nowe formy rzeźby terenu i osady. W dolinach rzecznych utworzyły się tarasy nadzalewowe: I taras nadzalewowy w dolinie Welu i II

tras nadzalewowych w dolinie Wkry. Z opisywanego wyżej okresu istnieje sucha obecnie dolina Prawelu między Ciborzem, a Nowym Dworem. W okresie holoceńskim w dolinie Welu tworzyły się doliny rzeczne⁴.

VIII.II. Gleby

Grunty rolne zajmują w gminie 11355 ha, z czego grunty orne zajmują 9265 ha, sady 12 ha, łąki i pastwiska 1749 ha, grunty rolne zabudowane 286 ha, zaś grunty rolne pod rowami 43 ha. Udział procentowy poszczególnych użytków obrazuje wykres poniżej.

Wykres 1. Udział poszczególnych użytków składających się na grunty rolne stan na stan na 2012 r.

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Działdowie.

Na terenie gminy przeważają gleby androgeniczne utworzone bez udziału materiałów i czynników zewnętrznych przeważają gleby rdzawe i bielicowe pod lasami, gleby rdzawe na kompleksach 6-żytnim słabym i 7-żytnim bardzo słabym, gleby brunatne kompleksu żytniego 4-bardzo dobrego oraz 5-dobrego. Niewielki udział stanowią gleby płowe. Gleby semihydrogeniczne powstałe w warunkach okresowego silnego uwilgotnienia – czarne ziemie oraz gleby glejowe. Czarne ziemie występują pod łąkami odwadniającymi teren przyległy do Wkry (Działdówki) w okolicy Zdrojek, Dłutowa oraz w dolinie Wkry, łąkach otaczających jezioro Lidzbarskie, j. Zakroczy, polanach śródleśnych otaczających zbiorniki bezodpływowe oraz nieużytkach na wschód od miejscowości Jeleń. Gleby glejowe tworzą kompleks użytków zielonych słabych i bardzo słabych na wschód od Starego Dłutowa. Gleby hydrogeniczne powstały w wyniku kształtowania utworów pod wpływem wody stojącej lub przepływowej. Na terenie gminy są to: gleby torfowe torowisk niskich i torfowo-mułowe, gleby torfowo-mułowe, gleby murszowe i murszaste. Gleby torfowe torowisk niskich i torfowo-mułowe, znajdują się pod łąkami tworzącymi użytki zielone średnie położone w dopływie Wdy-Martwicy, użytku ekologicznym Bładowo. Gleby torfowo-mułowe tworzą łąki Kurojady, podmokłe łąki za zachód od jeziora Grądy. Gleby glejowe znajdują się na łąkach wzdłuż rowów odwadniających tereny z okolic Wawrowa, Marszewnica. Gleby napływowe, mady znajdują się w łąkach położonych wzdłuż Wkry. Najpopularniejszą uprawą w gminie są zboża, stanowiące 50,07 % powierzchni wszystkich zasiewów. Najmniejsza powierzchnia dotyczy buraków cukrowych. Z racji

⁴ Objasnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski, Arkusz Lidzbarski Welski, Wysota W., 2002, PIG.

na wysoki wskaźnik użytków zielonych najczęściej gospodarstw prowadzi chów i hodowlę bydła. Na terenie gminy gospodarstwa rolne zajmują znaczne powierzchnie, jednak wiele jest również małych gospodarstw rolnych do 1 ha. Najwięcej jest jednak gospodarstw o powierzchni od 1 ha – 5 ha.

Tabela 4. Zestawienie klasyfikacji gleb – grunty orne na terenie gminy.

Powiat/gmina	Klasa bonitacyjna gruntów ornyc w ujęciu powierzchniowym [ha]									
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VI Z	N
Działdowski	0	7	754	3 088	10 138	13 652	14 530	5 312	132	47 613
Lidzbark	0	0	36	249	1 464	2 611	3 399	1 861	100	5

Źródło: Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego Rejon Doradczy Działdowo

Jak wskazuje Raport WIOŚ zakwaszenie gleb w warunkach glebowo-klimatycznych województwa jest powszechnym procesem naturalnym. Poza procesami naturalnymi do zakwaszenia gleb przyczynia się również człowiek poprzez stosowanie nawozów mineralnych. Wszystkie nawozy azotowe z wyjątkiem saletrzaku, saletry wapiennej i sodowej zakwaszają glebę. Biorąc pod uwagę udział % gleb kwaśnych na terenie województwa (33 %) powiat działdowski posiada wyższy udział gleb kwaśnych (35 %). Zasobność gleb uprawnych w mikroelementy również uwarunkowana jest czynnikami naturalnymi oraz antropogenicznymi. Jak podają wyniki raportu najmniejszy udział gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w fosforu na terenie województwa zaraz po powiecie nowomiejskim (13 %), posiada powiat działdowski (17 %). Powiat działdowski posiada również gleby o niskiej i bardzo niskiej zasobności w przyswajalny magnez.

VIII.III. Klimat

Obszar gminy znajduje się w zachodniej części regionu mazursko-białostockiego. Warunki klimatyczne panujące na terenie gminy należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza polarno – morskiego. Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego, Miasto i Gmina Lidzbark położone są w obrębie dzielnic mazurskiej oraz wschodnio – bałtyckiej. Podstawowe dane dotyczące klimatu Miasta i Gminy Lidzbark, opracowano na podstawie obserwacji prowadzonych w stacji meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW) zlokalizowanej w Lidzbarku (dane z wielolecia 1949 -1971 r). Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą tu 6,8°C, średnia temperatura półroczna zimowego 0,2°C, zaś półroczna letniego 14°C. Okres wegetacyjny trwa 210 - 220 dni. Opad roczny nie przekracza tu 555 mm. Pokrywa śnieżna zalega od 38 – 60 dni.

Na omawianym obszarze najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17,5°C, najchłodniejszym styczeń -4,3°C. Ujemne miesięczne temperatury trwają średnio od września do maja włącznie. Pokrywa śnieżna pojawia się w okresie 1 – 5 grudnia, a zanika około 22 lutego.

Najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich, najniższe w miesiącach zimowych od stycznia do marca. Na terenie gminy notuje się w okresie wegetacyjnym od IV do IX opady rzędu od 340 – 360 mm. Średnia roczna liczba opadów dla posterunku opadowego zlokalizowanego w Lidzbarku wynosi 650 mm.

Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 80 %. Największe wartości wilgotności obserwowane są od września do marca. Najniższe wartości wilgotności względnej obserwowane są z kolei

od kwietnia do sierpnia. Przy czym wilgotność osiąga wartości ok. 68 % w maju i ok. 90 % w listopadzie i grudniu.

Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry z sektora zachodniego i wschodniego, a najrzadziej występują wiatry z sektora północnego. Wiatry zachodnie stanowią około 20 %, a wiatry wschodnie około 16 % wszystkich notowanych wiatrów. Najwyższe prędkości wiatrów notowane są jesienią i zimą (wiatry bardzo silne i porywiste), a najniższe latem. Na omawianym obszarze występują cisze, które najczęściej pojawiają się w sierpniu.

Teren gminy charakteryzuje się (w stosunku do przeciętnych w Polsce) większym średnim zachmurzeniem, czyli większą liczbą dni pochmurnych (największa ilość dni pochmurnych występuje w listopadzie). W ciągu roku na terenie gminy odnotowuje się około 30 dni pogodnych, które najczęściej występują we wrześniu.

Obszar gminy cechuje raczej krótki okres wegetacyjny, który dla Lidzbarka wynosi 180 – 190 dni.

VIII.IV. Fauna i flora

Fauna i flora terenu opracowania została szczegółowo zinwentaryzowana w powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej dla gminy Lidzbark, w związku z czym informacje o różnorodności fauny i flory na tym terenie pochodzą m.in. z wyżej wymienionego dokumentu.

Według podziału geobotanicznego gmina znajduje się w obszarze Okręgu Iławskiego w Krainie Pojezierzy Pomorskich. Na tym terenie wskazano, iż spotyka się wschodni zasięg buka z zachodnim zasięgiem świerka. Jak wynika z danych z inwentaryzacji⁵ bogactwo roślin badane było na terenie gminy już od 1881 roku, aż do chwili obecnej, m.in. przy okazji przeprowadzania dokumentacji proponowanych oraz istniejących form ochrony przyrody. Przeprowadzone w tym czasie badania pozwoliły wyróżnić na terenie gminy:

- 119 jednostek fitosocjologicznych,
- 85 zespołów roślinnych,
- 34 zbiorowiska o nie w pełni określonej randze.

Z uwagi na bogatą różnorodność zbiorników wodnych zarówno liczne rzeki, jeziora przepływowe, jeziora bezodpływowe, doły potorfowe, drobne bezimienne ciekły oraz rowy melioracyjne roślinność wodna różnych klas posiadają tu dogodne warunki do rozwoju. W zatokach jezior, zakolach rzek, dolach potorfowych, sadzawkach wiejskich na terenie gminy pospolitym zespołem jest zbiorowisko Spirodela wielkokorzennej, rzęsy drobnej i trójrowkowej.

Bagno Jeleńskie zasiedla wgłębka wodna i okrężnica bagienna. Jezioro Wlecz bogate jest w glony z rodzaju zielenice (ramiennic). Wody strefy przybrzeżnej jezior, rzeki Wel i Brynicy o spokojnym nurcie, zdobią liście i kwiaty lilii wodnych, grążela żółtego i grążela białego, rzadziej osoki aloesowej, żabiścieku pływającego. Jezioro Piaseczenko jest obfite w mchy oraz torfowce.

Na terenie gminy występują torfowiska niskie i przejściowe, będące naturalnym magazynem wody, wpływającym również na mikroklimat oraz miejscem schronienia. W składzie gatunkowym torfowisk wyróżniono turzycę bagienną, bagnicę torfową, przygielkę błotną i rosiczkę okrągłolistną.

Łąki na terenie gminy zajmują 1066 ha, zaś pastwiska 682 ha, co stanowi 7 % powierzchni gminy.

---

⁵Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza dla gminy Lidzbark.

Łąki i pastwiska znajdują się w dolinach rzek, w sąsiedztwie jezior. Wilgotne łąki w składzie gatunkowym posiadają wiązówkę błotną, kuklika zwisłego, bodziszka błotnego rzadziej kozłek lekarski, krwawnica pospolita oraz tojeść pospolita. Łąki trzęślicowe rozwijają się w okolicy Baryczy, w pobliżu torfowisk w postaci niewielkich płatów. Najczęściej występują tu łąki sitowo-trzęślicowe. Łąki te występują na „Jeleńskich Bagnach” oraz Bryńska Szlacheckiego. Z zespołu tego pozyskuje się mało wartościowe siano, w związku, z czym nie posiadają dużej wartości użytkowej. Łąki świeże należące do klasy Molinio-Arrhenatheretea zaliczane są do zbiorowisk okresowo wilgotnych, żyznych łąk kośnych z gatunkiem charakterystycznym śmiałkiem darniowym. W obrębie torfowisk stwierdzono zbiorowiska z dużym udziałem gęsiówki piaskowej, kłosówki wełniastej, kozłka dwupiennego oraz ostrożeń błotny. Łąki świeże z rzędu Arrhenatheretaliaelatoris używane są jako łąki kośne tworzone przez takie gatunki jak: rajgras wyniosły, kupkówka pospolita, barszcz syberyjski, przetacznik ożankowy, kostrzewa czerwona, kostrzewa łąkowa i przytulia pospolita.

Zajmują one zbocza dolin, tereny niedostępne pod uprawę lub koszenie, skraje lasów i rynien jeziornych, wyjąłowiowe gleby porolne. Murawy szczotlichowe występują w okolicy wsi Bryńsk na siedliskach ubogich i suchych. Murawy te tworzą szczotlicha siwa, szczaw polny, sporek wiosenny, czerwiec trwały oraz chroszcz nagolodygowy. W dolinie Brynicy i Welu na piaszczystych wyniesieniach wśród łąk sporadycznie spotkać można zawciąg pospolity, goździka kropkowanego oraz rogownicę polną. Skarpy przydrożne i zbocza porastają wiechlina spłaszczona, bylica polna, smagliczka kielichowata. Jałowe łąki porastają wrzosi i bliźniczki psiej-trawki. Skraje lasów i zarośli porasta koniczyna dwukłosa, rzepik pospolity, koniczyna pogięta, lucerna sierpowata.

Zbiorowiska przystosowane do działań człowieka lub z gatunkami obcego pochodzenia wykształciły się na zrębach lub śródleśnych polach, glebach zasobnych w azot i inne składniki odżywcze. Na glebach tych rośnie trybula leśna, pokrzywa zwyczajna, jeżyna popielica, w rejonie wysypisk rośnie mierznicza czarna. Podwórkom, a także drogom polnym towarzyszą gatunki odporne na wydeptywanie, np. rdest ptasi, rumianek bezłodygowy, wiechlina roczna. Przy zabudowaniach obiektów gospodarczych rośnie zespół pokrzywy i ślazu zaniedbanego. Roślinność segetalna towarzysząca roślinom okopowym reprezentowana jest przez wilczomlec obrotny, dymnicę pospolitą. W uprawach zbożowych przoduje wyka czteronasienna, a rzadziej maruna bezwonna.

Wykaz gatunków objętych **ochroną częściową**:

- paprotka zwyczajna,
- grzybień białe,
- grzybień białe,
- porzeczka czarna,
- kruszyna pospolita,
- pierwiosnka lekarska,
- bagno zwyczajne,
- kopytnik pospolity,
- mącznica lekarska
- marzanka wonna,
- kalina koralowa,
- konwalia majowa,
- turówka leśna.

Wykaz gatunków objętych **ochroną ścisłą**:

- widłak wroniec,
- widłak jałowcowy,
- widłak goździsty,
- widłak spłaszczony,
- pluskwica europejska,
- orlik pospolity,
- sasanka otwarta,
- grąźel żółty,
- listeria jajowata,
- gnieźnik leśny,
- tająża jednolistna.
- lipiennik Loesela,

- storczyk krwisty,
- storczyk szerokolistny,
- storczyk Fuchsa,
- podkolan biały,
- podkolan zielony,
  - kruszczyk błotny,
  - pomocnik baldaszkowy,
- naparstnica zwyczajna,
- zimoziół północny,
- lilia złotogłów,
- rojnik pospolity,
- wawrzynek wilczelyko,
- bluszcz pospolity,
- rosiczka długolistna.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Spośród całkowicie chronionych gatunków grzybów zaliczono tu szmaciak gałęzisty, sromotnik bezwstydnny i niektóre gatunki z rodziny smardzowatych, częściowo chronione porosty płucnica i brodaczką zwyczajną. Rozpoznano tu gatunki reliktowe:

- mchów - krzywosz lśniący, tujowiec i mszar;
- kwiatów – fiołek torfowy i zimozioł północny arnika górskarosciczka okrągłolistna.

Świat zwierzęcy obszaru gminy jest równie bogaty jak świat roślin. Na terenie gminy rozpoznano 47 gatunków ssaków. Spośród nietoperzy napotkano na nocka Natterera, nocka łydkonosego (jezioro Tarczyńskie, Grądy i Wlecz), mroczka późnego, karlika małego, karlika większego, borowca wielkiego oraz gacka brunatnego. Na terenie gminy rozpoznano 165 gatunków ptaków. Większość z nich obserwowana była w czasie przelotów wiosennych i jesiennych (np. nur czarnoszyi, kormoran czarny, łabędź krzykliwy, świstun, tracz bielaczek, batalion). Na terenie gminy gatunkami licznie lęgowymi są m.in. przepiórka, pierwiosnek, piecuszek, bogatka, lęgowe: gągoł, orlik krzykliwy i błotniak zbożowy. Herpetofauna reprezentowana jest przez 12 gatunków płazów i 5 gatunków gadów. Wśród płazów, najliczniej występuje ropucha paskówka. Zagrożeniem dla nich jest obniżający się poziom wód gruntowych (zanik miejsc rozrodu). Wśród gadów najczęściej spotykano zaskrońca, rzadziej żmija zygzakowata.

W celu ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową na terenie Nadleśnictwa Lidzbark ustalono strefy ochrony wokół gniazd ptaków:

- 8 stref orlika krzykliwego,
- 1 strefa bociana czarnego,
- 1 strefa bielika.

VIII.V. Zasoby wód powierzchniowych

Udział wód powierzchniowych (jezior i cieków) w ogólnej powierzchni Miasta i Gminy Lidzbark wynosi 1,6 %.⁶ *Jak podano już wcześniej, według podziału na regiony fizjogeograficzne S. Pietkiewicza (1947) Lidzbark leży w Pasie Północnej (V), Pojezierze Ławskie V5 (Kondracki, 2009). Gmina w całości położona jest w dorzeczu Wisły, północno-zachodnia i centralna część należy do zlewni rzeki Wel oraz Brynicy (dopływ Drwęcy), zaś wschodnia do zlewni Wkry (dopływ Narwi).*

Największe rzeki:

RZEKA WEL

Wel to rzeka o długości 95,8 km, której koryto osiąga szerokość kilkunastu metrów. Jej zlewnia zajmuje 822,44 km² i jest tworzona na terenie gminy Lidzbark przez dopływy:

- dopływ poniżej Ciborza;

⁶ PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY LIDZBARK NA LATA 2004 – 2007 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2008 – 2011 Członka Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna”, ABRYŚ Technika Spółka z o.o..

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

- Martwica - lewy dopływ rzeki Wel i prawy Wkry (dział wodny) w granicach Welskiego Parku godne zwiedzenia - woda w zależności od poziomu w rzekach może płynąć raz w jednym raz w drugim kierunku;
- Zwórznianka lewy dopływ, strumyk łączy j. Zwórzno z j. Lidzbarskim.

Rzeka często zmienia kierunek biegu, generalnie ma jednak przebieg południkowy. Od źródeł do Ciborza (k. Lidzbarka) płynie w kierunku południowo-zachodnim, po czym gwałtownie zmienia bieg na północno-zachodni. W okolicy miejscowości Bratian (k. Nowego Miasta Lubawskiego) wpada do Drwęcy. Wel na teren Parku wpływa w rejonie miejscowości Szczupliny, a wypływa koło Lorek (na południe od Grodziczna), rozdzielona na dwa koryta, z których lewe nazwane jest Bałwanką. Dolina rzeki Wel składa się z kilku odcinków, zróżnicowanych pod względem morfologicznym na terenie gminy od jeziora Grądy do miejscowości Cibórz odcinek sandrowy, odcinek erozyjny od Ciborza do Lidzbarka, a odcinek rynnowy od Lidzbarka do miejscowości Kaczek (poza terenem gminy). Z racji swojej różnorodności jest ona cennym siedliskiem zarówno ichtiofauny, jak i flory z racji czego chroniona jest wieloma formami ochrony przyrody. Rzeka Wel ma bardzo duży potencjał energetyczny. Obecnie na rzece pracuje już kilka małych elektrowni wodnych, a następne są w fazie projektów lub w budowie. Wszystkie znajdują się na założeniach istniejących lub dawnych młynów wodnych (Lesiak, Chełsty, Kurojady, Lorki, Straszewy, Trzcin). Jakość wód w 2002 r. sklasyfikowano do III klasy czystości, na co główny wpływ miało miano Coli typu kałowego.

Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód płynących badanych w latach 2010-2012 r. wykazała dla jednostki o nazwie Wel od Dopł. Miłostajek do Dopływ spod Mrocza w punkcie Wel-Trzcin, wskazano klasę elementów biologicznych, jako II, klasę elementów hydrobiologicznych – stan bardzo dobry, klasa elementów fizykochemicznych – stan dobry. Potencjał ekologiczny wskazano, jako doby i powyżej dobrego. Obszar spełnia ocenę wymagań dla obszarów chronionych, a potencjał ekologiczny dla obszarów chronionych również wskazano, jako doby i powyżej dobrego.

RZĘKA WKRA

Wkra jest rzeką III rzędu, prawobrzeżnym dopływem Narwy, jej długość od źródła do ujścia wynosi 249,1 km. Przez teren gminy przepływa ona niewielkim fragmentem jako Działdówka w otoczeniu gruntów użytkowanych rolniczo oraz lasów. Zlewnia Wkry zajmuje powierzchnię 5322,1 km², na terenie gminy Lidzbark 60,8 km². Rzeka bierze początek w zmeliorowanych bagnach na wschód od jeziora Kownatki.

Dolina rzeki w odcinku przepływającym na północ od drogi Nowy Dwór i Nick pocięta jest gęstą siecią rowów melioracyjnych. Wkra zasilana jest głównie opadami śnieżnymi, w mniejszym stopniu również deszczu. W związku z powyższym istnieje zależność, iż maksymalne stany wód przypadają na luty i marzec (2,2-2,9 m), a najmniejsze na lipiec-sierpień (1,56-1,58 m)⁷. Jakość wód Wkry w 2002 r. odpowiadała III klasie czystości.

W 2010 r. dokonano oceny stanu zanieczyszczenia rzeki Wkra. Oceniono, iż głównym źródłem zanieczyszczeń są ścieki z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni dla Niedzicy, znajdującej się w Piątkach, odprowadzane bezpośrednio w ilości 2400 m³/d. Stan ekologiczny jcw „Wkra od dopływu z Zagrzewa do połączenia ze Szkotówką bez Szkotówki” na podstawie elementów biologicznych

⁷ Objasnienia do mapy geologiczno-gospodarczej Polski, Frankiewicz A., Warszawa 2004.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

i fizykochemicznych określono, jako dobry. Wody rzeki nie spełniają jednak wymagań dla obszarów chronionych. Stan Wkry w jcw „Wkra od dopływu z Zagrzewa do połączenia ze Szkotówką bez Szkotówki” określono, jako zły ze względu na niespełnione wymagania dla obszarów ochrony gatunków ryb.

Tabela 5. Zestawienie cieków wodnych na terenie Miasta i Gminy Lidzbark.

Rzeka	Kanał	Długość [km]
Wkra	-	6,295
Wel	-	31,622
Płońniczanka	-	0,800
Brynica	-	6,736
Ogółem		45,453
- w tym rzeki		45,453
- w tym kanały		-

Źródło: Plan rozwoju lokalnego gminy Lidzbark, Lidzbark 2006 r.

Tabela 6. Zestawienie jezior i stawów do hodowli ryb.

L.p.	Nazwa zbiornika	Właściciel/ użytkownik	miejsowość	Zlewnia	Powierzchnia ha	Pojemność tys. m ³
1.	J. Jeleń	PZW	Jeleń	Wel	31,3	422,4
2.	J. Lidzbarskie	PZW	Klonowo	Wel	121,8	12229,2
3.	J. Moczydło	PZW	Klonowo	Wel	3,5	104
4.	J. Zakrocz	PZW	Wapiersk	Wel	11,1	244,2
5.	J. Zwórzno	PZW	Klonowo	Wel	18,7	860,2
6.	J. Klonowskie	prywatny	Klonowo	Brynica	7,2	108,0
7.	J. Piaseczno	PZW	Piaseczno	Brynica	25,6	1948,7
8.	J. Piaseczenko	PZW	Piaseczno	Brynica	5,21	2680,0
9.	J. Zalesie	PZW	Zalesie	Brynica	5,8	87,0

Źródło: Program małej retencji dla województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2006 – 2015.

Jeziorem proponowanym do podpiętrzenia jest jezioro Bryńskie w zlewni rzeki Brynica, zastawka będzie miała wysokość 0,5 m, zlewnia naturalna ma 67,4 ha, zaś spiętrzona 68 ha – koszt inwestycji szacuje się na 140 tys. zł.

Na terenie gminy projektowany jest obiekt małej energetyki wodnej Kurojady z zlewni rzeki Wel, piętrzenie 2,2 m, o powierzchni 0,8 ha – obiekt o mocy 30kW.

JEZIORA

Tabela 7. Zestawienie jezior w gminie Lidzbark.

Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Objętość [tys. m ³]	Głębokość [m]		Długość linii brzegowej [m]
			Śred.	Maks.	
Jeleń	31,3	422,4	1,3	1,6	3 200
Lidzbarskie	121,8	12 229,2	10,1	25,5	7 550
Piaseczno	25,6	1 948,7	6,4	12,5	2 400
Piaseczenko	5,21	17,0	1,0	4,0	bd
Wlecz	24,8	2 680,1	10,8	26,0	2 050
Zakrocz	11,1	244,2	1,7	4,5	1 340
Zwórzno	18,7	860,2	4,0	11,6	2 040
Klonowskie	7,22	-	-	-	-
Zdręczno	1,4	-	-	-	-

Źródło: Program Małej Retencji dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2006 – 2015.

Jeziorami wykorzystywanymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych jest j. Lidzbarskie, j. Jeleń, j. Piaseczno. Na podstawie art. 113 ust. 4 pkt 3 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (t.j. Dz. U. 2015 poz. 469, z późn. zm.) zgodnie z wykazem jednolitych części wód powierzchniowych przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych (RZGW Gdańsk), tylko wody jeziora Lidzbarskiego przeznaczone są do celów rekreacyjnych.

Ocena jakości wód rzek badanych w 2005 r. sklasyfikowała wody rzeki Wel w punkcie poniżej Lidzbarka, Chelsty (24,9 km rzeki) do wód klasy III wody – zadowalającej jakości. Wskaźnikami decydującymi o ocenie ogólnej jest barwa, chemiczne zapotrzebowanie tlenu metodą nadmanganianową, chlorofil "a", liczba bakterii grupy coli typu kałowego oraz ogólna liczba bakterii grupy coli.

VIII.IV. Wody podziemne⁸

Gmina Lidzbark położona jest według podziału hydrologicznego Polski w strefie przejściowej pomiędzy regionem mazowieckim i mazurskim. Na terenie gminy ujmowane są i rozpoznawane wody w utworach czwartorzędowych. Wody tego piętra występują w trzech poziomach wodonośnych. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę jest poziom międzyglinowy górny – międzymorenowy (główny poziom użytkowy) tworzą go osady piaszczyste interglacjału lubelskiego i piaszczysto-żwirowe osady wodnolodowcowe pochodzące z okresu transgresji zlodowacenia Warty. Strop ten znajduje się generalnie na głębokości 20-40 m, jedynie w dolinie Welu i Brynicy płycej na głębokości 5-15 m. Miąższość tej warstwy wodonośnej w przeważającej części obszaru waha się w przedziale 20-40 m, jedynie na południe od Lidzbarka wynosi 10-20 m, wydajności potencjalne studni w tym terenie sięgają 30-50 m³/h, podobnie jak w dolinie Welu. Na pozostałych terenach wydajności sięgają 70-120 m³/h i >120 m³/h. Poziom wód naporowych zasilany jest poprzez infiltracje z poziomu wód gruntowych lub przesączenie opadów

⁸ Plan rozwoju lokalnego gminy Lidzbark, Lidzbark 2006.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

atmosferycznych.

Tabela 8 Obszarowa ocena jakości wody w wodociągach na terenie gminy Lidzbark w 2012 r.

Właściciel ujęcia głębinowego	Lokalizacja UJG	Liczba studni	Wydajność UJG [m ³ /dobę]	Produkcja wody w m ³ /d	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (stałych mieszkańców)
Urząd Miasta, ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark	Lidzbark (działka 399/2)	3	3300,00	1261,1	10644
PREFABET S.A., ul. Przemysłowa 14, 13-230 Lidzbark	Lidzbark (działka 31/5)	2	513,00	210,4	240
Urząd Miasta, ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark	Nowe Dłutowo 3 (działka 120/1),	3	228,00	274,5	1874
Urząd Miasta, ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark	Jeleń (działka 69/1)	2	201,00	186,9	1753

Źródło: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie.

Ocena obszarowa jakości wody w 2012 r. wykazała, iż we wszystkich wodociągach nie zostały przekroczone wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody. Przydatność wody do spożycia według § 14.1 rozp. (stan na koniec roku sprawozdawczego) wskazano jako przydatna do spożycia. Ocena ryzyka zdrowotnego związanego z nieodpowiednią jakością wody (ocena dokonana przez odpowiedniego PIS) została oceniona jako bardzo małe.

Teren gminy położony jest w zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych. Przeważająca część gminy położona jest w granicach zbiornika 214 – Zbiornik międzymorenowy i dolin kopalnych Działdowa (czwartorzędowy), zaś południowo-wschodnia w obszarze zbiornika 215 – Subniecka Warszawska (trzeciorzędowy). Obszar GZWP nr 215 posiada powierzchnię 51 000,0 km², jego zasoby szacuje się na wysokość 250 tys.m³/d i średniej głębokości ujęcia 160 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP nr 214 wynoszą 300 tys.m³/d, a średnia głębokość ujęć 100 m, obszar posiada powierzchnię 1 790,0 km² i ma porowy charakter ośrodka. Obszar tego zbiornika podlega najwyższej ochronie (ONO) na powierzchni 1650 km² oraz posiada obszar wysokiej ochrony (OWO) obejmujący powierzchnię 140 km². Zbiornik posiada zróżnicowaną miąższość warstwy wodonośnej i przedstawia się ona następująco:

- na poziomie przypowierzchniowym wynosi: 10 – 20 m;
- na poziomie międzymorenowym wynosi: 20 – 40 m;
- na poziomie spagowym wynosi: 20 – 60 m.

Ponadto wzdłuż rzeki Wel oraz jeziora Lidzbarskiego wyznaczono tereny szczególnego zagrożenia powodzią. Zgodnie z treścią „Planu reagowania kryzysowego powiatu działdowskiego” – część dotycząca „Planu ochrony przeciwpowodziowej powiatu działdowskiego” woda Q 1 % Wkry może częściowo zagrozić zabudowaniom wsi Nowy Dwór oraz kilku gospodarstwom położonym na południowym brzegu rzeki Wel. Rzeka Wkra jest w przeważającym obszarze uregulowana i dochodzą do niej liczne rowy melioracyjne. Jak wskazano woda rozlana w dolinie rowu melioracyjnego, przepływającego przez wieś Nowy Dwór, woda Q 1 % może częściowo zalać zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rowu posesje w/w miejscowości.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Ponadto zagrożone mogą być następujące obiekty i budowle melioracyjne oraz komunikacyjne:

- most żelbetowy w km rzeki 188+050 (droga asfaltowa Nick – Nowy Dwór),
- jaz żelbetowy w km rzeki 192+900,
- most stalowy.

Zgodnie z art. 88l ust. 1. ustawy prawo wodne, na tym terenie zabrania się m.in.: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk, zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi.

VIII.VII. Kopaliny

Na terenie gminy Lidzbark zlokalizowano dwa złoża „Lidzbark Welski” PC 3851 i „Lidzbark Welski” PB 4594 (PIG, stan na 2012 r.). Pokłady kruszyw zalegają w osadach czwartorzędowych, które ze względu na płytkość zalegania są łatwe do eksploatacji na skalę przemysłową. Ze złoża kopaliny pospolitej „Lidzbark Welski” PC 3851 wydobywane były piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej. Złoże posiada powierzchnię 3,45 ha. Eksploatacja złoża została zaniechana ze względu na postawienie użytkownika w stan likwidacji. Teren złoża w znacznej części przekształcony jest w wyniku prowadzonej od lat eksploatacji.

Złoże kopaliny „Lidzbark Welski” PB 4594 pospolite piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych. Złoże posiada powierzchnię 42,60 ha, średnią grubość nakładu 0,60 m, średnia miąższość złoża wynosi 10,00 m. Złoże to posiada koncesję na wydobywanie kruszyw wydaną decyzją OSL.IV.7512/32/98.

Dla obu złóż przewidziana jest leśna rekultywacja terenu. Ze względu na bliskość złóż względem zabudowy miejskiej oraz lokalizacji w granicach Welskiego Parku Krajobrazowego, złoża uznano za konfliktowe.

Prace geologiczne⁹ przeprowadzone w latach powojennych doprowadziły do udokumentowania złóż kruszywa naturalnego i piasków kwarcowych oraz wskazały obecność nagromadzeń żwirowych, piaskowo-żwirowych i utworów piaszczystych. W północnej oraz zachodniej części gminy występują piaski, piaski ze żwirami akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Na terenie gminy wyznaczono obszary perspektywistyczne występowania kruszywa naturalnego. Zaliczono do nich piaski i żwiry o miąższości 0,6-6,8 m w rejonie Słupa, żwiry o miąższości 0,8-15 m w rejonie Wąpierska, żwiry o miąższości od 1 do kilku metrów w okolicy Chełst, piaski różnoziarniste o miąższości 3-11,5 m w okolicy Dłutowa oraz żwiry w okolicy Marszenicy. Ponadto na terenie gminy występują torfy spełniające normy bilansowości, jednakże ze względu na swoje położenie w formach ochrony przyrody nie wchodzi w skład bazy zasobowej. Na terenie gminy występują niekontrolowane punkty eksploatacji kruszywa w rejonach Wybowa,

⁹ Objasnienia do mapy geologiczno-gospodarczej Polski Arkusz Lidzbark Welski, A. Frankiewicz, PIG, 2004.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Jamielnika, Wlewska, Zdrojek, Biernat, które zaleca się zlikwidować i zrehabilitować.

VIII.VIII. STAN AEROSANTARNY

Na terenie gminy WIOŚ nie prowadził w ostatnich latach badań jakości powietrza atmosferycznego, dlatego przy ocenie stanu powietrza wzięto pod uwagę strefę warmińsko-mazurską.

Badania przeprowadzone na terenie województwa 2010 roku pozwalają wysunąć wniosek, iż jakość powietrza w województwie jest na ogół dobra. Lokalne niekorzystne dla zdrowia sytuacje mogą wystąpić np. w miejscach wzmożonego ruchu samochodowego, zanieczyszczeń powstałych przy niepełnym spalaniu paliw stałych w paleniskach domowych. Jak wynika z analiz zachodnia i północno-zachodnia część województwa (w tym gmina Lidzbark) może być narażona na transgraniczne przenikanie zanieczyszczeń z sąsiednich województw. Wyniki przeprowadzonych kontroli wykazały, iż w strefie warmińsko-mazurskiej, w której znajduje się gmina Lidzbark, jakość powietrza pod kątem zanieczyszczenia benzo(a)pirenu została zaliczona do klasy C, zaś pod kątem pozostałych zanieczyszczeń (tlenku azotu, tlenku węgla, ozonu, benzenu, pyłu PM 2,5, dwutlenek siarki, tlenku azotu) do klasy A.

W celu poprawy stanu powietrza władze miasta i gminy wykorzystują dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ostatnich latach przeprowadzono kompleksową modernizację systemów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej Miasta Lidzbark, poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. W ramach projektu, zmodernizowane zostały systemy grzewcze w budynkach użyteczności publicznej Miasta Lidzbark. Zainstalowano w nich kolektory słoneczne, co w znaczny sposób zwiększyło procentowy udział energii z promieniowania słonecznego, w ogólnym zużyciu energii cieplnej. W wyniku realizacji projektu zostaną osiągnięte oszczędności około 232,20 GJ/rok ciepła na ciepłą wodę użytkową i na cele ogrzania budynków oświaty oraz około 77,40 GJ/rok ciepła w ciągu roku na cele ogrzania i ciepłą wodę użytkową przez pozostałe budynki podlegające samorządowi. Stanowi to około 30 % oszczędności w każdej w/w kategorii zużycia ciepła. Realizacja projektu wpłynie na ograniczenie emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery, zmniejszenie CO₂ o około 26 % i pozwoli na zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym regionu i kraju. Ponadto inwestycjami sprzyjającymi poprawie stanu powietrza na terenie gminy są przeprowadzone m.in. w 2013 r. termomodernizacje budynków użyteczności publicznej polegającej na termomodernizacji budynków oraz modernizacja instalacji C.O., realizowane w ramach konkursu NFOŚiGW w Warszawie „GIS Zarządzanie energią cz. 1 – Konkurs V”.

VIII.IX. Hałas¹⁰

Na terenie gminy wyróżnić można liniowe oraz punktowe źródła hałasu. Do liniowych źródeł zaliczyć można hałas drogowy oraz kolejowy.

¹⁰ Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Lidzbark na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011 członka ekologicznego związku gmin „Działdowszczyzna”.

LINIOWE ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas drogowy

Na obszarze gminy największym potencjalnym zagrożeniem jest hałas komunikacyjny występujący wzdłuż największych szlaków drogowych, czyli dróg wojewódzkich 541 i 544. Ruch na drodze krajowej nr 544 jest znaczny (natężenie ruchu w trakcie pomiarów dokonanych w 2000 roku na odcinku Lidzbark – Wielki Łęck wynosiło 5 518 pojazdów/dobę). Ruch pojazdów przechodzi przez Miasto Gminę Lidzbark, a miejscami przez tereny zwartej zabudowy mieszkalnej.

Hałas komunikacyjny występuje również w pewnym natężeniu wzdłuż dróg powiatowych. Stanowi jednak mniejsze zagrożenie.

Na terenie gminy zagrożenie hałasem komunikacyjnym jest stosunkowo małe, wynika to, bowiem z faktu, że przy natężeniu ruchu na poziomie od 1 000 do 5 000 pojazdów na dobę, zasięg oddziaływania akustycznego jest nieduży. Przyjmuje się, że przy natężeniu ruchu około 1 000 samochodów na dobę, strefa uciążliwości mieści się w granicach pasa drogowego.

Dla terenu województwa sporządzono projekt „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN” 2014. Obszar Lidzbarka nie został ujęty w ww programie jednakże przebiega tu droga wojewódzka nr 544, która została analizowana na terenie miasta Działdowo. Zgodnie z ww. *dokumentem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinno wprowadzać się zakazy lokalizacji funkcji usługowych mogących być źródłem ponadnormatywnego hałasu np. na terenach zabudowy mieszkaniowej jednio i wielorodzinnej oraz stopniowo eliminować funkcje powodujące określone uciążliwości dla środowiska i mieszkańców (tereny mieszkalnictwa o średniej i małej intensywności).*

Stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania tzn. wprowadzania określonego typu zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od występującego lub potencjalnego poziomu hałasu.

Podstawowe założenia strefowania, to:

- oddalanie zabudowy wymagającej ochrony akustycznej od źródeł hałasu oraz zmienność parametrów tej zabudowy (intensywności, wysokości itp.),
- ekranowanie źródeł hałasu zabudową niewymagającą ochrony akustycznej,
- wprowadzanie zwartej zieleni izolacyjnej i kształtowanie rzeźby terenu,
- wprowadzanie ekranów akustycznych w pasach drogowych (tylko w ostateczności).

Hałas kolejowy

Przez teren Miasta i Gminy Lidzbark przebiega niezelektryfikowana linia kolejowa Nr 208 łącząca Chojnice i Działdowo, pierwszorzędna (jednotorowa), należąca do linii o państwowym znaczeniu. Oddziaływanie akustyczne linii kolejowej nie stanowi na terenie gminy poważnego zagrożenia. Pociągi pasażerskie i szynobusy na odcinku przebiegającym przez gminę poruszać się mogą z prędkością 80 km/h, pociągi towarowe z prędkością 60 km/h. Na terenie gminy znajdują się 2 stacje Lidzbark oraz Klonowo koło Lidzbarka.

PUNKTOWE ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas przemysłowy

Do zakładów przemysłowych będących źródłem hałasu należą przede wszystkim przedsiębiorstwa posiadające decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. Na terenie Lidzbarka znajduje się zakład produkujący meble (przy ulicy Działdowskiej 43), dla którego w decyzji określono dopuszczalny poziom emisji hałasu na poziomie 45 dB dla pory dziennej (w godzinach 6.00 – 22.00). Nie określono emisji dla pory nocnej, ponieważ zakład nie funkcjonuje w nocy. W związku z sąsiedztwem terenów mieszkaniowych szczególnie ważny jest nadzór immisji w terenach zabudowanych.

VIII.X. Gospodarka komunalna

Kanalizacja

Obszar gminy Lidzbark wyposażony jest w sieć kanalizacyjną. Całkowita długość czynnej sieci kanalizacyjnej dla obszaru gminy wynosi 35,6 km. Ścieki z terenu Lidzbarka odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy funkcjonują również dwie oczyszczalnie zakładowe wykorzystywane na potrzeby przedsiębiorstw, które obsługują. Czynnikiem zagrażającym jakości wód na obszarze gminy Lidzbark jest niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji zwłaszcza w miejscowościach przyległych do miasta, a także na terenach nad jeziorami. Na obszarze gminy nieobjętym systemami kanalizacyjnymi ścieki z gospodarstw domowych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, z których wywożone są do punktów zlewnych w oczyszczalni ścieków lub w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Znaczącym źródłem zanieczyszczeń jest spływ wód opadowych z terenów komunikacyjnych. Na terenie gminy działa oczyszczalnia w Lidzbarku obsługująca miejscowości Lidzbark, Cibórz, Wlewek, Kurojady, Chełsty oraz pozostałe miejscowości gminy (ścieki są dowożone). Średnia dobową przepustowość oczyszczalni wynosi 2 263,0 m³/d. Wielkość oczyszczalni wyrażona w RLM: 10 308. Ścieki wprowadzane są do rzeki Wel w km 43+770. W gminie wyznaczono rozporządzeniem wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 48 z dnia 24 listopada 2006 r. aglomerację Lidzbark. Aglomeracja obejmuje miasto Lidzbark oraz części miejscowości Wlewek, Cibórz oraz Jamielnik i obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków w miejscowości Ciechanówko. RLM dla aglomeracji wynosi 7096.

Miasto i część gminy Lidzbark (miejscowości: Wlewek, Cibórz, Jamielnik) znajdują się w obszarze aglomeracji Lidzbark (Rozporządzenie Nr 48 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Lidzbark (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. Z 2006 r. Nr 191 poz. 2676).

Agglomeracja Lidzbark o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 7 096, wyposażona jest w oczyszczalnię ścieków komunalnych zlokalizowaną w miejscowości Ciechanówko.

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Lidzbark realizowane jest za pomocą wodociągu miejskiego (Lidzbark) oraz trzech wodociągów wiejskich (Dłutowo, Jeleń, Słup). Długość sieci wodociągowej wynosi obecnie 129,6 km, a korzysta z niej blisko 80 % mieszkańców gminy.

Wody na terenie gminy ujmowane są z ujęć komunalnych oraz produkcyjnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Na terenie miasta i gminy znajdują się trzy ujęcia wód:

- Lidzbark (399/2),
- Dłutowo (120/1),
- Jeleń (69/1).

Ocena obszarowa jakości wody¹¹ 2012 r. wykazała, iż we wszystkich wodociągach nie zostały przekroczone wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody. Przydatność wody do spożycia według § 14.1 rozp. (stan na koniec roku sprawozdawczego) wskazano, jako przydatna do spożycia. Ocena ryzyka zdrowotnego związanego z nieodpowiednią, jakością wody (ocena dokonana przez odpowiedniego PIS) zostało ocenione, jako bardzo małe.

Zagospodarowanie odpadów

Na terenie Miasta i Gminy obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Lidzbark uchwalony Uchwałą Nr XXVII/243/13 Rady Miejskiej w Lidzbarku z dnia 25 kwietnia 2013 r. Funkcjonuje tu zorganizowany system selektywnej i nie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych określony w wyżej cytowanej uchwale, obejmujący wszystkich mieszkańców. Prowadzona jest tu również selektywna zbiórka przeterminowanych leków (3 punkty) oraz zużytych baterii. Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzona jest w oparciu o punkt zbiórki. Odpady wywożone są na składowisko komunalne w Ciechanówku (gmina Lidzbark). Przyjęło ono w 2012 r. 6247 Mg odpadów, obecnie nagromadzonych jest tu 87157 Mg. Składowisko posiada sztuczne uszczelnienie podłoża. Jak podaje Plan gospodarki odpadami Celami krótkookresowymi na lata 2008 – 2011 jest opracowanie koncepcji zagospodarowania odpadów biodegradowalnych na Składowisku w Ciechanówku – budowa Kompostowni dla gmin członków Związku tj. miasta Lidzbark, Lubawa, Grodziczno i Rybno.

Zaopatrzenie w ciepło

Podstawowym sposobem pokrywania potrzeb cieplnych gminy Lidzbark są indywidualne źródła ciepła. Z uwagi na rozproszoną zabudowę na terenie gminy nieliczna jest grupa odbiorców ciepła zbiorowego. Na terenie miasta Lidzbarka dominuje ogrzewanie indywidualne, ale wykorzystywane są instalacje zbiorowe. Źródłem energii cieplnej w instalacjach ogrzewania zbiorowego są zakłady produkcyjne. Najmniejsze znaczenie w dostarczaniu energii cieplnej mają inne sposoby dostarczania ciepła, do których zaliczono energooszczędne metody ogrzewania mieszkań. W celu poprawy stanu powietrza władze miasta i gminy wykorzystują dofinansowaną Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ostatnich latach przeprowadzono kompleksową modernizację systemów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej Miasta Lidzbark, poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. W ramach projektu, zmodernizowane zostały systemy grzewcze w budynkach użyteczności publicznej Miasta Lidzbark. Zainstalowano w nich kolektory słoneczne, co w znaczny sposób zwiększyło procentowy udział energii z promieniowania słonecznego, w ogólnym zużyciu energii cieplnej. W wyniku realizacji projektu zostaną osiągnięte oszczędności około 232,20 GJ/rok ciepła na ciepłą wodę użytkową i na cele ogrzania budynków oświaty, około 77,40 GJ/rok ciepła w ciągu roku na cele ogrzania i ciepłą wodę

¹¹ Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

użytkową przez pozostałe budynki podlegające samorządowi. Stanowi to około 30 % oszczędności w każdej w/w kategorii zużycia ciepła. Realizacja projektu wpłynie na ograniczenie emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery, zmniejszenie CO₂ o około 26 % i pozwoli na zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym regionu i kraju. Ponadto inwestycjami ograniczającymi zapotrzebowanie na produkcję ciepła sprzyjającymi poprawie stanu powietrza na terenie gminy są przeprowadzone m.in. w 2013 r. termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, polegające na termomodernizacji budynków oraz modernizacja instalacji C.O., realizowane w ramach konkursu NFOŚiGW w Warszawie „GIS Zarządzanie energią cz. 1 – Konkurs V”.

ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI

VIII.XI. Pochodzenia antropogenicznego

HAŁAS

Główną przyczyną zmian w klimacie akustycznym powiatu działdowskiego, w tym też gminy, jest rosnące natężenie komunikacji samochodowej, na którą składa się rosnąca liczba samochodów zarejestrowanych na terenie powiatu (2010-39113 szt., 2011-40467 szt., 42172 szt.; źródło GUS). Obserwowana w ostatnich latach tendencja w zakresie transportu polegająca na wzroście znaczenia transportu kołowego w porównaniu z transportem kolejowym dodatkowo przyczynia się do wzrostu hałasu komunikacyjnego. W odpowiedzi na obserwowany wzrost transportu kołowego oraz zły stan nawierzchni dróg wójtowie gmin oraz zarząd powiatu aktualnie realizują oraz planują do realizacji wiele inwestycji z zakresu rozwoju i modernizacji dróg. W gminie Lidzbark przewiduje się:

- 1) Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulicy 3-go Maja w Lidzbarku – droga powiatowa nr 1353 N.
- 2) Wykonanie zatoki autobusowej z chodnikiem przy dr. pow. nr 1335 N w m. Słup i ułożenie chodnika przy drodze pow. 1353 N w m. Bryńsk.
- 3) Budowa kolektora deszczowego przy dr. pow. 1353N w m. Bryńsk.
- 4) Przebudowa ulicy 3-go Maja w Lidzbarku na długości 709 m – droga powiatowa Nr1353 N.

POLE ELEKTROMAGNETYCZNE

Pole elektromagnetyczne w środowisku naturalnym występuje od zawsze, a jego źródłem jest Słońce czy wyładowania atmosferyczne. Wraz z wzrostem wykorzystania elektryczności wzrasta presja na zdrowie człowieka. W związku z tym, że każde urządzenie zasilane prądem wytwarza pole elektromagnetyczne, którego wpływ na żywe komórki zależy od mocy źródła i odległości w jakiej znajduje się ono od emitora.

Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Lidzbark są:

- linia wysokiego napięcia LWN - 110 kV.
Napięcie przetwarzane jest w Głównym Punkcie Zasilania w Lidzbarku. W GPZ zainstalowane są dwa transformatory 110/15 kV o mocy 10 MVA każdy. Rozdzielnia 110 kV wykonana jest

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

w układzie H4. Stacja 110/15 kV wyposażona jest w jednosystemową dwusekcyjną rozdzielnię 110/15 kV.

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do celów medycznych.

Tabela 9. Rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej.

Lokalizacja	Rodzaj emitora
Działka nr 26/2 Lidzbark ul Działdowska	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej PLUS GSM, Areo 2, Mobyland
Klonowo, Dz. Nr 105 i 104/2	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej Orange
Lidzbark, Żeromskiego 2a	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej Orange, T-Mobile, Play
Lidzbark, Przemysłowa 14	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej T-Mobile,
Lidzbark, Główny Dworzec 3	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej Orange, Play

Źródło: www.mapa.btsearch.pl.

ODPADY

Na terenie gminy znajduje się składowisko komunalne w Ciechanówku. Przyjęło ono w 2012 r. 6247 Mg odpadów, obecnie nagromadzonych jest tu 87157 Mg. Składowisko posiada sztuczne uszczelnienie podłoża.

KOPALINY

Na terenie gminy występują niekontrolowane punkty eksploatacji kruszywa w rejonach Wybowa, Jamielnika, Wlewska, Zdrojek oraz Biernat.

POWAŻNE AWARIE

Zgodnie z raportem o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2012 r. na terenie gminy brak jest zakładów o dużym ryzyku awarii przemysłowej oraz zakładów o zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej stan na dnia 31.12.2012.

TRANSPORT

Gmina jest dobrze skomunikowana. Przechodzi przez nią droga wojewódzka nr 541 relacji Lubawa – Dobrzyń nad Wisłą oraz droga wojewódzka nr 544 relacji Brodnica – Ostrołęka. Łączna długość dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Lidzbark wynosi 35,678 km. Z funkcjonowaniem dróg na terenie gminy wiąże się emisja do powietrza przez pojazdy przez nie korzystające, tlenek węgla,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

benzen, węglowodany alifatyczne, węglowodany aromatyczne, dwutlenek azotu, pyły, tlenki siarki. W związku z szeregiem prac remontowych prowadzonych na terenie miasta i gminy prowadzone są remonty oraz rozwiązania mające na celu wzrost płynności ruchu, poprawę nawierzchni, przez co rzeczywisty stan sanitarny powietrza atmosferycznego, warunki akustyczne ulegną poprawie. Planowania „obwodnica” ograniczy natężenie ruchu na terenie Miasta Lidzbark przez co zmniejszy się natężenie hałasu, zmniejszy się emisja zanieczyszczeń pochodzących z silników spalinowych do powietrza. Szkodliwy wpływ na glebę posiadają znaczne ilości soli używanej do odśnieżania, oleje i smary. Zasolenie gleb powoduje wzrost ciśnienia osmotycznego wody glebowej i soku komórkowego roślin. Im wyższe ciśnienie mniejsza w glebie ilość wody dostępnej dla roślin. Znaczna ilość metali ciężkich może spowodować m.in. uszkodzenie części wierzchołkowej korzeni.

ROLNICTWO

Szkodliwy wpływ rolnictwa zauważalny jest m.in. w postaci erozji eolicznej. Równie szkodliwe jest przedostawanie się środków ochrony roślin do gruntów i do wód podziemnych, a dalej do wód powierzchniowych, co skutkuje m.in. wzrostem żyzności wód (zanieczyszczenie gleb związkami azotu pochodzenia rolniczego), emisja odorów.

VIII.XII. Pochodzenia naturalnego

TERENY ZAGROŻONE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie miasta i gminy Lidzbark brak jest osuwisk. Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwsuwiskowej w granicach terenu opracowania występują tereny predysponowane do występowania ruchów masowych. Znajdują się one wzdłuż rynien subglacialnych Jeziora Lidzbarskiego (zachodnia część), Kiełpińskiego (wschodnia część) oraz w dolinie Welu powstałej w wyniku przekształcenia rynn subglacialnej – rynna została wykorzystana przez rzekę i częściowo przez nią zmieniona. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych winno się zachować wolne od zabudowy lub też przed przystąpieniem do lokalizacji budynków należy przeprowadzić badania geotechniczne wskazujące na możliwość lokalizacji obiektów. Kierunki ZPMiG Lidzbark wskazują, iż celu zabezpieczenia terenów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych wskazane jest wykonanie odpowiednich odprowadzeń wody z pól powyżej oraz obsadzenie roślinnością (krzewy) odsłoniętych gruntów.

TERENY ZALEWOWE

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne oraz dostępnymi danymi opracowanymi poprzez RZGW w Gdańsku oraz RZGW w Warszawie, w projekcie Studium wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest średnie i wynosi raz na 100 lat (woda 1 %).

Wyznaczony zasięg wód powodziowych w mieście i gminie Lidzbark opiera się na rzece Wel i rzece Wkra.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują ograniczenia wynikające z art. 40 ust. 1 pkt 3 oraz art.88l ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r., Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Zgodnie z treścią „Planu reagowania kryzysowego powiatu działdowskiego” – część dotycząca „Planu ochrony przeciwpowodziowej powiatu działdowskiego” woda Q 1 % Wkry może częściowo zagrozić zabudowaniom wsi Nowy Dwór oraz kilku gospodarstwom położonym na południowym brzegu rzeki Wel. Rzeka Wkra jest w przeważającym obszarze uregulowana i dochodzą do niej liczne rowy melioracyjne. Jak wskazano woda rozlana w dolinie rowu melioracyjnego, przepływającego przez wieś Nowy Dwór, woda Q 1 %, może częściowo zalać zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rowu posesje w/w miejscowości. Ponadto zagrożone mogą być następujące obiekty i budowle melioracyjne oraz komunikacyjne:

- ❖ most żelbetowy w km rzeki 188+050 (droga asfaltowa Nick – Nowy Dwór),
- ❖ jaz żelbetowy w km rzeki 192+900,
- ❖ most stalowy.

W projekcie Studium obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznacza się wolne od zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

VIII.VIII. Krajobraz i zabytki

Walory krajobrazowe to wartości ekologiczne, estetyczne lub kulturowe obszaru oraz związane z nim rzeźbą terenu, twory i składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka¹². Gmina Lidzbark charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Na terenie gminy znajdują się parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary natura 2000, pomniki przyrody i użytki ekologiczne, co świadczy o wysokiej wartości przyrodniczej obszaru. Na terenie gminy znajdują się liczne jeziora polodowcowe, głównie typu rynnowego, które dają możliwość rozwoju turystyki wodnej np. wędkarstwa. Przez jeziora Lidzbarskie, Zakroc i Grądy oraz w otoczeniu przyrody przepływa rzeka Wel, która jest szczególnie cenna dla kajakarzy. Znaczny udział lasów oraz ścieżek pieszych i rowerowych, umożliwia organizację wycieczek, w tym również konnych ze stadniny w Kiełpinach.

Ścieżki piesze i rowerowe:

- Ścieżka rowerowa wokół jeziora Lidzbarskiego – długość ok. 7,7 km, oznakowana kolorem czerwonym;
- Ścieżka rowerowa „Obrazik” – długość ok. 15,4 km oznakowana kolorem czerwonym (dodatkowa trasa Palikówka-Traczyska- Dąb – 7,6 km);
- ścieżka rowerowa „Dąb Rzeczypospolitej” – długość ok. 7,6 km, oznakowana kolorem czerwonym;
- „Kurojady” – długość ścieżki ok. 15 km oznakowana kolorem żółtym;
- „Lasami do Piaseczna” – trasa o długości 17 km. Początek trasy nad Jeziorem Lidzbarskim. Pierwszym rezerwatem jest rezerwat leśny „Klonowo”. Na trasie można podziwiać pomniki

¹² Art. 5. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

przyrody – jesion, dąb i gład narzutowy. Na zachód od jeziora Piaseczno znajdują się torfowiska, gdzie żyje płochliwy żuraw;

- Do rezerwatu "Jar Brynicy" – trasa o długości 8 km. W trakcie wędrówki ścieżką można poznać liczne formy polodowcowe (wał ozowy, sandr, dolinę rzeki Brynicy), rezerwat "Jar Brynicy" oraz największy pomnik przyrody GLPK - "Dąb Rzeczypospolitej";
- pieszy szlak grunwaldzki o długości 100 km swój początek bierze na Polach Grunwaldu, a kończy się w miejscowości Bądzyn;
- szlak Jagiełły.

Szlaki wodne:

- szlak wodny rzeką Wel.

Gmina posiada również znaczną wartość kulturową ze względu na liczne obiekty wpisane do wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków, wiele jest tu również parków podworskich lub ich pozostałości.

Parki podworskie:

- **Chelsty** – park podworski o powierzchni 3 ha po dawnym założeniu dworskim z XIX w. w Chelstach. Park położony w dolinie rzeki Wel, wśród łąk i otaczających dolinę rzecznych lasów. Wiek drzew jest zróżnicowany porasta go drzewostan od 90 do 100 lat, niektóre drzewa mają 150 lat. Rosną tu olcha, świerk, lipa, grab i jeden dąb w wieku 220 lat. Wskazana jest rewaloryzacja parku.
- **Cibórz** – pozostałości po parku dworskim z 1 poł. XIX w. z pozostałościami jesionów i świerków syberyjskich.
- **Ciechanówko** – po dawnej zabudowie zachował się jedynie budynek gospodarczy XIX w.
- **Dłutowo** – park o powierzchni 7 ha o charakterze krajobrazowym z 1850 r., z zachowanym układem dróg, alei i ścieżek. Przeważają tu drzewostany w wieku 50-80 lat, tj. kasztanowiec, sosna czarna, sosna wejmutka. Znajdują się tu również drzewa o charakterze pomnikowym, tj. 4 szt. sosny czarnej, 4 szt. sosny wejmutki i 2 szt. kasztanowca.
- **Kurojady** – to park krajobrazowy z malowniczo wkomponowanym krajobrazem doliny rzeki Wel. Park z 1 poł. XIX zawiera cenny drzewostan, na który składają się m.in. pomnikowe dęby.
- **Lidzbark Welski** – park dworski o powierzchni 1,1 ha, otoczony od strony południowej i północno-zachodniej starymi alejami grabowymi. We wschodniej części zachował się fragment alei lipowej. Drzewostan stanowią głównie graby, lipy i klony.
- **Wlewska** – Park pałacowy z 1 połowy XIX w. Drzewostan stanowią głównie lipy i klony.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Tabela 10. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Data decyzji	Nr rejestru
1.	Lidzbark	Założenie urbanistyczne Starego Miasta, XIV w.	22.08.1960 r.	489
			21.10.1967 r.	693
2.		kościół par. p.w. św. Wojciecha, 1 poł. XIV w., 1746	22.08.1960 r.	490
3.		kościół ewangelicki, 1826	30.10.1967	695/67
4.		cmentarz przykościelny	30.10.1967	695/67
5.		dom, ul. Ogrodowa 15, XIX w.	30.10.1967	697/67
6.		dom, ul. Słomiany Rynek 7, mur.-drewn., XIX w.	30.10.1967	698/67
7.		dom, ul. Stare Miasto 1, XIX	30.10.1967	699/67
8.		dom, ul. Stare Miasto 11, szach., XIX	30.10.1967	700/67
9.		dom, ul. Stare Miasto 31, XIX	30.10.1967	701/67
10.		dom „Zameczek”, ul. Zamkowa 11, XVIII	30.10.1967	696/67
11.		spichrz, ul. Stare Miasto 12, XIX	30.10.1967	702/67
12.	wodociągowa wieża ciśnień, ul. Brzozowa, 4 ćw. XIX	19.12.2005	A-2218	
13.	Bryńsk	kościół ewangelicko-augsburski, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Anielskiej, k. XIX, 1911	26.04.2000	A-1676
14.	Chełsty	park	19.10.1967	684
15.	Cibórz	- zespół folwarczny, pocz. XIX: - oficyna mieszkalna - młyn wodny - gorzelnia	17.04.1992	A-318/92
16.	Dłutowo	zespół pałacowy, k. XVIII-XX: - pałac - pawilon „apteczka” - park - ogrodzenie	8.10.1981	276/81
17.	Kielpiny	- kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, mur.-drewn., 1745, 1832	19.10.1967	685
18.			- dzwonnica, mur.-drewn.	19.10.1967
19.				
20.	Stare Dłutowo	kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, 1894-1895	26.04.2001	1736
21.		cmentarz przykościelny	26.04.2001	1736

Źródło: UMiG LIDZBARK.

Gmina Lidzbark spełnia warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki. Posiada ciekawe tereny, które przyciągają widokami, bogatą bazą noclegową i gastronomiczną, a także agroturystyczną. Na terenie gminy zlokalizowane są ośrodki wczasowe, hotele gospodarstwa agroturystyczne zapewniające około 902 miejsc noclegowych (stan 2012 r.). Gospodarstwa agroturystyczne znajdują się w miejscowości Jeleń, Ciórz, Kielpiny i mieście Lidzbark.

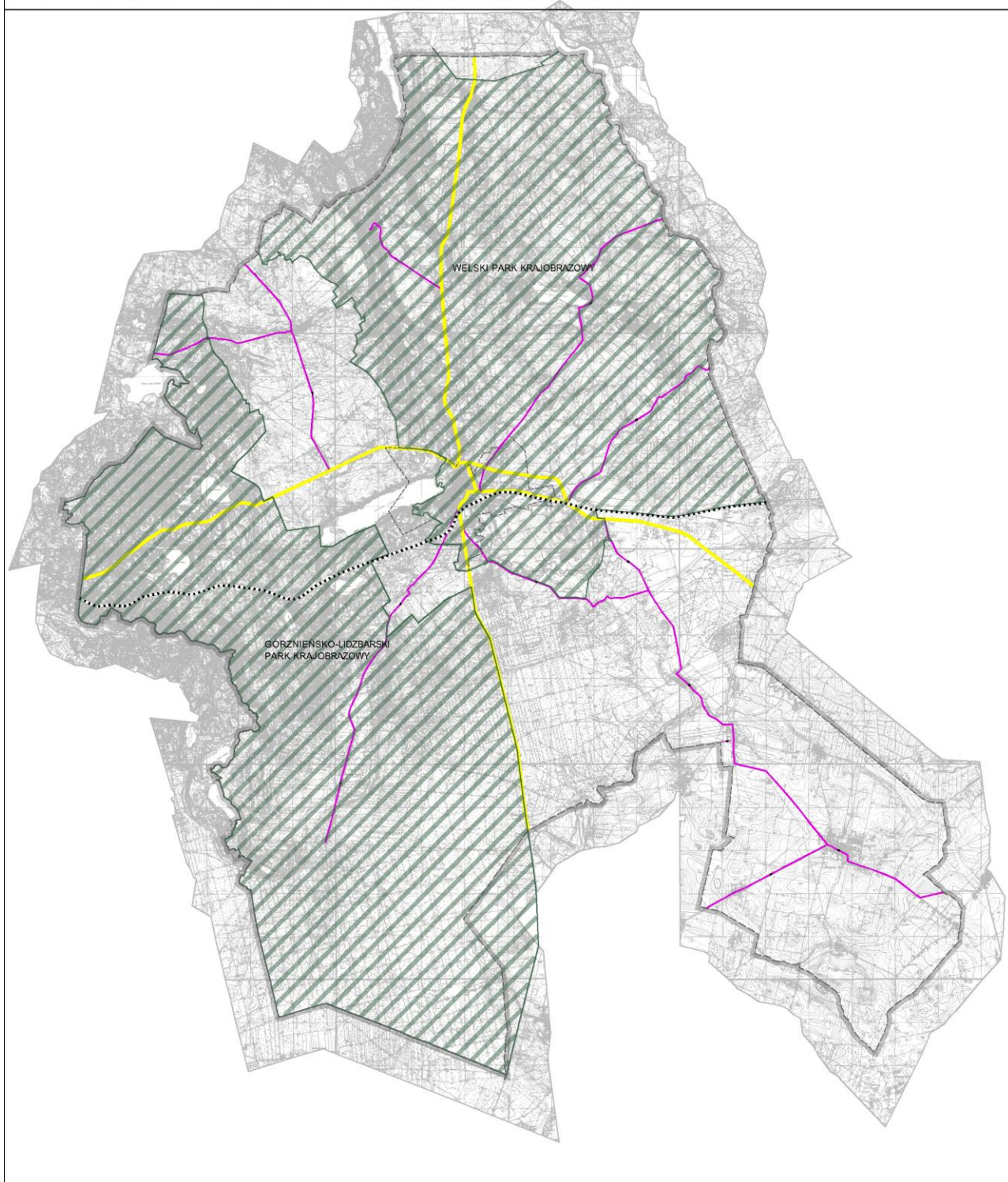
IX. STAN ISTNIEJĄCY NA OBSZARACH PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE W MYŚL USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY OBJĘTYCH STUDIUM

W myśl ustawy „o ochronie przyrody” *formami ochrony przyrody są:*

- **parki narodowe** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark nie występują parki narodowe;
- **rezerваты przyrody** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występują rezerваты przyrody;
- **parki krajobrazowe** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występują parki krajobrazowe;
- **obszary chronionego krajobrazu** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występują obszary chronionego krajobrazu;
- **obszary Natura 2000** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występuje obszar Natura 2000;
- **pomniki przyrody** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występują pomniki przyrody ;
- **stanowiska dokumentacyjne** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark nie występują stanowiska dokumentacyjne;
- **użytki ekologiczne** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark występują użytki ekologiczne;
- **zespoły przyrodniczo-krajobrazowe** – na omawianym terenie miasta i gminy Lidzbark nie występują zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

PARKI KRAJOBRAZOWE

PARKI KRAJOBRAZOWE

Welski Park Krajobrazowy

Welski Park Krajobrazowy utworzony został 15 grudnia 1995 roku o powierzchni 20 444¹³ ha, otulina 3 895,1 ha w postaci obszaru chronionego krajobrazu. Park wraz z otuliną zajmuje 24339,1 ha. Pod względem powierzchni na terenie Parku przeważają użytki rolne (47 %). Ośią hydrograficzną Parku jest rzeka Wel stanowiąca główny dopływ Drwęcy. Park powstał w celu ochrony wartości przyrodniczych m.in. zachowanie swobodnie meandrującej rzeki Wel i jej doliny oraz licznych starorzeczy i odnóg, torfowisk i obszarów wodno-błotnych, zachowanie pozostałości naturalnych kompleksów leśnych, bogactwa szaty roślinnej, obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych, jak również w celu ochrony walorów krajobrazowych. Aktualne zakazy i nakazy na terenie Parku zawarte są w Rozporządzeniu nr 34 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2005 w sprawie Welskiego Parku Krajobrazowego, opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr 140.

Teren Parku odznacza się urozmaiconą rzeźbą, co związane jest z położeniem w strefie moreny czołowej. Cennym walorem przyrodniczym Parku są liczne powierzchnie torfowiskowo-bagiennie. Na terenie Parku znajduje się 9 istniejących i projektowanych rezerwatów przyrody oraz szereg pomników przyrody.

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy¹⁴

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy utworzony został w 1990 roku. Na terenie trzech województw, w województwie warmińsko-mazurskim zajmuje powierzchnie 8588,5¹⁵ ha. Park powstał na mocy Uchwały Nr 58/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego (Dziennik Urzędowy Województwa Ciechanowskiego nr 8, poz. 67) i Rozporządzenia Nr 1/90 Wojewody Toruńskiego z dnia 11 września 1990 r. w sprawie utworzenia Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego (Dziennik Urzędowy Województwa Toruńskiego nr 18, poz. 205). Park wraz z otuliną zajmuje 27764,3 ha. Pod względem powierzchni na terenie Parku przeważają użytki rolne (47 %). Park posiada znaczą bioróżnorodność, znajduje się tu ponad 950 gatunków roślin naczyniowych, wśród nich wiele objętych ochroną gatunkową, zagrożonych wyginięciem, jak np. rosiczka okrągłolistna, pluskwica europejska, wawrzynek wilczęłyko, lilia złotogłów, podejźrzon rutolistny, widłaki, storczyki, konietlica syberyjska i wiele innych. Dla parku sporządzono projekt Planu Ochrony Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do roku 2030 (Toruń-Górzno-Czarny Bryńsk, listopad 2008 r.). Jak podaje projekt Planu ... najwrażliwszym elementem przyrodniczym Parku są wody powierzchniowe w postaci rzek i jezior, a także bardzo liczne i cenne przyrodniczo „oczka wodne”, mokradła i bagna, które mają największy wpływ na bioróżnorodność Parku. Ich ochrona jest priorytetem.

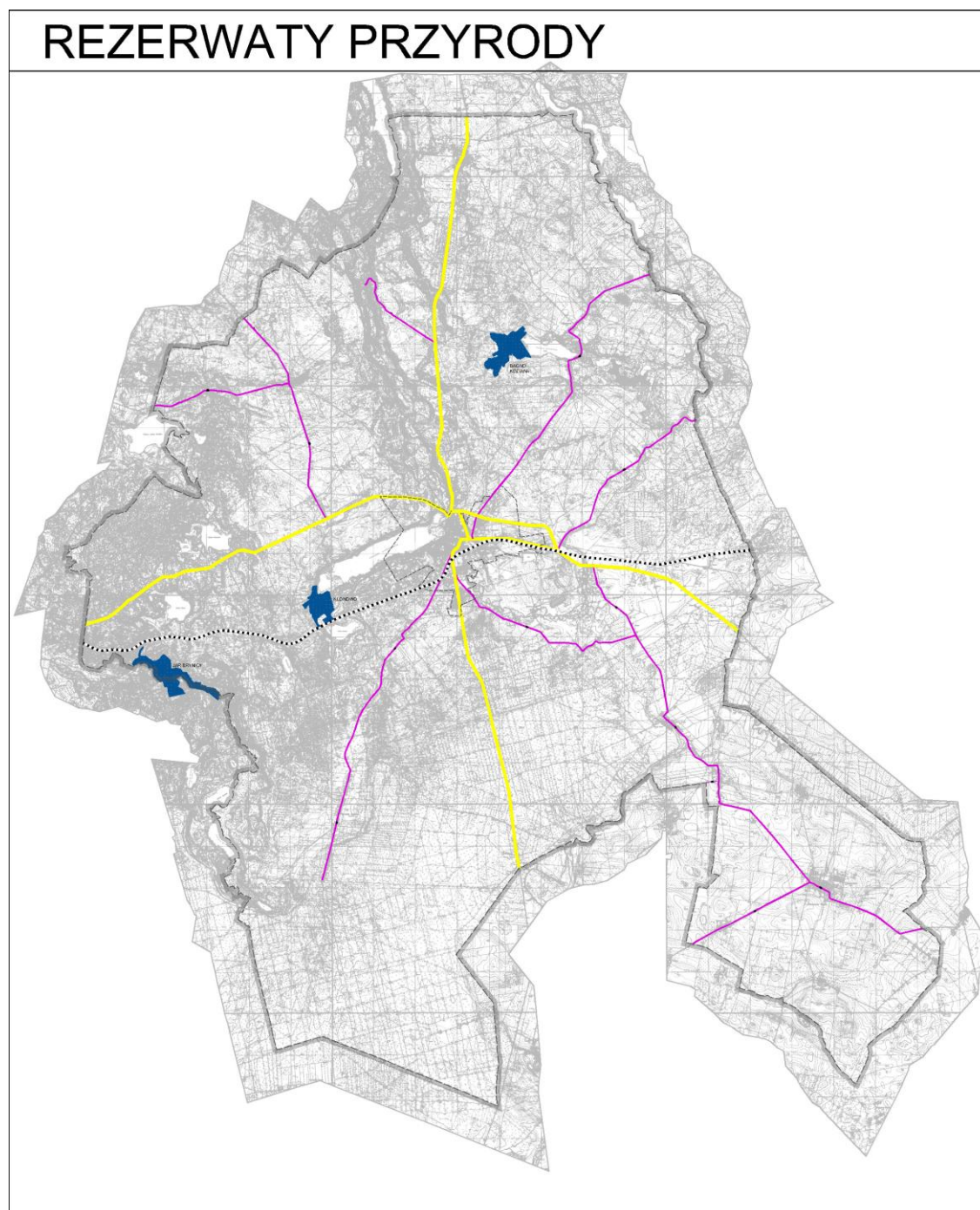
---

¹³ (bip.olsztyn.rdos.gov.pl, WPK).

¹⁴ Projekt Planu Ochrony Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do roku 2030 (Toruń-Górzno-Czarny Bryńsk, listopad 2008 r.).

¹⁵ (bip.olsztyn.rdos.gov.pl).

REZERWAT PRZYRODY

Jar Brynicy¹⁶

Leśny rezerwat przyrody jar Branicy powstał w 1955 roku na mocy MP z 1955 r. Nr 40, poz. 396. Rezerwat posiada powierzchnię 26,07 ha. Rezerwat ochrania las mieszany o cechach zespołu naturalnego z bogatą roślinnością zieloną o nieprzeciętnych walorach krajobrazowych. Rezerwat położony jest w miejscu wcięcia Brynicy w morenę czołową, która żłobi głęboki na ok. 50 m jar.

¹⁶ Plan Ochrony Górznięsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do roku 2030 (Toruń-Górzno-Czarny Bryńsk, listopad 2008r.).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

W kompleksie łąk zboczowych, rosną rzadkie gatunki ceniolubne tj. dzwonek szerokolistny *Campanula latifolia*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, przyłuszczka pospolita *Hepatica nobilis*, przytulia wonna *Galium odoratum* i wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*, wiechlina odległokłosa *Poa remota* i wroniec widlasty *Huperzia selago*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, pluskwica europejska *Cimicifuga europaea*, poziomka wysoka *Fragaria moschata*, turówka leśna *Hierochloë australis* i paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*. Zagrożeniem dla rezerwatu jest m.in. zacienienie runa oraz progresywne tendencje buka. Rezerwat nie posiada ważnego planu ochrony; zaleca się sporządzenie planu ochrony.

Rezerwat przyrody Bagno Koziana¹⁷

Faunistyczny Rezerwat przyrody Bagno Koziana powstał w 1991 r. na mocy MP z 1991 r. Nr 38, poz. 273. Rezerwat posiada powierzchnię 54,85 ha. Jest on ostoją ptactwa wodno-błotnego.

Rezerwat obejmuje kompleks bagien i torfowisk zarastających zachodni kraniec jeziora Jeleń. Nazwa rezerwatu pochodzi od nazwy bagna, nazywanego również „Koziunki”. We wschodniej i środkowej części rezerwatu teren ma charakter torfowiska wysokiego, a w innych miejscach torfowiska przejściowego i niskiego. Szata roślinna ma „Bagna Koziana” ma zarówno charakter naturalny, jak i zmieniony przez człowieka, głównie na skutek eksploatacji torfu i wytworzeniu mozaiki dolów potorfowych. W wielu miejscach następuje naturalna sukcesja zarośli i lasu – torfowisko zarasta krzewami i drzewami. (GŁÓWCZYŃSKI i inni, 1999).

Rezerwat przyrody Klonowo¹⁸

Leśny rezerwat przyrody Klonowo powstał w 1958 r. na mocy MP z 1958 r. Nr 62, poz. 350. Rezerwat posiada powierzchnię 31,92 ha. Tworzy go las mieszany ze stanowiskami roślin chronionych typowych dla Pojezierza Golubsko- Dobrzyńskiego. Szatę roślinną rezerwatu tworzą przede wszystkim dwa zespoły: dominujący przestrzennie bór mieszany i łąka typowa. Wiek drzewostanów szacuje się na 190 lat. W rezerwacie „Klonowo” spotyka się cenne gatunki leśne, m.in. takie jak kokoryczka okółkowa *Polygonatum verticillatum*, przyłuszczka pospolita *Hepatica nobilis* i wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*. W rejonie rezerwatu wykształciło się cenne mechowisko, gdzie rośnie m.in. mech haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* oraz bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris* i lipiennik Loesela *Liparis loeselii*. Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* i lipiennik Loesela *Liparis loeselii* występują też na mechowisku po wschodniej stronie jeziora Zwórzno. Celem zachowania cennej flory nie należy w tych obiektach przeprowadzać odwodnień. Na terenie rezerwatu m.in. wzbronione jest, m.in. przeznaczenie torfowisk pod stawy rybne, zabronione jest również kopanie torfu. Dla rezerwatu obowiązuje Plan Ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 45 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 8 listopada 2006 r. zmieniającym (Dz. U. Nr 190 poz. 2696 z dnia 8 grudnia 2006 r.) załącznik Nr 19 do niniejszego rozporządzenia pn.: „Plan ochrony przyrody rezerwatu Klonowo”.

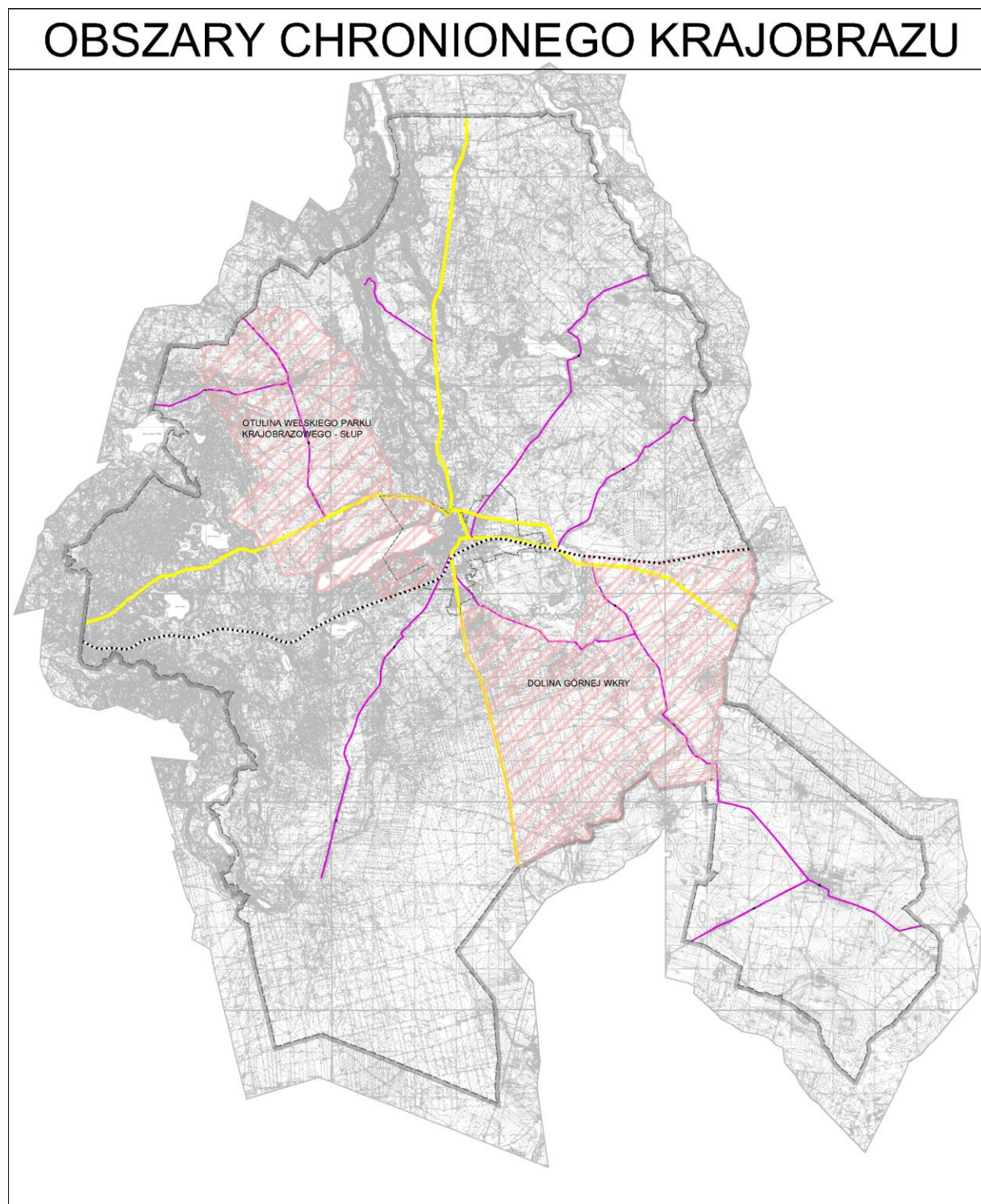
¹⁷ Wstępna inwentaryzacja fauny bezkręgowej (ze szczególnym uwzględnieniem *Lepidoptera*, *Trichoptera*, *Coleptera* i *Odonata*) Welskiego Parku Krajobrazowego, Brulińska E. Kalinowska Pa. Krejckant M. Olsztyn-Jeleń, 2005).

¹⁸ Plan Ochrony Górznięsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do roku 2030 (Toruń-Górzno-Czarny Bryńsk, listopad 2008r.).

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniające się krajobrazy o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb człowieka związanych z turystyką i wypoczynkiem.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU OTULINY WELSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO-SŁUP¹⁹

Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego-Słup posiada powierzchnię – 2.137,8 ha położony jest pomiędzy Welskim, a Górznieńsko-Lidzbarskim Parkiem Krajobrazowym i obejmuje obszar od miejscowości Lidzbark Welski do miejscowości Słup. W granicach tego obszaru znajdują się malownicze tereny łąk i pól na łagodnych stokach wyniesień polodowcowych. Na terenie Obszaru obowiązuje rozporządzenie Nr 29 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Parku Krajobrazowego – Słup (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 70, poz. 1345). Rozporządzenie określa granice Obszaru, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów łąkowych, ekosystemów wodnych oraz szereg zakazów obowiązujących na terenie OCHK.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA GÓRNEJ WKRY²⁰

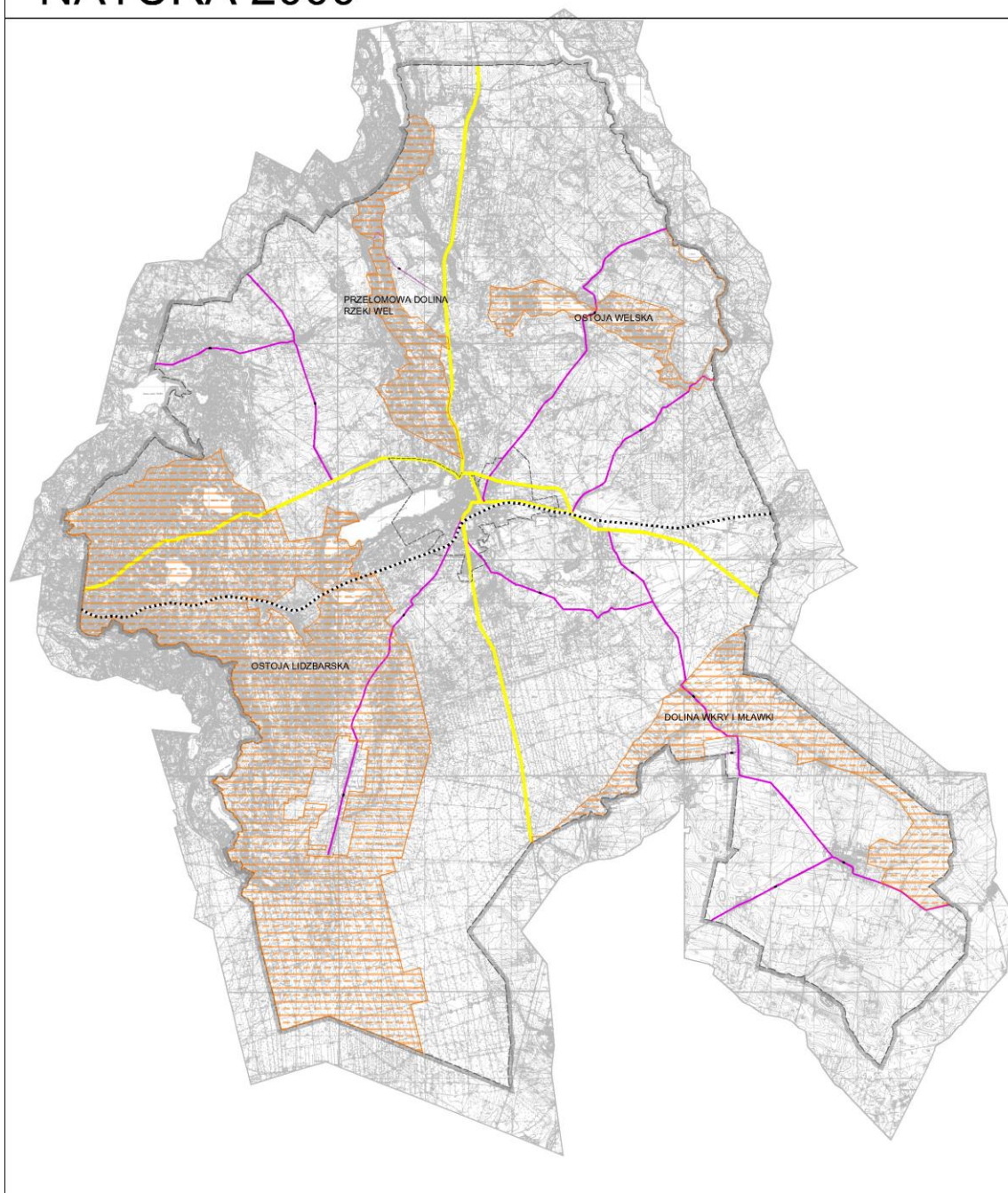
Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry stanowi powierzchnia 4.097,5 ha na terenie dwóch gmin: Lidzbark i Płońska. Obszar utworzony został rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. Nr 52. 725). Na terenie gminy Obszar obejmuje środkową część rzeki Wkra (Działówka). Na terenie Obszaru obowiązuje rozporządzenie Nr 109 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2577). Rozporządzenie określa granice Obszaru, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów łąkowych, ekosystemów wodnych oraz szereg zakazów obowiązujących na terenie OCHK.

¹⁹ Rozporządzenie Nr 29 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Parku Krajobrazowego – Słup (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 70, poz. 1345).

²⁰Rozporządzenie Nr 109 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2577).

OBSZARY NATURA 2000

NATURA 2000

Obszar Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki²¹

Posiada obszar 28 751,5 ha. Obszar w 89 % stanowią siedliska łąkowe i zaroślowe oraz rolnicze zaledwie 10 % obszaru stanowią lasy. Obszar obejmuje pradolinę Wkry wraz z przyległymi łągami oraz z wysoczyzną i jej stromym stokiem z grądami zboczowymi. Na terenie obszaru pokrywą glebową tworzą gleby typu mad i torfów niskich, miejscami czarnych ziem. Odcinek rzeki Wkry jest porośnięty szuwarami,

²¹ NATURA 2000 Standardowy Formularz Danych, Obszar Natura 2000 PLB140008 Doliny Wkry i Mławki, RDOŚ Olsztyn.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

wyseпки i częściowo plaże - zbiorowiskami wiklinowymi. Zagrożeniem dla tego obszaru jest zamiana łąk na grunty orne, zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk, nadmierne pogłębianie rowów melioracyjnych.

Gatunkami objętymi art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG są zimorodek (*Alcedo atthis*), świergotek polny (*Anthus campestris*), orlik grubodzioby (*Aquila clanga*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), sowa błotna (*Asio flammeus*), bąk (*Botaurus stellaris*), dziwonia (*Carpodacus erythrinus*), rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybridus*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*), błotniak łąkowy (*Circus pygargus*), derkacz (*Crex crex*), łabędź czarnodzioby (*Cygnus columbianus bewickii*), łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*), żuraw zwyczajny (*Grus grus*), kszyc (*Gallinago gallinago*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), gasiorek (*Lanius collurio*), rycyk (*Limosa limosa*), lerka (*Lullula arborea*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), kulik wielki (*Numenius arquata*), batalion (*Philomachus pugnax*), siewka złota (*Pluvialis apricaria*), zielonka (*Porzana parva*), rybitwa wielkodzioba (*Sterna caspia*), rybitwa rzeczna (*Sterna hirundo*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*). Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące gatunki ptaków: błotniak łąkowy (*Circus pygargus*), derkacz (*Crex crex*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), kszyc (*Gallinago gallinago*), kulik wielki (*Numenius arquata*). Liczebności 2 gatunków (błotniaka łąkowego i derkacza) spełniają kryteria wyznaczania ostoi ptaków wprowadzone przez BirdLife International. Ponadto 10 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jednym z 10 najważniejszych w Polsce lęgówisk błotniaka łąkowego, jak też ważnym legowiskiem derkacza.

Zagrożeniem dla wartości przyrodniczych obszaru stanowi również zaśmiecanie oraz niszczenie runa leśnego (dane na 09.2011 r.).

Obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska²²

Obszar Natura 2000 PLH280012 Ostoja Lidzbarska posiada powierzchnię 8866,9 ha. Prawie 80 % terenu obszaru pokrywają lasy, głównie lasy iglaste, siedliska rolnicze 11 %, a pozostałą część zajmują siedliska łąkowe i zaroślowe oraz wody śródlądowe.

Potencjalnym zagrożeniem dla obszaru może być niekontrolowany rozwój turystyki i rekreacji oraz intensyfikacja pozyskania drewna w starodrzewiach oraz wprowadzanie gatunków obcych geograficznie (dąb czerwony, czeremcha amerykańska) i ekologicznie (sosna i świerk na siedliskach lasów liściastych).

Zagrożeniem może być również zanieczyszczenie wód i powietrza oraz zaprzestanie użytkowania łąk, melioracje wodne, eutrofizacja wód. Główne zagrożenia dla populacji leńca bezpodkwiatkowego to zacienianie siedliska przez drzewa i krzewy liściaste, zarastanie i zadarnianie muraw (głównie przez *Agrostis capillaris*), składowanie drewna oraz renowacja dróg, na poboczach których gatunek występuje.

Obszar Natura 2000 PLH280014 Ostoja Welska²³

Obszar Natura 2000 Ostoja Welska posiada powierzchnię 3 384,4 ha. Obszar w 40 % stanowią lasy, 20 % siedliska rolnicze, 20 % wody śródlądowe, 13 % siedliska łąkowe i zaroślowe, a 7 % stanowią torfowiska, bagna, roślinność na brzegiem wód i młaki. Ostoja obejmuje odcinek rzeki Wel i jej doliny

²² NATURA 2000 Standardowy Formularz Danych, Ostoja Lidzbarska, RDOŚ Olsztyn.

²³ NATURA 2000 Standardowy Formularz Danych, Ostoja Welska, RDOŚ Olsztyn.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

(włącznie z Torfowiskiem Kopaniarze), wraz z przyległymi do niej obszarami bagiennymi tzw. Ostoje Koszelewskie, Zompy Jeglijskie i jezioro Neliwa wraz z otoczeniem.

Zagrożeniem dla Ostoi jest zaprzestanie rolniczego użytkowania gruntów, procesy urbanizacyjne polegające na stopniowym zabudowywaniu łąk i innych obszarów rolniczych i leśnych.

Obszar Natura 2000 Przełomowa Dolina Rzeki Wel²⁴

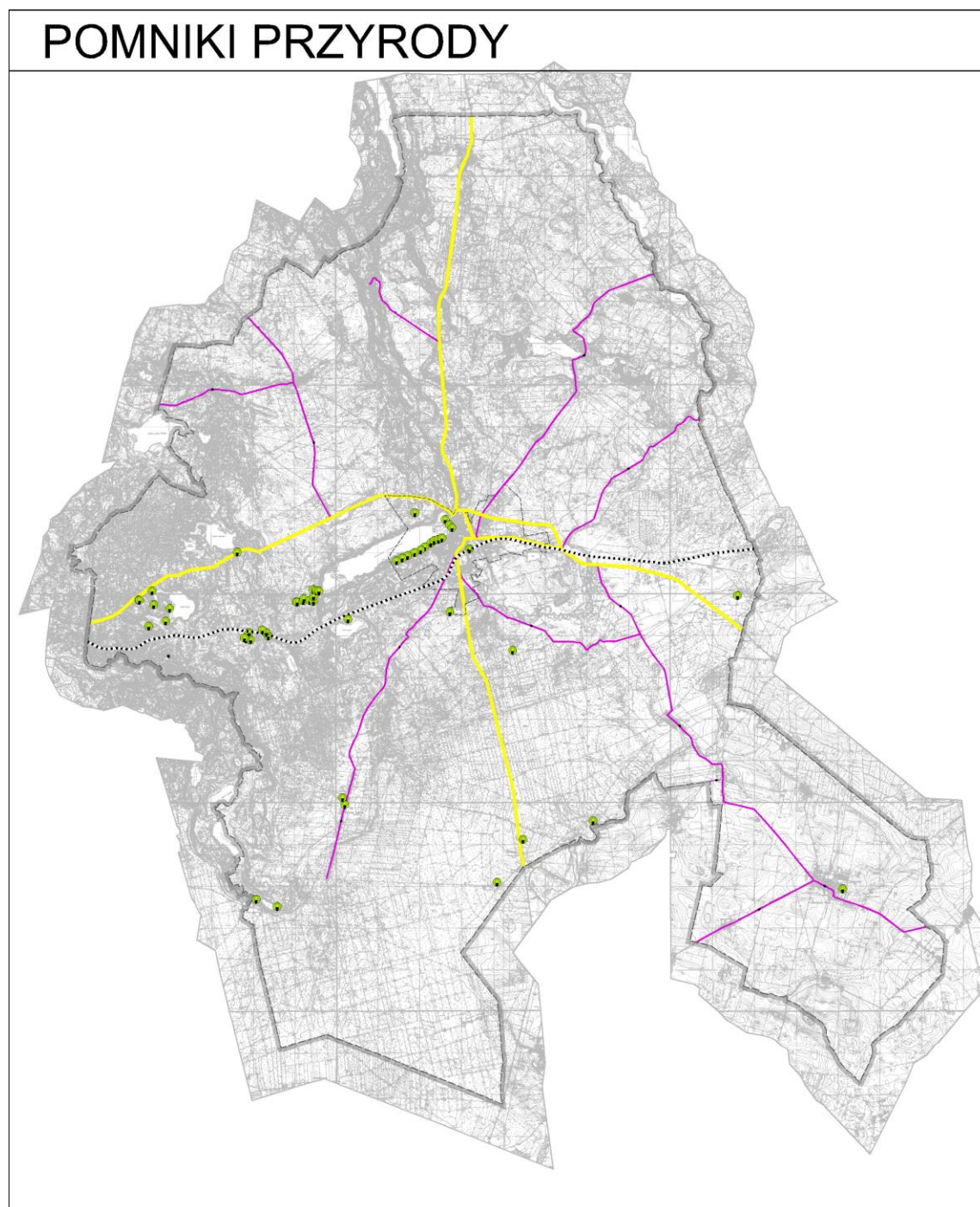
Obszar Natura 2000 PLH280015 Przełomowa Dolina Rzeki Wel posiada powierzchnię 1259,7 ha. Obszar położony jest wzdłuż górnej części rzeki Wel, na północ od Lidzbarka do mostu na rzece pomiędzy Grodzicznym, a Mroczenkiem. Tworzą go głównie lasy (69 %), siedliska łąkowe i zaroślowe (10 %) oraz rolnicze (21 %). Dno jest piaszczysto-kamieniste, a koryto bardzo kręte i towarzyszą mu starorzecza. Rzeka charakteryzuje się bystrym prądem oraz dużym spadkiem, sięgającym na niektórych odcinkach 4 ‰. Wody rzeki zakwalifikowano do III klasy czystości. Między Lidzbarkiem, a miejscowością Chelsty rzeka przepływa przez tzw. Las Nadwelski.

Zagrożeniem dla obszaru jest piętrzenie wody na rzece bezpośrednio związane z funkcjonowaniem młynów wodnych i małych elektrowni wodnych oraz często brak sprawnych przepławek. Zanieczyszczenia wód rzeki wywołane nieefektywnie funkcjonującym systemem oczyszczania ścieków, a na niektórych odcinkach rzeki jego brakiem. W okolicach osiedli ludzkich zagrożeniem dla Przełomowej Doliny Rzeki Wel mogą się okazać procesy urbanizacyjne, a zwłaszcza związane z nimi stopniowe zabudowywanie obecnych łąk i innych obszarów rolniczych i leśnych głównie obiektami o charakterze letniskowym. Budowa nowych stawów rybnych oraz rozwój istniejących obiektów stanowi poważne źródło biogenów w ekosystemie rzeczonym.

---

²⁴ NATURA 2000 Standardowy Formularz Danych, Przełomowa Dolina Rzeki Wel, RDOŚ Olsztyn.

POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody²⁵

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów

²⁵ Art. 40 ustawy o ochronie przyrody.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy znajdują się 42 pomniki przyrody zarówno ożywionej, jak i nieożywionej. Do pomników przyrody ożywionej zaliczyć można pojedyncze gatunki drzew, jak i aleje położone wzdłuż dróg i ciągów spacerowych, występują tu również pomniki przyrody nieożywionej – głazy narzutowe. Dla pomników przyrody obowiązują ustalenia zawarte w aktach je ustanawiających.

Tabela 11. Pomniki przyrody na terenie gminy Lidzbark.

Lp.	Nr ew.	Obiekt	Obwód (cm)	Wysokość (m)	Lokalizacja	Rok uznania
1.	59/52	dąb sp. <i>Quercus sp.</i>	375	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz. 229, przy drodze publicznej Górzno-Klonowo	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
2.	60/52	dąb sp. <i>Quercus sp.</i>	315	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz. 236c, przy drodze oddziałowej	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
3.	61/52	dąb sp. <i>Quercus sp.</i>	340	22	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Lidzbark oddz. 200, na skarpie nad jez. Lidzbarskim	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8/53 z 1953 r.
4.	52/113 /78	jałowiec pospolity <i>Juniperus communis</i> -3 szt. (2 szt. w formie krzewów o zwartej koronie)	1250- obwód korony; 507- obwód korony 47	7	w. Nowy Zieluń, w odległości ok. 200 m od szosy Lubowidz-Lidzbark, w administracji N-ctwa	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 57 poz. 43 z 23.10.1978 r. Kom. Woj. Ciech. z dn. 17.08.1978 r.
5.	87/148 /79	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	343	21	w. Dłutowo, teren parku podworskiego	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 5 poz. 39 z 29.12.1979 r. Kom. Woj. Ciech. z 23.11.1979r.
6.	99/160 /80	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> - 2 szt.	320, 287	19	m. Lidzbark, przy kościele	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 7 poz. 53 z 06.12.1980 r. Kom. Woj. Ciech. z 4.08.1980 r.
7.	100/16 /80	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	274	20	m. Lidzbark, teren skweru przed stacją PKP w Lidzbarku	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 7 poz. 53 z 06.12.1980 r. Kom. Woj. Ciech. z 4.08.1980 r.
8.	111/17 /80	jałowiec pospolity <i>Juniperus communis</i>	76	7	w. Tarczyny, grunt między własnością b. PGR-u i p. K. Kowalskiego, po prawej stronie drogi Kiełpiny-Tarczyny w odl. 50 m.	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 8 poz. 63 z 31.12.1980 r. Kom. Woj. Ciech. z 15.12.1980 r.
9.	254/31 /86	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	234	19	m. Lidzbark przy Kościele Ewangelickim	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
10.	262/32 /86	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	433	20	m. Lidzbark, rosnący przy budynku N-ctwa Lidzbark	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
11.	263/32 /86	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 5 szt.	203-410	22-30	w. Klonowo, N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra, w sąsiedztwie składnicy drewna	Dz. Urz. WRN w Ciechanowie Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r.
12.	264/32 /86	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> aleja 54 szt.	9-351	18	Wzdłuż drogi biegnącej od N-ctwa Lidzbark w kierunku	Dz. Urz. Woj. Warm- Maz Nr 161 poz.2463 z 22.09.2011 r. Dz. Urz. WRN w Ciechanowie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

					Piaseczna	Nr 14 poz. 371 z 31.12.1986 r. Zarz. Nr 29/86 Woj. Ciech. z 1.12.1986 r. Uchwała Nr X/76/11 Rady Miejskiej w Lidzbarku z dnia 22 września 2011 r. w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody (dwa drzewa)
13.	319/38 0/89	klon pospolity <i>Acer platanoides</i> - 8 szt., lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> - 8 szt., brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> - 1 szt., dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	167-275 186-305 247, 172 192	20-24	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra oddz. 187-wzdłuż drogi dojazdowej do osady leśniczego, od szosy Lidzbark-Brodnica	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz. 345 z 20.12.1989 r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
14.	325/38 6/89	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	336	20	m. Lidzbark Welski, ul. Garbuzy	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz. 345 z 20.12.1989r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
15.	330/39 1/89	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330	20	w. Klonowo- przy stacji PKP, przy budynku administrowanym przez Nadleśnictwo Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz. 345 z 20.12.1989r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
16.	331/39 2/89	klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	340	21	m. Lidzbark Welski, ul. Garbuzy	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz. 345 z 20.12.1989r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
17.	333/39 4/89	grusza pospolita <i>Pyrus communia</i>	410	16	w. Wapiersk, dz. Nr 120 własność p. A. Sandwickiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 12 poz. 345 z 20.12.1989 r. Zarz. Nr 35/89 Woj. Ciech. z 30.11.1989 r.
18.	361/42 2/93	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	352	21	m. Kurojady, teren ośrodka wypoczynkowego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 4 poz. 21 z 12.03.1993 r. Rozp. Nr 4/93 Woj. Ciech. z 03.03.1993 r.
19.	363/42 4/93	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> - 232 szt., klon pospolity <i>Acer platanoides</i> - 37 szt., klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i> - 13 szt., kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i> , brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> - 9 szt., sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i> - 2 szt., świerk pospolity <i>Picea abies</i> - 4 szt., olsza- 2 szt., dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	80-345	19-25	m. Lidzbark Welski, ciąg spacerowy nad jez. Lidzbarskim	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 11 poz. 76 z 30.07.1993 r. Rozp. Nr 22/93 Woj. Ciech. z 20.07.1993 r.
20.	366/42 7/93	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	445	17	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Borówno oddz. 120i	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 11 poz. 76 z 30.07.1993 r. Rozp. Nr 22/93 Woj. Ciech. z 20.07.1993 r.
21.	368/42 9/94	jałowiec pospolity <i>Juniperus</i>	50,60,27	8,5	w. Kały, na gruntach stanowiących własność p.	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

		<i>communis</i> - trzy pniowy			Adama Ługowskiego	Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
22.	369/43 0/94	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320	22	N-ctwo Lidzbark Welski, N-ctwo Sarnia Góra oddz. 245b, nad jez. Wlecz	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
23.	371/43 2/94	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	390	28	N-ctwo Lidzbark, oddz. 238g, ok. 5 m na N od brzegu jez. Zwórzno	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
24.	372/43 3/94	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	385	24	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Bryńsk Szlachecki oddz. 118j	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
25.	373/43 4/94	Żywotnik zachodni <i>Thuja occidentalis</i>	190	18	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Bryńsk Szlachecki oddz. 119R, przy leśniczówce w Bryńsku Szlacheckim	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
26.	376/43 7/94	żywotnik olbrzymi <i>Thuja gigantea</i>	160 i 173	19	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Nowy Dwór, oddz. 6b	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
27.	378/43 9/94	głaz narzutowy	735	1,1	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Klonowo, przy drodze obok szkółki w oddz. 230a	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 3 poz. 16 z 28.02.1994 r. Rozp. Nr 5/94 Woj. Ciech. z 03.02.1994 r.
28.	379/44 0/94	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	320	20	w. Bryńsk, przy skrzyżowaniu drogi wiejskiej w Bryńsku i drogi do Ostrowa Bryńskiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994 r. Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
29.	380/44 1/94	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	415	18	w. Bryńsk, na dz. Nr 199/2, własność p. Henryka Szuleckiego	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994r. Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
30.	385/44 6/94	głaz narzutowy	594	0,9	w. Jamielnik, dz. Nr 129/11, własność p. Sławomira Mroza	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 29 poz. 203 z 30.12.1994 r. Rozp. Nr 26/94 Woj. Ciech. z 20.12.1994 r.
31.	389/45 0/95	żywotnik wschodni <i>Thuja occidentalis</i>	141	9	w. Piaseczno, na terenie posesji będącej własnością N-ctwa Lidzbark, oddz. 211h	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
32.	390/45 1/95	świerk pospolity <i>Picea abies</i>	270	32	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra, oddz. 224h	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
33.	391/45 2/95	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	325	25	N-ctwo Lidzbark, L-ctwo Sarnia Góra, oddz. 224H, skraj łąki nad jez. Wlecz	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 15 poz. 51 z 10.08.1995 r. Rozp. Nr 17/95 Woj. Ciech. z 04.08.1995 r.
34.	395/45 6/95	klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	350	17,5	m. Lidzbark Welski, dz. 139/1, własność p. Andrzeja RóŜyckiego zam. Ŝukowo	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 24 poz. 116 z 18.12.1995 r. Rozp. Nr 25/95 Woj. Ciech. z 18.12.1995 r.
35.	399/46 0/95	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> aleja 49 szt.	125-350	20-24	w. Klonowo, przy drodze gruntowej Klonowo-Wlewska	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 24 poz. 116 z 18.12.1995 r. Rozp. Nr 25/95 Woj. Ciech. z 18.12.1995 r. Uchwała Nr XXII/197/12 Rady Miejskiej w Lidzbarku z dnia 29 listopada 2012 w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody (jedno drzewo)
36.	410/47 1/96	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	307	20	w. Mikołajki, dz. Nr 2, własność p. Sławomira	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

					Wojenkowskiego	Rozp. Nr 16/96 Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
37.	415/47 6/96	grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>	214	15	w. Kiełpiny, dz. 149 wchodzącej w skład drogi gminnej Kiełpiny-Rynek	w. Kiełpiny, dz. 149 wchodzącej w skład drogi gminnej Kiełpiny-Rynek
38.	416/47 7/96	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	353	20	w. Kiełpiny, przy drodze krajowej Lubawa-Lidzbark (przy wejściu do S.P. W Kiełpinach)	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r. Rozp. Nr 16/96 Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
39.	417/47 8/96	lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>	364	20	w. Kiełpiny, przy drodze krajowej Lubawa-Lidzbark, przy Ośrodku Zdrowia	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 30 poz. 110 z 12.11.1996 r. Rozp. Nr 16/96 Woj. Ciech. z 30.10.1996 r.
40.	443/50 4/97	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	395	20	w. Klonowo, przy siedzibie N-ctwa Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 28/97 poz. 110 z 10.12.1997 r. Rozp. Nr 40/97 Woj. Ciech. z 08.12.1997 r.
41.	445/50 6/98	buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	293	20	w. Klonowo, na skarpie lasu nad jez. Lidzbarskim w sąsiedztwie siedziby N-ctwa Lidzbark	Dz. Urz. Woj. Ciech. Nr 16 poz. 110 z 01.06.1998 r. Rozp. Nr 11/98 Woj. Ciech. z 28.05.1998 r.
42.	938	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> o trzech pniach	210, 310, 370	20	N-ctwo Lidzbark Welski, m. Nowy Dwór 65 dz. nr 7, wł. p. A. Mejki, na prawym brzegu rz. Wkry	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71 poz. 1204, 1999 r.

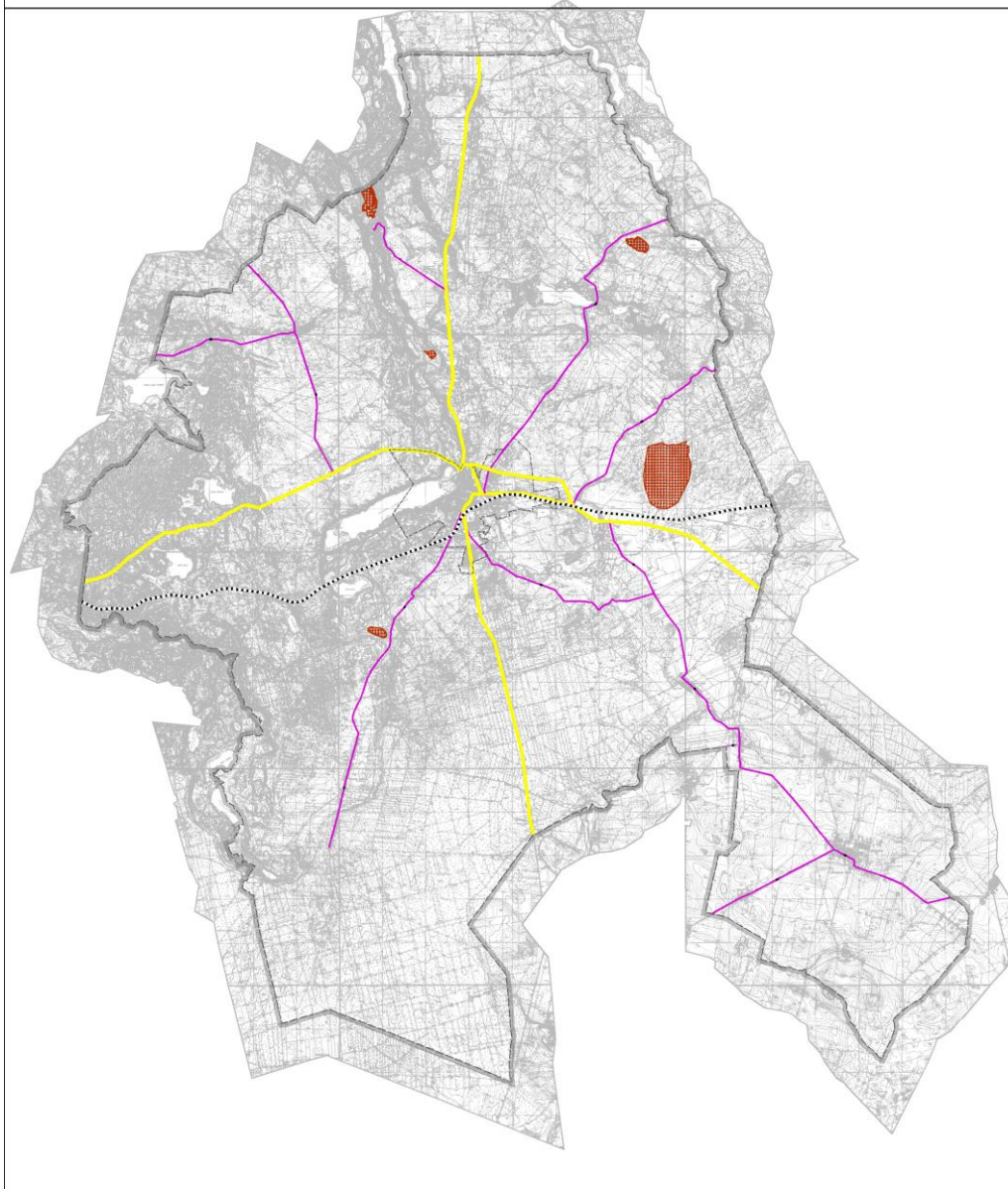
Źródło: RDOS Olsztyn.

UŻYTKI EKOLOGICZNE²⁶

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

²⁶ Art. 42 i 44 ustawy o ochronie przyrody.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Tabela 12 Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy.

Nazwa	Pow. (ha)	Przedmiot ochrony	Akt powołania	Dziennik Urzędowy	Cel ochrony
Bładowo	139,04	zmeliorowane torfowisko niskie	Rozporządzenie Nr 82 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Bładowo"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1715	zachowanie cennego pod względem przyrodniczym obszaru stanowiącego ostoję ptaków wodno-błotnych oraz stworzenie naturalnej
Chelsty	14,22	fragment doliny rzeki Wel położony na północ od wsi Chelsty z wilgotnymi lasami	Rozporządzenie Nr 81 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Chelsty"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1714	zachowanie cennego pod względem przyrodniczym obszaru stanowiącego ostoję ptaków wodno-błotnych oraz stworzenie naturalnej otuliny dla silnie meandrującej rzeki Wel.
Kurojady	2,90	zakrzaczone i zadrzewione zakole rzeki Wel	Rozporządzenie Nr 89 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Kurojady"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1722	jest zachowanie okresowo zalewanych łąk, z naturalną sukcesją drzew i krzewów. Obszar ten stanowi ważne siedlisko gatunków flory i fauny chronionej prawem krajowym i unijnym.
Studnia Nietoperzowa Zalesie	0,01	studnia będąca miejscem zimowania nietoperzy	Rozporządzenie Nr 47 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 10 października 2002 roku w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2002 r. Nr 130, poz. 1831	Zachowanie zimowiska nietoperzy
Torfowisko Wapierskie	6,50	torfowisko przejściowe	Rozporządzenie Nr 90 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Torfowisko Wapierskie"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1723	zachowanie torfowiska przejściowego będącego miejscem występowania gatunków chronionych roślin.
Klonowo	5,71		Zarządzenie 13/96	Dz. Urz. Woj. z 1996 r. Nr 305, poz. 107	273t,w,274m, 283b, Śródleśne, zarastające jezioro Moczydło oraz bagna na jego obrzeżu

Źródło: RDOŚ Olsztyn, Nadleśnictwo Lidzbark.

LASY OCHRONNE

Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych – zidentyfikowanych według kryteriów HCVF (High Conservation Value Forests) adaptowanych do warunków Polski przez Związek Stowarzyszeń „Grupa Robocza FSC – Polska”. Dominujące funkcje lasów ochronnych: lasy ochronne ogólnego przeznaczenia: glebochronne, ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne; lasy ochronne specjalnego przeznaczenia: na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne; lasy gospodarcze: pozyskiwanie drewna, lasy nasienne. Kategorie HCVF wraz ze sposobem gospodarowania na terenie gminy Lidzbark zostały scharakteryzowane w części Uwarunkowań.

Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 12137 ha, grunty zadrzewione i zakrzewione – 122 ha, co stanowi łączną powierzchnię 12259 ha. Tereny te stanowią ponad 49 % powierzchni całej gminy. Na terenie miasta lasy zajmują 91 ha, grunty zadrzewione i zakrzewione – 1 ha, co stanowi łącznie 92 ha. Łącznie na terenie całej jednostki znajduje się 12228 ha lasów i 123 ha gruntów zadrzewionych i zakrzewionych (tj. 12351 ha). Lasy Państwowe zajmują 10862 ha.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Zestawienie kategorii ochronności w obrębach Lidzbark:

- rezerwaty – 81,99 ha;
- lasy ochronne – 681,25 ha, w tym:
  - ✓ glebochronne- 406,22 ha;
  - ✓ wodochronne – 108,17 ha;
  - ✓ wyłącznie drzewostany nasienne – 60,29 ha;
  - ✓ ostoje zw. chronionych – 37,28 ha;
  - ✓ w granicach administracyjnych miast – 51,70ha,
  - ✓ lasy szczególnie dla obrony kraju – 17,59 ha;
- lasy gospodarcze – 5958,53 ha.

Zestawienie kategorii ochronności w obrębach Kostkowo:

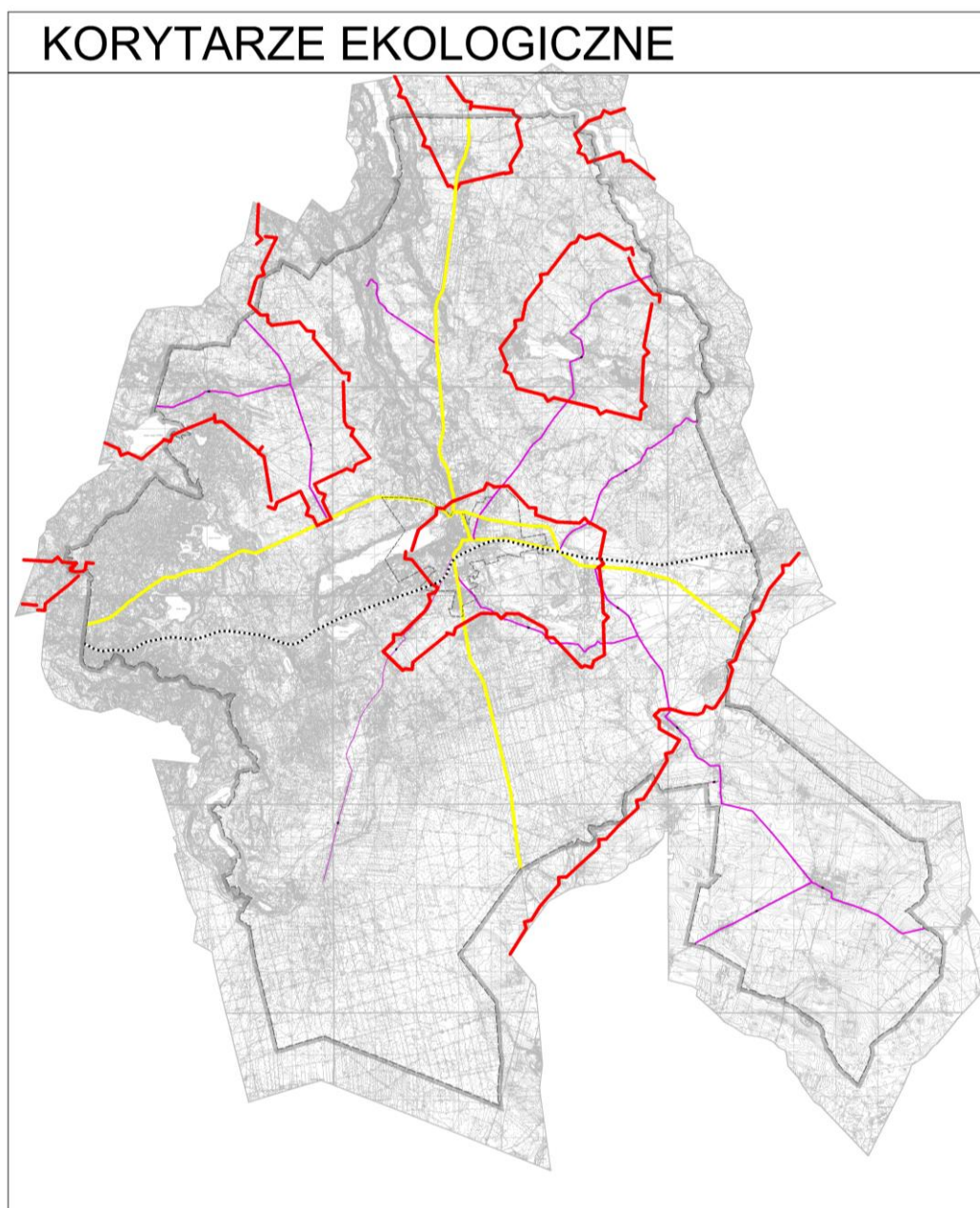
- rezerwaty - 103,39 ha,
- lasy ochronne – 352,80 ha:
  - ✓ glebochronne – 6,60 ha;
  - ✓ wodochronne – 316,09 ha;
  - ✓ wyłącznie drzewostany nasienne – 10,36 ha;
  - ✓ ostoje zw. chronionych – 19,75ha;
- lasy gospodarcze - 9194,54 ha.

KORYTARZE EKOLOGICZNE.

Według systemu ECONET (Liro,1998) przez teren gminy przebiega obszar węzłowy o znaczeniu krajowym 8K- obszar Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Ponadto przebiegają również korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym Górnej Wkry oraz Wkry²⁷. Przez teren gminy przebiega Dolina Drwęcy-Dolina Dolnej Wisły Wschodni oraz Puszcza Biała-Dolina Drwęcy²⁸.

²⁷ objaśnienia do mapy geologiczno-gospodarczej Polski, Frankiewicz A., Warszawa 2004.

²⁸ Geoserwis GDOŚ, stan na listopad 2013.

X. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU (WARIANT ZEROWY)

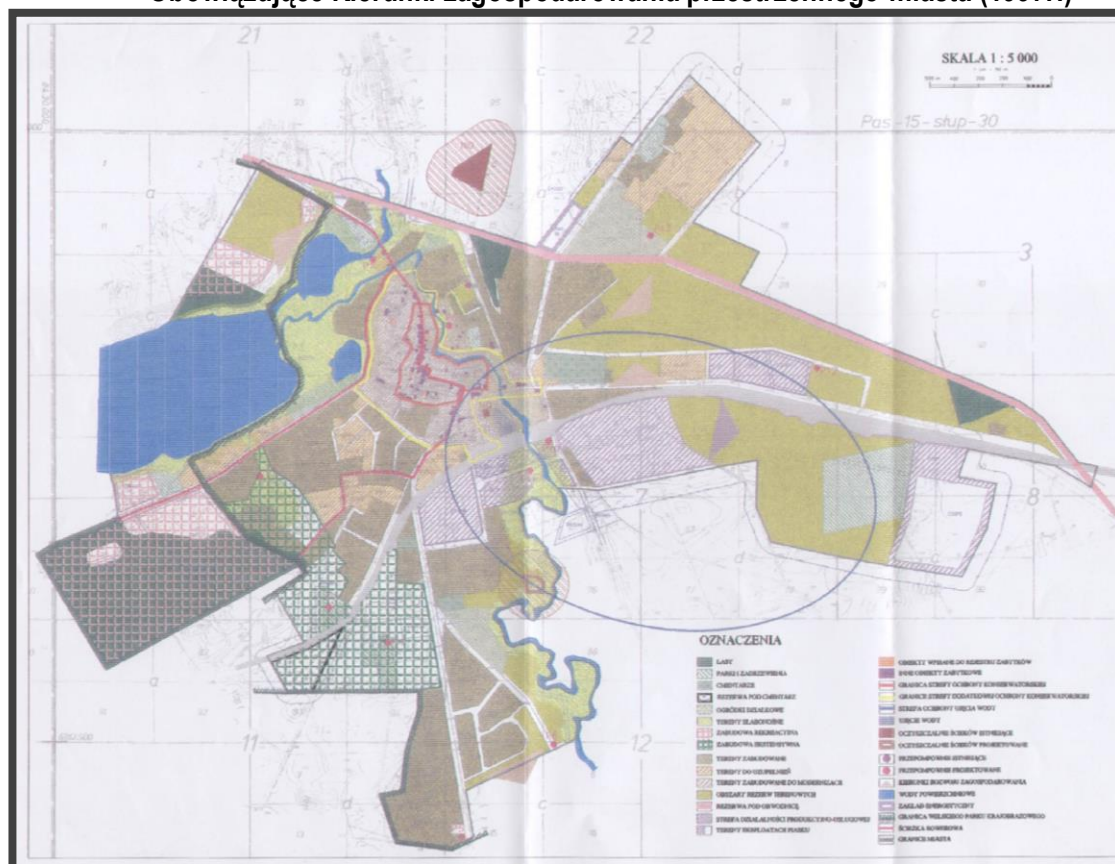
Obszar miasta i gminy Lidzbark obejmuje w przeważającej części tereny biologicznie czynne: lasy zajmują tu ponad połowę powierzchni gminy. Tereny zurbanizowane w dominującej części zlokalizowane są głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych, jednakże najbardziej rozwiniętą miejscowością jest siedziba gminy Lidzbark i to tutaj presja zabudowy jest największa. Skupienie zabudowy wiąże się ze zwiększoną emisją pyłów (ze spalania paliw) z gospodarstw domowych (nasiloną emisją w okresie grzewczym) i z dróg (również sploty powierzchniowe zanieczyszczeń z jezdni do gruntu). W obserwowanej skali, nie są to oddziaływania mogące powodować zauważalne zmiany w środowisku przyrodniczym. Podsumowując,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

obszar opracowania narażony będzie zarówno na oddziaływania pośrednie jak i bezpośrednie. Na terenie gminy ludność utrzymuje się głównie z produkcji rolnej oraz turystyki, czemu sprzyjają średniej wartości grunty oraz różnorodność jednostek przestrzennych.

W przypadku kontynuacji dotychczasowego użytkowania terenów w gminie bez zmian w zagospodarowaniu zaproponowanych w projekcie Studium może dojść do znacznego wyłączenia lasów w mieście z produkcji leśnej. Ówczesne kierunki zagospodarowania przestrzennego (1997 r.) umożliwiają w tych terenach zabudowy rekreacyjne, co widać na rycinie poniżej (różowe kreskowanie). Ponadto wskazuje się tereny rezerw podobnie jak w pozostałych terenach bez określenia funkcji i parametrów.

Obowiązujące Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta (1997r.)

W Studium, mimo, iż jest dokumentem ogólnym, dokonano szczegółowej analizy stanu faktycznego pozwalającej na dokładną analizę terenu, czemu dowodzi m.in. szczegółowość rysunku. W stanie istniejącym niemożliwe jest uporządkowanie zabudowy nad jeziorem Kiełpińskim, co roku wzrasta tu liczba decyzji o warunkach zabudowy przewidującej lokalizację zabudowy lotniskowej. Doprowadzić to może do powstania znacznej ilości terenów zainwestowanych również mieszkaniowych i wprowadzenia chaosu przestrzennego oraz nasilenia konfliktów pomiędzy potrzebami ochronnymi, a potrzebami rozwoju rekreacyjnego. Decyzje o warunkach zabudowy w sposób nie kompletny uwzględniają problemy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. W przypadku lokalizacji mpzp we wskazanym terenie można podjąć środki zaradcze, które to będą uniemożliwiały lokalizację dalszej zabudowy w typowym krajobrazie rolniczym. Źle zaplanowana zabudowa m.in. poprzez decyzje o warunkach zabudowy może doprowadzić do osuszenia terenów, a przez to utraty cennych gatunków roślin lub też

miejsca bytowania fauny wodno-blotnej lub też faktycznego ich zniszczenia.

XI. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ

Realizacja zawartych w projekcie zmiany Studium zmian zagospodarowania miasta i gminy Lidzbark, z uwagi na dotychczasowy sposób zainwestowania i zaprojektowane tereny będące głównie kontynuacją istniejącej zabudowy oraz trendów rozwoju, spowoduje przekształcenie środowiska o różnym charakterze i natężeniu jednakże nie będzie ono znacząco wpływać na środowisko.

Zabudowa produkcyjna, składów i magazynów, jako nowe zagospodarowanie, które nie zostało ujęte w obecnie obowiązującym studium znajduje się na północ od linii kolejowej.

Projekt Studium ogranicza zaplanowane w obowiązującym Studium tereny rekreacyjne pozostawiając jedynie istniejące ośrodki lub też tereny, które niegdyś taką funkcję posiadały pozostawiając w ten sposób istniejący las. Pozostawiono również las, który ówczesnie istnieje, a w obowiązującym Studium przeznaczony jest pod zabudowę ekstensywną. Zabudowa ekstensywna przewidywana była również na terenach przeznaczonych w projektowanym Studium, jako tereny zieleni naturalnej otwartej oraz tereny zieleni urządzonej na terenach podmokłych. Zrezygnowano również z lokalizacji terenów rekreacyjnych. Zrezygnowano z lokalizacji terenów rekreacyjnych (jak w obowiązującym Studium) zlokalizowanych w po północnej części jeziora Lidzbarskiego, jako iż teren ten porasta las glebochronny oraz las ochronny miasta. Ponadto w sąsiedztwie istniejącego cmentarza pozostawiono rezerwę na jego poszerzenie. A w celu ograniczenia lokalizacji zabudowy produkcyjnej w centrum miasta ograniczono ją do stanu istniejącego, zaś w miejscu, w którym funkcji tej obecnie nie ma, zaprojektowano zabudowę usługową, mieszkaniowo-usługową i parkingi. Ponadto w celu uporządkowania centralnego przebiegu rzeki Wel na odcinku od drogi wojewódzkiej 544 do południowych granic miasta wprowadzono tereny zieleni urządzonej.

Rysunek 3 Koncepcja zagospodarowania Źródło Urząd Miasta i Gminy Lidzbark

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Rysunek 4 Wizualizacja koncepcji zagospodarowania. Źródło Urząd Miasta i Gminy Lidzbark

W poniższej tabeli oceniono oddziaływania wywołane zmianami funkcji w aktualnie obowiązującym SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark dla terenu miejskiego.

Tabela 13. Oddziaływania wywołane zmianami funkcji w aktualnie obowiązującym SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark dla terenu miejskiego.

KOMPONENTY ŚRODOWISKA		Zabudowa mieszkaniowa i usługowa – intensywna	Zabudowa mieszkaniowa i usługowa	Zabudowa produkcyjna, składów i magazynów	Zabudowa rekreacji indywidualnej i zbiorowej	Tereny usług sportu i rekreacji	Tereny zieleni naturalnej otwartej	Tereny zieleni urządzonej	tereny lasów i dolesień;	tereny rolne tereny infrastruktury technicznej –	Komunikacja - obwodnica	SUMA	ŚREDNIA
WARUNKI BIOLOGICZNE	Ziemia	Gleby	-5	-5	-5	-5	10	10	10	0	-5	5	0,56
		Ukształtowanie terenu	0	0	0	0	10	10	10	0	0	30	3,33
	Wody	Powierzchniowe	0	0	0	0	10	10	10	0	8	38	4,22
		Podziemne	10	10	10	10	10	10	10	0	8	78	8,67
		Czystość	10	10	10	10	10	10	5	0	8	73	8,11
	Atmosfera	Jakość (gazy, pyły)	-5	-5	-5	-5	10	10	8	0	-5	3	0,33
		Klimat (mikro i makro)	-1	-5	-1	-1	10	10	10	0	-1	21	2,33
		Temperatura	0	-5	0	0	10	10	10	0	-1	24	2,67
	Gleby	Erozja	0	0	0	0	10	10	10	0	0	30	3,33
		Stabilność gruntów (obsunięcia, zapadnięcia)	0	0	0	0	10	10	0	0	0	20	2,22
	Flora	Ruchy powietrza	-2	-2	-2	-2	10	5	5	0	-1	11	1,22
		Drzewa	2	-5	-8	-8	10	5	5	0	2	3	0,33
		Krzewy		-5	-8	-8	10	5	10	0	2	6	0,75

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

	Trawy		-5	-2	-2	10	5	0	0	0	6	0,75
	Uprawy	0	-10	0	0	0	0	-1	0	-8	-14	- 2,11
	Mikroflora	-5	-5	-2	-2	10	5	10	0	-1	10	1,11
	Rośliny wodne	0	0	-2	-2	0	0	0	0	0	-10	- 0,22
	Bariery	0	0	0	0	10	5	0	0	0	15	1,67
	Korytarze	0	0	0	0	10	5	10	0	0	25	2,78
Fauna	Ptaki, nietoperze	-5	-2	2	2	10	10	10	0	-4	23	2,56
	Zwierzęta lądowe, w tym gady	0	-2	0	0	10	5	5	0	0	18	2,00
	Ryby i skorupiaki	0	0	-2	0	0	0	5	0	0	3	0,33
	Organizmy bentosu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Owady	-2	-2	-2	-2	10	5	5	0	0	12	1,33
	Mikrofauna	-5	-5	-5	-5	10	5	8	0	0	3	0,33
	Gatunki zagrożone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Bariery	0	-2	0	0	10	8	8	0	-3	21	2,33
	Korytarze	0	0	-2	-2	10	10	10	0	-2	24	2,67
Aktualne zagospodarowanie	Tereny podmokłe		0	0	0	10	10	0	0	0	20	2,50
	Użytki leśne	0	0	-5	-5	0	0	10	0	0	0	-
	Pastwiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Użytki rolne	-10	-2	0	0	0	0	-1	0	-8	-21	- 2,33
	Tereny zurbanizowane	10	10	10	10	0	0	0	0	0	40	4,44
	Tereny usługowo-magazynowe	10	0	10	10	0	0	0	0	0	30	3,33
	Tereny przemysłowe	0	10	0	0	0	0	0	0	0	10	1,11
	Użytki kopalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Estetyka i walory krajobrazowe	Punkty widokowe i panoramy	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	0,56
	Naturalny krajobraz	-1	-8	0	0	10	-2	10	0	-1	8	0,89
	Otwarta przestrzeń	-5	-2	0	0	10	0	0	0	-3	-5	-
	Krajobraz kulturowy	0	-2	0	0	10	2	0	0	0	10	1,11
	Obszary Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Pomniki przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Rzadkie i unikalne gatunki przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Obiekty oraz miejsca archeologiczne i historyczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
	Zdrowie i bezpieczeństwo	5	5	10	10	10	10	5	0	8	63	7,00
	Zatrudnienie	10	10	10	10	0	1	0	0	0	41	4,56
Budowle inżynierskie	Gęstość zaludnienia	0	0	0	0	5	5	0	0	0	10	1,11
	Obiekty budowlane	10	10	10	10	0	1	0	0	0	41	4,56
	Infrastruktura komunikacyjna (intensywność ruchu, dostępność)	10	-2	2	2	0	1	0	0	10	23	2,56
	Sieci sanitarne i telefoniczne	10	10	10	10	0	5	0	0	0	45	5,00
	Gospodarka odpadami	10	10	10	10	5	5	0	0	0	50	5,56
	Bariery ekologiczne	-1	-5	-2	-2	5	5	10	0	-8	2	0,22
	Korytarze infrastruktury technicznej	-5	-5	-1	-1	0	-1	-5	0	10	-8	- 1,60
INNE	Rekreacja (wykorzystanie ścieżki rowerowej)	0	0	10	10	5	5	8	0	10	10	6,44

Źródło: opracowanie własne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

W wyniku realizacji zmian zaproponowanych w aktualnie obowiązującym Studium przekształceniom ulegną tereny rolnicze, jednakże zmiany te były już przewidziane w tymże SUIKZP, dlatego też nie należy oceniać zmiany przeznaczenia gruntów, jako przeznaczenie negatywne wywołane w ówczynie analizowanym projektem Studium. W wyniku realizacji zaprojektowanych funkcji będzie miała miejsce poprawa płynności ruchu drogowego. Przez co poprawi się stan dróg, a co za tym idzie zmniejszona zostanie emisja zanieczyszczeń, hałasu, co przyczyni się do poprawy stanu zdrowia i bezpieczeństwa. W wyniku realizacji projektu Studium będzie miała miejsce poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez rozwój kanalizacji na terenach rozwojowych. Ponadto w wyniku realizacji zaprojektowanych funkcji będzie miał możliwość rozwój turystyki.

W poniższej tabeli oceniono oddziaływania wywołane zmianami funkcji w aktualnie obowiązującym SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark dla terenu wiejskiego.

Tabela 14. Oddziaływania wywołane zmianami funkcji w aktualnie obowiązującym SUIKZP Miasta i Gminy Lidzbark dla terenu wiejskiego.

KOMPONENTY ŚRODOWISKA		STREFA B - PODMIEJSKA	C – SUBLOKALNYCH OŚRODKÓW GMINNYCH, D – OŚRODKÓW INTEGRALNYCH,			E – ROLNICZO-PRZYRODNICZA.		ŚREDNIA	
			tereny rozwoju mieszkalnictwa i usług,	tereny rozwoju turystyki	tereny aktywizacji gospodarczej	rolnicza (grunty rolne zabudowane, pola uprawne)	przyrodnicza (lasy, łąki, jeziora, pastwiska, kruszywa naturalne)		
WARUNKI BIOLOGICZNE	Ziemia	Gleby	-5	-5	2	1	8	10	1,83
		Ukształtowanie terenu	0	0	2	1	10	10	3,83
	Wody	Powierzchniowe	0	0	2	2	5	10	3,17
		Podziemne	10	10	5	5	5	10	7,50
	Atmosfera	Czystość	10	10	10	10	5	10	9,17
		Jakość (gazy, pyły)	-5	-5	-1	-2	8	10	0,83
		Klimat (mikro i makro)	-1	-1	-1	-2	10	10	2,50
	Gleby	Temperatura	0	0	-1	-2	10	10	2,83
		Erozja	0	0	10	0	8	10	4,67
		Stabilność gruntów (obsunięcia, zapadnięcia)	0	0	10	0	8	10	4,67
	Flora	Ruchy powietrza	-2	-2	5	5	10	10	4,33
		Drzewa	2	2	-2	0	8	10	3,33
		Krzewy			-2	0	8	10	4,00
		Trawy			5	0	8	10	5,75
		Uprawy	-10	-10	-2	-10	10	10	2,00
		Mikroflora	-5	-5	2	-8	8	10	0,33
		Rośliny wodne	0	0	0	0	0	10	1,67
		Bariery	0	0	5	0	10	10	4,17
	Fauna	Korytarze	0	0	5	0	10	10	4,17
		Ptaki, nietoperze	-5	-5	2	0	10	10	2,00
	Zwierzęta lądowe, w tym gady	0	0	2	0	10	10	3,67	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

		Ryby i skorupiaki	0	0	1	0	10	10	3,50
		Organizmy bentosu	0	0	1	0	0	10	1,83
		Owady	-2	-2	2	-8	10	10	1,67
		Mikrofauna	-5	-5	5	-8	10	10	1,17
		Gatunki zagrożone	0	0	2	0	0	10	2,00
		Bariery	0	0	5	0	10	10	4,17
		Korytarze	0	0	5	0	10	10	4,17
	Aktualne zagospodarowanie	Tereny podmokłe	0	0	0	0	10	10	3,33
		Użytki leśne	0	0	10	0	10	10	5,00
		Pastwiska	0	0	-2	0	10	10	3,00
		Użytki rolne	-10	-10	-2	-10	10	10	- 2,00
		Tereny zurbanizowane	10	10	0	0	5	0	4,17
		Tereny usługowo-magazynowe	10	10	0	0	0	0	3,33
		Tereny przemysłowe	0	0	0	0	0	0	-
	Estetyka i walory krajobrazowe	Użytki kopalne	0	0	0	0	0	10	1,67
		Punkty widokowe i panoramy	0	0	2	0	10	10	3,67
		Naturalny krajobraz	-1	-1	5	10	10	10	5,50
		Otwarta przestrzeń	-5	-5	5	-5	10	10	1,67
		Krajobraz kulturowy	0	0	0	-5	10	10	2,50
		Obszary Natura 2000	0	0	0	0	10	10	3,33
		Pomniki przyrody	0	0	0	0	8	10	3,00
Rzadkie i unikalne gatunki przyrody		0	0	0	0	8	10	3,00	
Obiekty oraz miejsca archeologiczne i historyczne		0	0	0	0	8	10	3,00	
Zdrowie i bezpieczeństwo		5	5	5	5	8	10	6,33	
Zatrudnienie		5	5	1	10	8	5	5,67	
Gęstość zaludnienia		5	5	5	0	10	10	5,83	
Budowle inżynierskie		Obiekty budowlane	10	10	5	5	8	1	6,50
		Infrastruktura komunikacyjna (intensywność ruchu, dostępność)	10	10	1	2	-2	5	4,33
	Sieci sanitarne i telefoniczne	10	10	5	5	-2	5	5,50	
	Gospodarka odpadami	10	10	10	10	10	10	10,00	
	Bariery ekologiczne	-1	-1	1	10	10	10	4,83	
	Korytarze infrastruktury technicznej	-5	-5	1	2	-2	10	0,17	
INNE	Rekreacja (rozwój)	2	2	10	2	8	10	5,67	

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę wyniki powyższej tabeli zaproponowane na terenie wiejskim funkcje nie wpłyną negatywnie na stan środowiska. Co prawda będzie miało tu miejsce zmniejszenie powierzchni gruntów ornych, jednakże w skali całego studium będzie ono niewielkie. Będzie dotyczyło niewielkiej powierzchni gruntów chronionych w miejscowościach Kiełpiny, Wleusk i Jamielnik.

Porównując otrzymane wyniki porównujące teren miejski i wiejski, można stwierdzić, iż tereny

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

rozwojowe zaproponowane w terenie wiejskim będą oddziaływały w większym stopniu pozytywnie aniżeli kierunki zagospodarowanie w terenie miejskim. Należy zaznaczyć, iż teren miejski jest już w znacznym stopniu przekształcony działalnością człowieka, a tereny zaproponowane w Studium odzwierciedlają stan istniejący i wprowadzają ustalenia ograniczające negatywny wpływ na środowisko, np. powstały w wyniku emisji hałasu produkcyjnego czy komunikacyjnego. Projekt Studium zakłada rozwój stref aktywizacji gospodarczej na obrzeżach wsi (Dłutowo) i miejscowości Lidzbark.

Możliwe oddziaływanie na gleby i rzeźbę terenu

W stanie istniejącym na terenie gminy dominują tereny rolnicze. Projekt studium zakłada tutaj rozwój zabudowy, zarówno usługowej jak i mieszkaniowej jako uzupełnienie istniejącej zabudowy, a w Dłutowie również tereny aktywizacji gospodarczej w sąsiedztwie istniejącego zakładu. Jedyne niewielkie fragmenty zaprojektowanej funkcji znajdują się na gruntach klas I-III w miejscowościach Kiełpiny, Jamielnik, Słup, Wlewsz, oraz tereny w sąsiedztwie wariantu I projektowanej obwodnicy. Podczas realizacji zamierzonych funkcji struktura gleby, w szczególności jej wierzchniej warstwy, zostanie naruszona w trakcie realizacji fundamentów pod budowę nowych obiektów. Ingerencja maszyn budowlanych w warstwę glebową nastąpi również w momencie budowy niezbędnej infrastruktury technicznej, takiej jak sieć układu komunikacyjnego, podziemne urządzenia techniczne (sieć kanalizacji, wodociągi, gazociągi, urządzenia telekomunikacyjne itp.). Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych w stosunku do całkowitej powierzchni gruntów rolnych jest niewielka w związku z czym i zmiany nie będą znaczne.

Realizacja wykopów, o których mowa wyżej, wiązać się będzie każdorazowo z naruszeniem ciągłości warstw glebowych, a co za tym idzie, z czasową zmianą stosunków wilgotnościowych i tlenowych w glebie.

Potencjalne zagrożenie wystąpienia zanieczyszczenia warstw glebowych wiązać się będzie z użyciem sprzętu ciężkiego (maszyny budowlane) do realizacji projektowanych funkcji (mieszkaniowej, usługowej czy też produkcyjnej, wydobywania kruszców). Szczególnie podatne na zanieczyszczenie będą gleby w wykopach pod fundamenty. Do czasu realizacji fundamentów należy każdorazowo zadbać o prawidłowe ich zabezpieczenie przed potencjalnym wpływem wód z zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi.

Możliwe oddziaływanie na wody

Podatność warstw wodonośnych na zanieczyszczenia uzależniona jest od właściwości i parametrów fizycznych przykrywających je warstw glebowych. Stopień przepuszczalności gleb oraz podatność na infiltrację zanieczyszczeń w głąb w sposób bezpośredni, będą miały przełożenie na niebezpieczeństwo wystąpienia zanieczyszczeń wód podziemnych. Do czynników powodujących zanieczyszczenie należeć będą płyny eksploatacyjne pojazdów obsługi budowy. W ograniczonym zakresie (w trakcie realizacji wykopów – do czasu ich przykrycia), w przypadku wystąpienia opadów atmosferycznych, zaistnieje niebezpieczeństwo wymywania zanieczyszczeń powierzchniowych i ich bezpośredniego transportu do wykopów ziemnych. Przy zachowaniu wysokiej kultury prowadzenia prac budowlanych niebezpieczeństwo wystąpienia zanieczyszczenia wód podziemnych będzie istotnie ograniczone. Potencjalnym zagrożeniem, mogą być zużyte oleje do przekładni oraz ewentualne awarie i wycieki. W planach zagospodarowania przestrzennego powinno się każdorazowo uwzględnić konieczność

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

stosowania się do przepisów o odpadach i nakazywać konserwację, właściwie składowanie i utylizowanie zużytych olejów.

Możliwość wystąpienia oddziaływania ewentualnych przyszłych inwestycji na wody powierzchniowe uzależnione będzie głównie od sposobu realizacji zamierzeń inwestycyjnych – dbałość na etapie realizacji budowy przyczyni się w dużym stopniu do ograniczenia potencjalnego wpływu inwestycji na wody powierzchniowe (poprzez wody gruntowe). Korzystne jest lokalizowanie nowych stref rozwojowych, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy, jak również poza terenami zalewowymi. Ponadto projekt Studium wskazuje tereny w pierwszej kolejności wskazane do zwodociągowania i skanalizowania, na których przewiduje się potencjalny szybki rozwój zabudowy (na podstawie decyzji o warunkach zabudowy) obszary te położone są bezpośrednio w sąsiedztwie terenów wyposażonych w system kanalizacji sanitarnej w związku, z czym jest to uzasadnione również ekonomicznie. W stosunku do rozproszonej zabudowy zagrodowej gospodarka ściekowa w projekcie Studium zakłada realizowanie odprowadzania ścieków w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Należy zaznaczyć, iż w stanie istniejącym kanalizacja na terenie gminy rozwija się wzdłuż wyznaczonej aglomeracji. Miasto i część gminy Lidzbark (miejscowości: Wlewsz, Cibórz, Jamielnik) znajdują się w obszarze aglomeracji Lidzbark (Rozporządzenie Nr 48 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Lidzbark (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2006 r. Nr 191 poz. 2676) o liczbie RLM równiej 7 096 z oczyszczalnią zlokalizowaną w Ciechanówku. W przypadku zmiany granic aglomeracji lub uchylecia rozporządzenia powyższe zapisy studium nie są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Możliwe oddziaływanie na krajobraz

Obszar opracowania nie jest terenem silnie zurbanizowanym. Występują tu zróżnicowane funkcje, ok. 50 % powierzchni gminy stanowią lasy, duży udział stanowią wody powierzchniowe. Projekt studium dzieli cały obszar na strefy funkcjonalne w oparciu o istniejące już zainwestowanie. Taki podział pozwoli uniknąć chaotycznego rozprzestrzeniania się poszczególnych funkcji, a tym samym nie doprowadzi do drastycznych zmian w krajobrazie. Podział obszaru opracowania na strefy funkcjonalne pozwala na całościowe i racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Wprowadzenie wytycznych dla poszczególnych funkcji również ma niemałe znaczenie dla przyszłej jakości krajobrazu gminy. Oddziaływania projektowanych funkcji na krajobraz wiązać się będzie głównie z wprowadzeniem do otoczenia nowych obiektów. W stanie istniejącym, w sąsiedztwie terenów przeznaczonych do zabudowy zlokalizowane są już zabudowania. W trakcie realizacji zamierzeń inwestycyjnych, związanych z realizacją przewidzianych w projekcie zmiany studium funkcji, wystąpią ponadto następujące (czasowe) zmiany w krajobrazie:

- ruch maszyn budowlanych (i wiążąca się z tym uciążliwość akustyczna, pylenie, wibracje),
- czasowe składowiska urobku ziemnego z wykopów pod fundamenty,
- place obsługi sprzętu budowlanego.

Wymienione wyżej uciążliwości i zmiany w krajobrazie, jakie wystąpią w trakcie realizacji różnych zamierzeń inwestycyjnych, będą miały charakter krótkotrwały i odwracalny.

Warto wspomnieć, że miasto i gmina Lidzbark znajduje się w zasięgu rozmaitych form ochrony przyrody za pośrednictwem, których malowniczy krajobraz jest szczególnie chroniony. Projekt Studium nie dopuszcza do rozgródnienia zabudowy lokalizując nową zabudowę, jako uzupełnienie istniejącej, co uważa

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

się za pozytywne względem zachowania obecnego krajobrazu gminy. W projekcie Studium na etapie rozpatrywania wniosków złożonych do zmiany Studium wyeliminowano funkcję, która wprowadziłaby dominanty wysokościowe w typowym krajobrazie rolniczym. Należy jednak zaznaczyć, iż postrzeżenie elektrowni pozytywnie lub negatywnie jest odczuciem subiektywnym obserwatora.

Możliwe oddziaływanie na zwierzęta

Ewentualne, możliwe do wystąpienia oddziaływanie inwestycji na zwierzęta będzie miało miejsce przede wszystkim na etapie budowy i będzie głównie efektem występowania uciążliwości związanych z działaniem sprzętu budowlanego. Mając na uwadze, że w granicach terenu objętego projektem studium, znajdują się tereny zalesione oraz z bogactwem fauny o czym świadczą liczne formy ochrony przyrody. Należy liczyć się z możliwością przenikania zwierzyny leśnej na tereny sąsiednie. Ewentualne uciążliwości dla zwierzyny wystąpią głównie w okresie realizacji zabudowy oraz infrastruktury technicznej i będą miały charakter przejściowy. W związku z tym, iż tereny rozwojowe lokalizowane są jako uzupełnienie istniejącej zabudowy nie przewiduje się utraty siedlisk zwierząt chronionych, maksymalnie ograniczono również rozwój zabudowy w terenach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody. Należy pamiętać, iż prace budowlane, dociepleniowe winny się odbywać poza okresem lęgowym zwierząt minimalizując w ten sposób utratę siedlisk. Przy projektowaniu funkcji rozwojowych uwzględniono przebieg korytarzy ekologicznych pozostawiając brzegi rzek i jezior wolne od rozwoju zabudowy, pozostawiając je, jako „Strefę ochronną zbiorników wodnych z istniejącą i projektowaną zielenią naturalną”. Takie planowanie przestrzeni w dostatecznym stopniu zapewni migrację zwierząt. Zagrożeniem dla ichtiofauny na terenie gminy są istniejące elektrownie wodne i piętrzenia rzeki m.in. w Lidzbarku, Kurojadach, Chełstach. Zagrożeniem są w nieodpowiedni sposób skonstruowane zapory na rzece i brak właściwie skonstruowanych przepławek utrudniające lub uniemożliwiające wędrówkę ryb pod prąd rzeki. Piętrzenie rzeki lokalnie zmienia też warunki hydrologiczne i siedliskowe. Nieodpowiednio skonstruowane turbiny powodują okaleczenie lub śmierć ryb wędrujących z prądem rzeki. Dlatego, też przy projektowaniu MEW w Chełstach możliwa jest tylko i wyłącznie w przypadku zastosowania najnowszych technik umożliwiających swobodny przepływ ichtiofauny. Zagrożającym dla cennych siedliskom fauny jest przesuszenie i obniżenie poziomu wód gruntowych, w wyniku przeprowadzonych w melioracji oraz innych czynników. Powoduje to zmniejszanie się powierzchni cennych siedlisk fauny, zwłaszcza ptaków, jakimi są wilgotne łąki torfowiska oraz ich degradację, a także przyspiesza proces sukcesji – zarastania dawnych mokradeł lasem, co dodatkowo ogranicza powierzchnię tych siedlisk. Tego rodzaju negatywne czynniki spowodowały np. znaczne przesuszenie siedlisk, zubożenie ornitofauny rezerwatu „Bagno Koziana” (m.in. zniknęła kolonia śmieszki i część lęgowych gatunków wodno-błotnych). W celu poprawy gospodarki widnej projekt zakłada inwentaryzację, odbudowę oraz prawidłową eksploatację systemów melioracji.

Ponadto czynnikiem wpływającym negatywnie na faunę jest rosnąca lokalnie antropopresja związana z letniskowo-rekreacyjnym zagospodarowaniem brzegów jezior oraz skarp nad nimi, szczególnie nad jeziorami Kiełpińskim, Grądy i Lidzbarskim. W celu ograniczenia zabudowy w sąsiedztwie jezior projekt zakłada określenie lokalizacji zabudowy rekreacyjnej nad tymi jeziorami, a dodatkowo nad jeziorami Lidzbarskim i Kiełpińskim sporządzenie, po zakończeniu procedury sporządzania Studium, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Możliwe oddziaływanie na roślinność i różnorodność biologiczną

Ewentualne, pośrednie oddziaływanie projektowanych funkcji na rośliny, może zaistnieć poprzez pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, składu chemicznego gleb w rejonie opracowania (w skali mikro), zwłaszcza w rejonie miasta i układu drogowego. Realizacja ewentualnej zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej czy usługowej, wiązać się będzie ze zwiększoną emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Do czasu wyprowadzenia zanieczyszczeń z atmosfery (depozycja sucha i mokra – w skali lokalnej) następować będzie okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Tego typu zjawiska występować będą głównie w trakcie sezonu grzewczego.

Negatywny wpływ zanieczyszczeń atmosferycznych na roślinność, dokonuje się poprzez ich osiadanie (poprzez depozycję mokrą i suchą) na powierzchni roślin (m.in. metale ciężkie), co może skutkować nawet poważnym uszkodzeniem roślinności. Jako, że tereny rozwojowe będą lokalizowane poza terenami obejmującymi naturalną szatę roślinną przewiduje się, iż oddziaływanie nie będzie duże. W projekcie studium typuje się do ochrony aleje przydrożne, jako element krajobrazu kulturowego znajdujące się na terenie gminy Lidzbark.

Tabela 15. Typowane do ochrony obcinki alei przydrożnych.

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Droga/odcinek typowany do ochrony
1.	1278N	Granica województwa (Leżno Wielkie) – Zalesie – Słup	Odcinek Zalesie – Słup o wybitnych walorach
2.	1298N	Granica województwa (Zieluń) – Dłutowo	Aleja o wybitnych walorach na całej długości
3.	541N	Lubawa – Lidzbark – Żuromin - Dobrzyń	Odcinek skrzyżowanie z drogą nr 538 – Kiełpiny

Źródło: Konserwator zabytków

Ponadto przewiduje się rozwój terenów zalesionych poprzez:

- nadzór nad gospodarką leśną;
- zalesianie gruntów rolnych najniższych klas po sporządzeniu chociażby ogólnej dokumentacji przyrodniczej;
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- wdrożenie programu ochrony Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych – Natura 2000;
- dążenie do opracowania planu ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego;
- ujednoczenie zasad ochrony i zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu;
- objęcie ochroną enklaw leśnych, terenów bagiennych i podmokłych oraz mokradeł (użytki ekologiczne).

Powyższe zapisy, zwłaszcza dążenie do opracowania planu ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego, pozytywnie wpłyną na kształtowanie przestrzeni. Projekt Studium uwzględni projekt

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Planu Welskiego Parku Krajobrazowego (jednakże zaznaczyć trzeba, iż nie jest to wersją uchwaloną i nie posiada osobowości prawnej).

W przypadku lokalizacji zalesień gruntów najniższych klas dopuszcza się ją po sporządzeniu chociażby ogólnej dokumentacji przyrodniczej. Zalesienie gruntów najniższych klas, często nieużytków, może przyczynić się do utraty siedliska dla np. dudka, który wykorzystuje nieużytki. Ponadto, tego typu inwentaryzacje stwierdzające obecności również cennych siedlisk fauny zapewnią zachowanie enklaw leśnych.

Możliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na powietrze atmosferyczne

Możliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na powietrze atmosferyczne, zostało opisane szczegółowo w działach „*istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu - zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i życia i zdrowia ludzi*” oraz „*stan aerosanitarny*”.

W opracowanym przez Ministerstwo Środowiska „Poradniku przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe” zawarte są zagadnienia klimatyczne istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Od kilku lat można zaobserwować zmiany zachodzące w klimacie – wzrost temperatur dodatnich z wydłużeniem dni ciepłych oraz spadek temperatur ujemnych i skrócenie dni mroźnych. Takie zmiany klimatu mogą oddziaływać zarówno niekorzystnie jak i korzystnie na życie społeczne i gospodarcze, działając bezpośrednio i pośrednio, poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów, takie jak: woda, gleba, powietrze i różnorodność biologiczna.

Do pozytywnych skutków w przypadku wzrostu temperatur powietrza na systemy przyrodnicze zaliczyć można wcześniejsze rozpoczęcie sezonu wegetacyjnego na wiosnę i wydłużenia okresu wegetacyjnego, przyspieszenie faz fenologicznych roślin, migracje ptaków i wcześniejszy okres lęgowy, przesunięcie granic występowania pewnych gatunków roślin i zwierząt ku biegunom oraz ku wyżej położonym siedliskom. Wzrost temperatury powietrza w konsekwencji prowadzi do spadku (skrócenia) długości okresu grzewczego, charakteryzującego zapotrzebowanie na ogrzewanie pomieszczeń oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

Do niekorzystnych zmian w klimacie można zaliczyć zmiany występujące w warunkach hydrologicznych. Opady charakteryzują się okresami mniej lub bardziej wilgotnymi. Roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom. Zmieniła się ich struktura na bardziej losowy i nierównomierny - głównie w cieplej porze roku, kiedy opady są bardziej gwałtowne i nawalne, krótkotrwałe, niszczycielskie powodujące coraz częściej gwałtowne powodzie. Jednocześnie zanikają opady poniżej 1 mm/dobę. Negatywnie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody (w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe) wpłynie obniżający się poziom wód gruntowych. Zmiany występują również w porze zimowej, poprzez skracanie okresu zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubości, a także nasilenie się procesu ewaporacji (parowanie wody z powierzchni terenu, z wolnej przestrzeni zbiorników wodnych lub z powierzchni roślin), co wpływa na spadek zasobów wodnych kraju.

Jednocześnie skutkiem ocieplania się klimatu jest wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych i katastrof oraz zwiększanie częstotliwości ich występowania, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Do takich zjawisk zaliczyć można ulewne deszcze niosące za sobą ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych ale także

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

na zboczach dolin rzecznych i na klifach wzdłuż brzegu morskiego. Coraz częściej występują silne wiatry i towarzyszące im sporadycznie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne. Mogące wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych i wód przybrzeża, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Rysunek 5. Najważniejsze przeszłe i prognozowane oddziaływania i skutki zmian klimatu dla głównych regionów biogeograficznych Europy (EEA, 2008).

Regiony	Oddziaływanie/skutek zmian klimatu
Europa Środkowo-Wschodnia	▪ zwiększenie częstotliwości temperatur ekstremalnych, ▪ zmniejszenie opadów w okresie letnim, ▪ częstsze występowanie powodzi w okresie zimowym, ▪ wzrost temperatury wody, ▪ zwiększenie zmienności plonowania roślin uprawnych, ▪ zwiększenie zagrożenia pożaru lasów, ▪ zmniejszenie stabilności lasu.
Europa Północno-Zachodnia	▪ zmniejszenie opadów w okresie zimowym, ▪ zwiększenie przepływów rzecznych, ▪ przemieszczanie się gatunków słodkowodnych na północ, ▪ zwiększenie ryzyka powodzi na wybrzeżu morskim.
Europa Północna (region borealny)	▪ zmniejszenie pokrywy śnieżnej i zlodzenia rzek i jezior, ▪ zwiększenie przepływów rzecznych, ▪ zwiększenie przyrostu lasów, ▪ zwiększenie wysokości plonów roślin uprawnych ▪ przemieszczanie się gatunków na północ, ▪ więcej dostępnej energii z elektrowni wodnych, ▪ mniejsze zużycie energii na ogrzewanie ▪ zwiększenie ruchu turystycznego w okresie letnim, ▪ zwiększenie ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych zimowymi sztormami.
Region Śródziemnomorski	▪ zmniejszenie wysokości rocznych opadów, ▪ zmniejszenie przepływów rzecznych, ▪ zwiększenie liczby pożaru lasów, ▪ zmniejszenie wysokości plonów roślin uprawnych, ▪ zwiększenie się zapotrzebowania wody w rolnictwie, ▪ zwiększenie ryzyka pustynnienia, ▪ mniej dostępnej energii z elektrowni wodnych, ▪ większa liczba zgonów spowodowanych falami upałów, ▪ więcej zachorowań na choroby wektorowe, ▪ zmniejszenie natężenia ruchu turystycznego w lecie, ▪ zwiększone ryzyko utraty różnorodności biologicznej.
Arktyka	▪ zmniejszenie zasięgu pokrywy lodowej Morza Arktycznego, ▪ utrata masy lodolodu grenlandzkiego.
Obszary górskie	▪ znaczący wzrost temperatury ▪ utrata masy lodowców, ▪ zmniejszenie zasięgu wiecznej zmarzliny w górach, ▪ zwiększenie ryzyka spadających skał, ▪ przesuwanie w coraz wyższe partie gór granicy występowania roślin i zwierząt, ▪ zmniejszenie turystyki narciarskiej zimą, ▪ zwiększone ryzyko erozji gleb, ▪ wysokie ryzyko wyginięcia gatunków.
Obszar mórz	▪ podniesienie się poziomu morza, ▪ zwiększenie temperatury morskiej wody powierzchniowej, ▪ przesuwanie się gatunków na północ, ▪ zwiększenie biomasy fitoplanktonu, ▪ zwiększone ryzyko dla ryb.

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/adaptacja-do-zmian-klimatu/globalne-procesy/>

Do głównych źródeł uciążliwości w granicach projektu studium zaliczyć należy funkcjonowanie istniejącej oraz nowo projektowanej sieci układu komunikacyjnego oraz funkcjonowanie nowo projektowanej zabudowy (realizowanej w oparciu o funkcję mieszkaniową, produkcyjną, czy też usługową).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

W celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń (głównie w trakcie budowy nowo projektowanych obiektów) należy m.in.:

- unikać długotrwałego wyłączenia z ruchu odcinków dróg stanowiących dojazd do realizowanych inwestycji,
- zabezpieczyć na placach budów miejsca dla sprzętu gaśniczego,
- wykonywać urządzenia elektryczne w sposób minimalizujący niebezpieczeństwo wystąpienia awarii, porażenia prądem,
- wykonać zgodnie z prawem zabezpieczenie realizowanych inwestycji przed dostępem osób trzecich.

W wyniku lokalizacji terenów aktywizacji gospodarczej w sąsiedztwie realizowanego obejścia miasta Lidzbark (droga wojewódzka 544) poprawi się klimat akustyczny terenu miasta, powstaną tereny atrakcyjne (m.in. komunikacyjnie) dla potencjalnych inwestorów, a tym samym nowe miejsca pracy. Ponadto, lokalizacja tego typu funkcji w sąsiedztwie obwodnicy zachowa nie tylko kontynuację funkcji, ale również zapewni strefowość funkcji w sąsiedztwie obwodnicy. Poza tym, lokalizacja obejścia południowego miasta ograniczy ruch w południowej części miasta samochodów kierujących się w kierunku Żuromina.

Ponadto w Studium zabezpiecza się rezerwę terenu pod budowę obejścia miasta Lidzbark po południowej stronie łączącego drogę wojewódzką 544 i drogę powiatową 1359 N. Wskazano dwa warianty południowego obejścia miasta.

✓ Wariant 1 – zlokalizowany bliżej miasta, zakłada wykorzystanie drogi gminnej za przejazdem kolejowym, biegnie skrajem lasu przy terenach górniczych i dalej w kierunku rzeki Wel, przecina drogę powiatową i dalej do drogi wojewódzkiej nr 541. Wariant zakłada budowę nowego przejścia mostowego na rzece.

✓ Wariant 2 – zlokalizowany dalej od miasta, zakłada wykorzystanie drogi gminnej na wysokości miejscowości Cibórz, dalej skręca na południe w kierunku rzeki Wel biegnie skrajem lasu i prostopadle w kierunku drogi powiatowej i drogi wojewódzkiej.

Biorąc pod uwagę planowane w Studium zagospodarowanie wariant II wydaje się być korzystniejszy z punktu widzenia ochrony klimatu akustycznego terenów mieszkaniowych. Jednakże zarówno wariant I jak i wariant II wymagać będą wykonania przejścia przez rzekę Wel. Przejście przez rzekę wiązać się będzie z ingerencją w linię brzegową rzeki oraz tereny przyległe. Ostateczna lokalizacja zostanie uzgodniona po dokładnym przeanalizowaniu poszczególnych uwarunkowań w chwili obecnej przedstawienie wariantów ma na celu zabezpieczenie rezerwy terenu przed ich ewentualnym zagospodarowaniem.

Wyrys ze Studium

Możliwe oddziaływanie na dobra kultury materialnej

Realizacja funkcji przewidzianych w projekcie studium, pociągnie za sobą konieczność mechanicznej ingerencji w warstwę glebową (wykonanie wykopów ziemnych), w celu wykonania fundamentów pod budynki. Prowadzenie robót ziemnych przy użyciu sprzętu ciężkiego niesie za sobą niebezpieczeństwo zniszczenia zabytków archeologicznych na przedmiotowym terenie. W celu uniknięcia takiej sytuacji projekt studium ustala obowiązek zaopiniowanie z właściwymi służbami ochrony zabytków, prac ziemnych związanych z zabudowaniem lub zagospodarowaniem terenu.

Projekt studium zakłada m.in.:

- zintegrowaną ochronę dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego;
- wyeksponowanie zabytków z uwzględnieniem ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.

W szczególności:

- wpisanie do rejestru zabytków dobrze zachowanych obiektów i terenów o wartościach zabytkowych;
- wykonanie korekty stref ochrony konserwatorskiej i zasad ochrony w ich obrębie oraz uzupełnienie zasad ochrony dla poszczególnych rodzajów obiektów i terenów o wartościach zabytkowych, historycznych, kulturowych i krajobrazowych.

Zapisy wskazane w projekcie Studium, wyszczególnienie zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz wskazanych w wojewódzkiej ewidencji zabytków w sposób pozytywny oddziałuje na środowisko. Należy zauważyć, że ograniczenie ruchu pojazdów w sąsiedztwie zabytków, m.in. w postaci budowy obejść miasta, ograniczy drgania powstające w trakcie ruchu pojazdów.

XII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE DLA REALIZACJI ZAMIERZEŃ „STUDIUM” W ASPEKTCIE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Z punktu widzenia skutecznego osiągnięcia celów przeprowadzanej oceny, zdefiniowano przede wszystkim możliwość występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Dotyczy to zarówno oddziaływań uznanych za znaczące, nie tylko w przypadku, gdy istnieje pewność jego wystąpienia, ale także w sytuacji prawdopodobieństwa ich zajścia. Przez takie oddziaływania, w świetle art. 3 pkt 17 w/w ustawy OOS, rozumie się w szczególności oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, mogące:

- ▲ pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- ▲ wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- ▲ pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W świetle poradnika „Zarządzanie obszarami Natura 2000” (2007) w trakcie przeprowadzania oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 powinny zostać uwzględnione następujące cechy obszarów Natura 2000:

- ▲ struktura i funkcje oraz rola poszczególnych zasobów i walorów przyrodniczych obszaru;
- ▲ wielkość populacji, stopień izolacji, ekotyp, pula genetyczna, struktura wiekowa oraz stan ochrony gatunków (wymienionych w załączniku II dyrektywy siedliskowej i załączniku I dyrektywy ptasiej), występujących na danym obszarze;
- ▲ areal, reprezentatywność i stan ochrony siedlisk o priorytetowym i nie priorytetowym znaczeniu na danym obszarze;
- ▲ wszystkie inne wartości i funkcje przyrodnicze rozpoznane w obrębie obszaru Natura 2000,
- ▲ rola obszaru Natura 2000 w obrębie regionu biogeograficznego i dla utrzymania spójności sieci Natura 2000.

Analizując oddziaływania negatywne na przedmiot ochrony poszczególnych obszarów zauważyć można, iż są to oddziaływania na poziomie niskim i średnim w niewielkim stopniu mogące być regulowane zapisami Studium, które jest dokumentem ogólnym wskazującym kierunek polityki przestrzennej gminy. Poniżej scharakteryzowano oddziaływania, jakie mają miejsce na poszczególnych obszarach oraz dokonano oceny czy ustalenia studium pomagają w zachowaniu siedlisk oraz gatunków, czy też przyczyniają się do nasilenia negatywnych oddziaływań, lub też w sposób pośredni lub bezpośredni znacząco negatywnie oddziałują na obszar.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Tabela 16. Oddziaływania negatywne oraz pozytywne działania zarządzające na obszarach Natura 2000.

PLH280014 OSTOJA WELSKA			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Wędkarstwo	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja
2	Polowanie	drogi kolejowe, w tym TGV	
3	Wydobywanie torfu	Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	
4	zabudowa rozproszona	drogi, autostrady	
5	nieintensywny wypas zwierząt mieszanych	zmiana sposobu uprawy	
6	Leśnictwo	Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	
Oddziaływania pozytywne na obszar to działania zarządzane : • nie lokalizowanie ścieżek, szlaków pieszych, szlaków rowerowych, • akwakultura słodkowodna, • zaniechania wędkarstwa innego niż z użyciem przynęty, • leśnictwem, • koszenie / ścinanie trawy, • wydobywania torfu, • polowaniem Ustalenia Studium uwzględniające działania na wskazanym obszarze m.in. poprzez ograniczenia zabudowy od strony jeziora Jeleń i zbiorników wodnych znajdujących się w obszarze. Wprowadzono 100 m strefę ochronną zbiorników wodnych z istniejącą i projektowaną zielenią naturalną, która zapobiegnie rozpraszaniu się zabudowy. Ponadto projekt Studium nie wskazuje jeziora, jako jezioro rekreacyjne oraz nie planując w jego sąsiedztwie terenów rekreacyjnych.			
PLH280015 PRZEŁOMOWA DOLINA RZEKI WEL			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Wędkarstwo	Brak
2	zabudowa rozproszona	Leśnictwo	
3		Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	
4		Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	
5		usuwanie martwych i umierających drzew	
6		Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	
7		Odpady, ścieki	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Oddziaływania pozytywne na obszar to działania zarządzane : • nie lokalizowanie ścieżek, szlaków pieszych, szlaków rowerowych, • zaniechania wędkarstwa innego niż z użyciem przynęty, • koszenie / ścinanie trawy, • leśnictwem, • koszenie / ścinanie trawy.			
Ustalenia Studium uwzględniające działania na wskazanym obszarze m.in. poprzez ograniczenia zabudowy do istniejących miejscowości oraz wprowadzenia 100 m strefy ochronnej od zbiorników wodnych z istniejącą i projektowaną zielenią naturalną zapobiegnie rozpraszaniu się zabudowy. Ustalenia Studium wskazują na uregulowanie gospodarki wodnościekowej, wskazują również ścieżki dostępne dla turystów.			
PLH280012 OSTOJA LIDZBARSKA			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	Międzygatunkowe interakcje wśród roślin	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja w tym powiększenie powierzchni wegetacyjnej roślinności karłowatej
2	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	polowania	
3	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	leśnictwo	
4	Pozyskiwanie / usuwanie roślin łąkowych - ogólnie	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	
5	Nawożenie /nawozy sztuczne/	Uprawa	
6	Wędkarstwo, inne niż z użyciem przynęty	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	
7	obce gatunki inwazyjne	drogi, autostrady	
8	ciągła miejska zabudowa	eutrofizacja (naturalna)	
9	Wydobywanie piasku i żwiru	Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	
10	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	wycinka lasu	
11	zabudowa rozproszona	zalesianie terenów otwartych zwiększenie obszarów leśnych, zalesianie np. łąk, wrzosowisk	
12	Pozyskiwanie / Usuwanie zwierząt (łąkowych)	wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek	
13		eutrofizacja (naturalna)	
14		Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	
15		odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) nasadzenia na obszarach leśnych po wycince	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Oddziaływania pozytywne na obszar to działania zarządzane :

- infrastrukturą sportową i rekreacyjną,
- zalewanie – modyfikacje,
- wypasem,
- koszenie / ścinanie trawy,
- wycinką lasu - wycinka, usunięcie wszystkich drzew,
- leśnictwem,
- uprawą w tym zwiększenie obszarów rolnych.

Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze m.in. poprzez nie lokalizowanie nowych terenów rozwoju turystyki w granicach obszaru. Ponadto w granicach obszaru nie lokalizuje się zawartej zabudowy wsi. Nie wskazuje się miejsc eksploatacji surowców naturalnych, co jest równoznaczne z niedopuszczeniem do ich wydobywania.

PLB 140008 DOLINY WKRY I MŁAWKI

Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.

Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	leśnictwo		
2	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe w tym gruntowe drogi leśne		

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków na omawianym obszarze sprzyja tradycyjna ekstensywna gospodarka łąkarska. Do najważniejszych zagrożeń lokalnej awifauny i jej siedlisk należą znaczne przesuszenie i związana z tym degradacja siedlisk mokradłowych, prowadzone w dolinach rzek prace melioracyjne i regulacyjne, zaprzestanie użytkowania części użytków zielonych, co powoduje ich zarastanie ziołoroślami i krzewami oraz zamianą łąk na grunty orne.

Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze. Studium zakłada poszerzenie strefy rozwoju mieszkalnictwa i usług w ramach istniejących miejscowości, jednakże przeznaczają pod nie grunty orne niebędące łąkami oraz pozostawia wolne od zabudowy zarówno tereny szczególnego zagrożenia powodzią, jak również te wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego. Gatunkami fauny chronionymi na wskazanym terenie są A084 Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) oraz A122 Derkacz (*Crex crex*). *Leży on również na szlaku przelotowym ptaków siewkowych oraz ląbędzy, z tego względu zrezygnowano również w sąsiedztwie terenu z lokalizacji elektrowni wiatrowych.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SFD.

XIII. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, WYWOŁANE REALIZACJĄ USTALEŃ STUDIUM ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEDSTAWIONYCH W STUDIUM

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych skutków dla środowiska naturalnego i życia ludzi, wywołanych realizacją ustaleń zawartych w projekcie studium, proponuje się następujące rozwiązania:

- Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko, lokalizować głównie w strefie produkcyjnej. Wprowadzić zakaz lokalizacji tych inwestycji (poza komunikacją i infrastrukturą

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

- techniczną) w terenach cennych przyrodniczo (w formach ochrony przyrody ten zakaz wynika z przepisów odrębnych).
- Rozbudować sieć komunalnej kanalizacji sanitarnej, a lokalnie również deszczowej oraz zwiększyć liczbę przydomowych oczyszczalni ścieków, zlikwidować dzikie wylewiska ścieków i wysypiska odpadów – w celu poprawy stanu jakości wód powierzchniowych i gruntowych oraz gleb.
  - Z uwagi na zdecydowanie rolniczy charakter zagospodarowania gminy, zwrócić szczególną uwagę na właściwe składowanie środków ochrony roślin (użytkowanie opakowań), nawozów sztucznych i obornika, w celu ochrony gruntów, wód gruntowych i wód powierzchniowych (spływ powierzchniowy w terenie o urozmaiconej rzeźbie).
  - Maksymalnie chronić gleby, o wysokiej i średniej przydatności rolniczej, przed wyłączeniem ich z produkcji rolnej (przy lokalizacji inwestycji wyłączyć etapami).
  - Zwiększyć powierzchnię leśnej przestrzeni produkcyjnej, poprzez zalesianie gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa, jednakże przed przystąpieniem do tego zamierzenia należy uwzględnić zadania ochronne na terenach form ochrony przyrody, a gdy zalesienie nie jest z nimi sprzeczne dokonać inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych.
  - Chronić istniejące korytarze ekologiczne, zadrzewień śródpolnych, pastwisk i łąk, terenów podmokłych wzdłuż rzek i cieków z kompleksami gleb pochodzenia organicznego, zwłaszcza na terenach wykorzystywanych rolniczo.
  - Chronić szpalery drzew wzdłuż dróg.
  - Prowadzić właściwą gospodarkę odpadami, zgodną z wytycznymi określonymi w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami (WPGO) i Krajowym Planem Gospodarki Odpadami.
  - Zastosować szpalery ochronne (izolacyjne) na granicy dwóch wyraźnie różniących się funkcji, np. produkcyjnej i mieszkaniowej.
  - Poprawić bezpieczeństwo dojazdu do pracy i szkół rowerami, poprzez budowę ścieżek rowerowych wzdłuż dróg.
  - Bezwzględnie chronić dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2014, poz. 1446 z późn. zm.).
  - Należy monitorować rozwój zabudowy w okolicach jeziora Kiełpińskiego i miejscowości Kiełpiny pod kątem ekonomicznego uzasadnienia doprowadzenia tam kanalizacji sanitarnej. W stanie istniejącym jest to ekonomicznie nieuzasadnione czemu wcześniej dowiedziono.

XIV. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH W STOSUNKU DO PRZEWIDYWANYCH W PROJEKCIE ZMIANY CZĘŚCI STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU

Zaproponowane w projekcie studium kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lidzbark oparte są na szczegółowej analizie warunków fizjograficznych, kulturowych, dotychczasowym sposobie użytkowania terenów, strukturze własnościowej, potrzebach mieszkańców gminy, są prawidłowe - odpowiadającą faktycznym uwarunkowaniom. Należy zaznaczyć, iż podczas całego procesu sporządzania opracowania miała miejsce bieżąca współpraca przy wyborze konkretnych rozwiązań projektowych pomiędzy zespołami autorskimi. Z tych względów przygotowanie oddzielnej propozycji planistycznych rozwiązań alternatywnych uznano za zbędne i nie wnoszące nic nowego do projektu zmiany części Studium. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, a jedynie wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy m.in. poprzez pozostawienie rezerwy terenu pod tereny rozwojowe, rezerwy terenu pod drogi mogące pełnić w przyszłości istotne znaczenie dla rozwoju miasta, zachowania i bezpieczeństwa jego mieszkańców. Zawarte w projekcie Studium kierunki rozwoju nie przesądzają o ich realizacji w przyszłości. Zostaną one doprecyzowane na etapie planów zagospodarowania przestrzennego, wypełnienie obowiązków podanych w planie oraz późniejsze ich przestrzeganie pozwoli na zminimalizowanie zagrożeń zarówno w obrębie terenów będących przedmiotem planu, jak i na terenach sąsiednich.

XV. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na geograficzne położenie miasta i gminy Lidzbark – w południowozachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego – nie ma ona charakteru przygranicznego. Nie występuje konieczność dokonania analiz i ocen dotyczących transgranicznego oddziaływania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko. Należy brać pod uwagę fakt, że wyznaczenie w projekcie studium funkcji dla określonego terenu nie jest jednoznaczne z tym, że zostanie on w rzeczywistości zagospodarowany zgodnie w ten sposób. Taka sytuacja będzie miała miejsce wyłącznie w przypadku realizacji polityki przestrzennej miasta i gminy, poprzez jej uszczegóławianie na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie w sposób również określić konkretnych parametrów dla obiektów realizowanych w ramach wytyczonych terenów. Uszczegółowienie zapisów, na etapie opracowywania ewentualnych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie objętym projektem studium pozwoli jednoznacznie stwierdzić możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi.

XVI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem niniejszej prognozy jest przedstawienie przewidywanych zmian w środowisku przyrodniczym i życiu ludzi, jakie mogą powstać w wyniku realizacji zaproponowanych w studium sposobów zagospodarowania miasta i gminy Lidzbark. Zmiany te przedstawia się w oparciu o analizę poszczególnych składników środowiska przyrodniczego, ich aktualny stan, opierając się na zasadach analitycznego wnioskowania i prawdopodobieństwa.

W trakcie prac nad sporządzaniem prognozy oddziaływania na środowisko, dotyczącej projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lidzbark w celu dokonania prawidłowej oceny stanu środowiska, kilkakrotnie odbyły się wizje terenowe na obszarze objętym projektem Studium (zwane dalej Studium), w różnych okresach roku. W celu dokonania właściwej oceny zagadnień, będących przedmiotem prognozy, dokonano szczegółowej analizy uwarunkowań określonych w Opracowaniu ekofizjograficznym, sporządzonym na potrzeby projektu Studium pod kątem wprowadzonych w projekcie Studium zmian. W trakcie pracy nad dokumentem zgłębiano literaturę na temat omawianego terenu. Poszczególne jego składniki potraktowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych pomiędzy nimi oddziaływań. Podstawową metodą zastosowaną w opracowaniu jest opisywanie prognozowanych oddziaływań - metoda opisowa. W prognozie wykorzystano również uproszczoną matrycę Leopolda.

Analiza zmian stanu środowiska, powstałych w wyniku realizacji ustaleń Studium oraz realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska, może być przeprowadzana na podstawie zużycia wody na jednego mieszkańca, procentu mieszkań podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub ilości odpadów wyprodukowanych przez jednego mieszkańca. Ponadto stan jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych sprawdzany będzie podczas badań państwowego monitoringu środowiska.

Zawartość studium jest zgodna z zakresem przedmiotowym określonym w art. 10 ust. 1 i 2 przywołanej wyżej ustawy oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy (Dz. U. 2012 poz. 647 z późn. zm.).

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dzieli gminę na strefy funkcjonalno-przestrzenne. Strefy te wyodrębniono na podstawie istniejących uwarunkowań przyrodniczych, społeczno-gospodarczych, komunikacyjnych, infrastrukturalnych i rolniczych, struktury zagospodarowania przestrzennego, złożonych wniosków do niniejszej zmiany studium oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2008 – 2012.

Wyznaczono strefy:

- A – strefa rozwoju – miejska,
- B – podmiejska,
- C – sublokalnych ośrodków gminnych,
- D – ośrodków integralnych,
- E – rolniczo-przyrodnicza.

Projekt uwzględnia dokumenty rangi europejskiej, krajowej, regionalnej oraz lokalnej. Prognoza opisuje ogólne informacje o mieście i gminie Lidzbark opisując ich stan. W przypadku kontynuacji

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

dotychczasowego użytkowania terenów w gminie bez zmian w zagospodarowaniu zaproponowanych w projekcie Studium może dojść do znacznego wyłączenia lasów w mieście z produkcji leśnej, ponieważ ówczesnie obowiązujące kierunki zagospodarowania przestrzennego (1997 r.) umożliwiają w tych terenach zabudowy rekreacyjnej, co widać na rycinie poniżej (różowe kreskowanie). Ponadto wskazuje się tereny rezerw podobnie jak w pozostałych terenach bez określenia funkcji i parametrów.

Realizacja zawartych w projekcie zmiany Studium zmian zagospodarowania miasta i gminy Lidzbark, z uwagi na dotychczasowy sposób zainwestowania i zaprojektowane tereny będące głównie kontynuacją istniejącej zabudowy oraz trendów rozwoju, spowoduje przekształcenie środowiska o różnym charakterze i natężeniu, jednakże nie będzie ono znacząco wpływać na środowisko.

Z uwagi na geograficzne położenie miasta i gminy Lidzbark – w południowozachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego – nie ma ona charakteru przygranicznego. Nie występuje konieczność dokonania analiz i ocen dotyczących transgranicznego oddziaływania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

Analizując oddziaływania negatywne na przedmiot ochrony obszarów natura 2000 zauważyć można, iż są to oddziaływania na poziomie niskim i średnim, w niewielkim stopniu mogące być regulowane zapisami Studium, które jest dokumentem ogólnym wskazującym kierunek polityki przestrzennej gminy. Nie przewiduje się, iż realizacja kierunków rozwoju gminy może w sposób znacząco negatywnie wpłynąć na obszary Natura 2000.

Zaprojektowane w studium kierunki rozwoju miasta i gminy Lidzbark, wyrażone w określonych terenach funkcjonalnych, są zgodne z uwarunkowaniami wynikającymi ze stanu środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i aktualnego sposobu zagospodarowania terenu. Przy ich wydzielaniu, kryterium przyrodnicze było najważniejsze, dlatego nie ma konfliktu między warunkami przyrodniczymi, a projektowanym sposobem zagospodarowania.

Tabela 17. Tabela zbiorcza oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

Oddziaływanie	Możliwe oddziaływania zmiany Studium na poszczególne komponenty środowiska
ludzie	▲ wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń na terenach nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej; ▲ wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń w związku ze wzrostem natężenia ruchu drogowego; ▲ ograniczenie lokalizacji zabudowy zagrodowej;
rośliny, zwierzęta	▲ zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku rozbudowy dróg, ograniczone do terenów pasa drogowego i bezpośredniego otoczenia; ▲ zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów; ▲ uciążliwości związane z udziałem sprzętu budowlanego, na etapie budowy nowych obiektów; ▲ depozycja sucha i mokra zanieczyszczeń powietrza na liściach roślin; ▲ ochrona cennej fauny i flory poprzez uwzględnienie propozycji utworzenia form ochrony przyrody;
woda	▲ ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych płynami eksploatacyjnymi maszyn budowlanych; ▲ w trakcie realizacji wykopów – do czasu ich przykrycia, w przypadku wystąpienia opadów atmosferycznych, zaistnieje niebezpieczeństwo

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Oddziaływanie	Możliwe oddziaływania zmiany Studium na poszczególne komponenty środowiska
	wymywania zanieczyszczeń powierzchniowych i ich bezpośredniego transportu do wykopów ziemnych; ▲ uporządkowaniu ulegnie gospodarka wodno-ściekowa gminy i uzyskany zostaje stopień spójności z programami gminnymi w zakresie odprowadzania ścieków;
powietrze	▲ wzrost obiektów wymagających ogrzania, a co za tym idzie wzrost emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw podczas procesu ogrzewania budynków; ▲ wzrost emisji zanieczyszczeń usługowych z zakładów usługowych, a także emisji zanieczyszczeń z ciągów komunikacyjnych;
gleby	▲ ingerencja w wierzchnią warstwę gleby w miejscach realizacji nowej zabudowy i infrastruktury technicznej; ▲ ryzyko zanieczyszczenia związane z użyciem ciężkiego sprzętu na placach budowy;
krajobraz	▲ ochrona przed chaotycznym rozprzestrzenianiem się funkcji i drastycznymi zmianami krajobrazu poprzez wprowadzenie obszarów funkcjonalnych; ▲ ochrona terenu gminy przed rozproszeniem zabudowy; ▲ zachowanie alei przydrożnych;
pola elektromagnetyczne	▲ wzrost natężenia pola elektromagnetycznego może nastąpić na skutek lokalizowania stacji bazowych na terenie całej gminy, na zasadach określonych w przepisach odrębnych oraz w wyniku budowy elektrowni wiatrowych;
zasoby naturalne	▲ zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów, ograniczone do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu oraz zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku rozbudowy dróg, lokalizacji terenów zabudowy przemysłowej, spadek pow. biologicznie czynnej poniżej 85 %, a także zwiększone zapotrzebowanie na wodę w terenach nowej zabudowy; ▲ Studium przewiduje rozwój działalności dążącej do uszczuplenia zasobów naturalnych poprzez ich eksploatację lub wydobycie (zasoby geologiczne i wodne);
zabytki	▲ niewielki wzrost poziomu wibracji oraz zanieczyszczeń powietrza spowodowanych ruchem samochodowym; ▲ wprowadzenie zapisów w odniesieniu do środowiska kulturowego, dotyczących ochrony, rewaloryzacji i rewitalizacji wszystkich jego zasobów. Wszystkie działania związane z zagospodarowaniem terenów objętych ochroną konserwatorską wymagają akceptacji działań i dostosowania się do warunków podanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
dobra materialne	▲ prowadzenie robót ziemnych przy użyciu sprzętu ciężkiego niesie za sobą niebezpieczeństwo zniszczenia zabytków archeologicznych.

Źródło: opracowanie własne.

9. Fotografie

Wapiersk

Jeleń

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Lidzbark

Lidzbark

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Lidzbark

Piaseczno

Cibórz

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA SUIKZP NA ŚRODOWISKO GMINY

Ul. Lipowa

Kielciny